

Jaarverslag 2021

FONDS Bijzondere
JOURNALISTIEKE
PROJECTEN

Jaarverslag 2021

**Alle afgebeelde projecten zijn gesteund door het Fonds BJP.*

FONDS Bijzondere
JOURNALISTIEKE PROJECTEN

Inhoudsopgave - Jaarverslag 2021

	Woord vooraf	
1.	Het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten in 2021	1
1.1.	Projectsubsidies	5
1.1.1.	Aantal aanvragen, toekenningen en afwijzingen	7
1.1.2.	Gehonoreerde projecten	8
1.1.3.	Afgeronde projecten en impact	13
1.1.4.	Ingetrokken en mislukte projecten	21
1.2.	Talentontwikkeling	22
1.2.1	Regeling Jong Talent	22
1.2.2	Beurs Expertisebevordering	32
1.2.3	Ingetrokken en gestopte trajecten	35
1.3	Effecten regelingen	36
2.	Overige activiteiten	38
2.1.	Bruseprijs voor het beste journalistieke boek	38
2.2.	Speciale subsidieregelingen	41
3.	Positionering	44
3.1.	Samenwerkingen	45
3.2.	Pr en communicatie	46
3.3.	Voorlichting en educatie	49
3.4.	Onderzoek en evaluatie	49
4.	Codes	50
4.1	Governance Code Cultuur	50
4.2	Fair Practice Code	51
4.3	Code Diversiteit en Inclusie	52
5.	Personeel en organisatie	54
6.	Wet Normering Topinkomens	56
7.	Toekomstparagraaf	56
8.	Risicoparagraaf	58
9.	Toelichting financiën	61
	Bijlagen	
1A	Toegekende subsidies Regeling Bijzondere Journalistiek	63
1B	Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Regeling Bijzondere Journalistiek	66
2A	Toegekende subsidies Regeling Onderzoeksjournalistiek	69
2B	Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Regeling Onderzoeksjournalistiek	77
3A	Toegekende subsidies Beurs Expertisebevordering	80
3B	Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Beurs Expertisebevordering	84
4	Financiële afwikkeling	85
5A	Afgeronde projecten Regeling Bijzondere Journalistiek 2020	86
5B	Afgeronde projecten Regeling Onderzoeksjournalistiek 2020	96
6A	Begroting Cultuursubsidie 2021 (samenvatting)	

6B Begroting Regeling Onderzoeksjournalistiek 2022 (samenvatting)

10. Jaarrekening
Controleverklaring accountant

Woord vooraf

Vanaf het moment waarop Rusland eind februari 2022 Oekraïne binnenviel, woedt er niet alleen een fysieke oorlog, maar ook een informatieoorlog. In Rusland blijven grote groepen mensen geheel verstoken van onafhankelijke journalistieke berichtgeving. In oktober 2021 kreeg hoofdredacteur Dimitri Muratov van Novaja Gazeta voor zijn werk nog de Nobelprijs voor de Vrede. Een paar maanden later zag hij geen andere mogelijkheid dan te stoppen met de publicatie van de laatste kritische krant van het land. Intussen werken journalisten in Oekraïne onder zware omstandigheden en met gevaar voor eigen leven om te berichten over de aanvallen en de verwoesting, de weerstand en de uittocht. Ook zij hebben moeite om de berichten die hen via via bereiken te verifiëren. Op meerdere plekken ter wereld zijn factcheck-initiatieven ontstaan waarin journalisten uit verschillende landen samenwerken om na te gaan wat klopt en wat niet.

Hoewel de situatie in Nederland hiermee niet vergelijkbaar is, is het werk van journalisten er hier ook niet gemakkelijker op geworden. Mede door de groeiende tegenstellingen in de samenleving, versterkt door de coronapandemie, worden journalisten als partij gezien in plaats van als de bringers van gebalanceerd nieuws. Dat leidt tot een toename van wantrouwen en zelfs (fysieke) dreigementen en aanvallen op journalisten.

In dit gecompliceerde journalistieke landschap vervult het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten een zwaarwegende rol: door het ondersteunen van journalisten, zowel financieel als professioneel, levert het een belangrijke bijdrage aan de kwantiteit en kwaliteit van onafhankelijke, diepgravende en tijdrovende publicaties. In dit jaarverslag zijn daarvan vele voorbeelden te vinden. Dankzij de financiële ondersteuning door het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur heeft het Fonds daarvoor een steeds breder instrumentarium: van subsidies voor journalistieke projecten tot beurzen voor expertisebevordering op het gebied van onderzoeksjournalistiek, traineeships voor beginnende journalisten en nog veel meer. We geven daarbij in het bijzonder aandacht aan regionale en lokale journalistiek, aan freelancers, aan nieuwe vertelvormen en aan pluriformiteit in doelgroep en afzender.

Dat doen we met een klein bureau en een grote groep van externe adviseurs die zitting hebben in beoordelingscommissies. In 2021 heeft het Fonds belangrijke interne wijzigingen afgerond. Allereerst is de vernieuwing van het bestuursmodel afgerond: half januari werd de raad van toezicht geïnstalleerd, met vier oud-bestuursleden en twee nieuwe leden. In de zomer heeft de raad van toezicht Joëlle Terburg aangesteld als nieuwe directeur-bestuurder, nadat zij die functie al sinds 1 januari op tijdelijke basis vervulde. In het bureau vonden ook enkele andere personele wijzigingen plaats, waarmee we nu op volle sterkte zijn. Met deze stabiele basis gaat het Fonds BJP de toekomst met vertrouwen tegemoet: we blijven journalisten in Nederland steunen in uitdagende tijden en zijn daarbij uitstekend toegerust om in te spelen op actuele ontwikkelingen in het veld.

Lem van Eupen
voorzitter Raad van Toezicht

1. Het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten in 2021

"Een vrije en op feiten gebaseerde pers is van groot belang om de waarden van democratie, vrijheid van meningsuiting en informatie te verdedigen. De rol van de pers is agressie en machtsmisbruik aan het licht te brengen en zo bij te dragen aan vrede." Zo sprak Berit Reiss-Andersen, voorzitter van het Nobelcomité, bij uitreiking van de Nobelprijs voor de Vrede aan de Filipijnse journaliste Maria Ressa en de Russische journalist Dmitri Moeratov op 8 oktober 2021.¹ Het eerbetoon aan de onafhankelijke journalistiek kwam in een periode waarin de journalistiek onder grote druk staat.

In de afgelopen periode is dat andermaal duidelijk geworden. Ten eerste had de coronacrisis grote gevolgen voor de inkomsten van media én journalisten. Daarnaast namen desinformatie, fake news en complottheorieën tijdens de coronacrisis een grote vlucht.² Samenhangend met die laatste ontwikkeling nam in 2020 en 2021 ook het geweld tegen journalisten toe, met als tragisch dieptepunt de dodelijke aanslag op Peter R. de Vries. De Nederlandse Vereniging voor Journalisten (NVJ) liet al in mei 2021 in een oproep aan informateur Mariëtte Hamer weten dat bijna dagelijks meldingen van agressie en bedreiging binnenkomen bij meldpunt PersVeilig.³ In diezelfde oproep wordt ook de penibele financiële en arbeidsmarktpositie van (freelance) journalisten genoemd, in het bijzonder die van journalisten in de regio. "Wanneer we dus persvrijheid willen waarborgen, dan moeten we er niet alleen voor zorgen dat mensen met hun handen afblijven van de pers. We moeten er ook voor zorgen dat we een stabiele en financieel onafhankelijke vierde macht hebben, zodat de (freelance) redactieleden, journalisten en persfotografen hun werk echt in vrijheid kunnen doen", zo betoogden Bart Wernaart (lector Moral Design Strategy, Fontys Hogescholen) en Danielle Arets (lector Journalistiek en Innovatie, Fontys Hogescholen) in *de Volkskrant* van 8 juni 2021.⁴ Vanwege gebrek aan stabiele financiering vanuit de sector zelf, draagt het Fonds BJP juist financieel aan het werk en de ontwikkeling van (freelance) journalisten bij, zodat zij onafhankelijk en kritisch kunnen werken en daar voldoende tijd aan kunnen besteden.

De afgelopen jaren is ook een aantal positieve ontwikkelingen te zien in het journalistieke veld. Dat blijkt niet alleen uit een gestage toename van het aantal goede aanvragen voor projectsubsidies en andere financiële ondersteuning, maar ook uit meerdere observaties uit het veld zelf. Joost Oranje, hoofdredacteur van *Nieuwsuur*: "Ik hoor altijd veel pessimisme over het vakgebied. Het zou steeds meer verdwijnen. Maar ik zie juist het tegendeel. In 2019 en 2020 heeft onderzoeksjournalistiek een kleine revival meegemaakt. Ik zie investeringen binnen bestaande media, maar ook nieuwe initiatieven zoals Investico of Follow The Money die deels worden gefinancierd door particuliere partijen." Journalist Kees van den Bosch, juryvoorzitter van De Loep 2020, de prijs voor onderzoeksjournalistiek van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten, constateerde bij de uitreiking: "Wij mogen trots zijn op de onderzoeksjournalistiek in Nederland. Het niveau blijft elk jaar stijgen". In 2021 besloot de jury van de Loep zelfs vanaf 2022 een longlist met de beste inzendingen te publiceren om recht te doen aan

¹ Haar complete speech is hier te lezen: <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/2021/ceremony-speech/>.

² Zie bijvoorbeeld: <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2323356-nepnieuws-expert-enorm-veel-valse-informatie-rondom-het-coronavirus.html>, https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/fighting-disinformation/tackling-coronavirus-disinformation_nl.

³ Zie: <https://www.nvi.nl/nieuws/oproep-informateur-hamer-ondersteun-kwaliteitsjournalistiek>.

⁴ Zie: <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/opinie-persvrijheid-wordt-niet-alleen-bedreigd-door-agressie-financiele-bescherming-is-nodig~b47eb483/>.

het hoge niveau van de publicaties. Corine de Vries, hoofdredacteur van vijf regionale titels van uitgever Mediahuis, constateert dat de regionale journalistiek ‘aan alle kanten het tij mee’ heeft.⁵

Nieuws en journalistiek vinden daarnaast ook gretig aftrek: "De digitale mediaconsumptie die door de pandemie in een stroomversnelling kwam, houdt in 2021 aan. De nieuwsconsumptie bleef in 2021 op een hoog niveau. Maar liefst 86 procent volgde nieuws via nieuwssites of -apps en 58 procent las dit jaar de dagbladen."⁶ Ook werd meer tijd besteed aan het volgen van verschillende media: "Het volume en de tijd van de online nieuwsconsumptie namen in 2021 toe. Er werden bij de 40 gemeten nieuwsmerken in totaal 5,3 miljard pagina's bekeken, een groei van ruim 5 procent. De tijd die op nieuwssites en -apps wordt doorgebracht nam met 5 procent toe tot ruim 30 minuten per dag."⁷ Bovendien wordt het steeds gebruikelijker te betalen voor online media-aanbod, 'als abonnee, eenmalige koper on-demand of lid.'⁸

Er is een grote maar: "Tegenover de stijging van digitale abonnementen staat wat de regiopers hun grootste probleem noemt: dalende advertentie-inkomsten. (...) Geld van adverteerders gaat voornamelijk naar Amerikaanse bedrijven als Facebook en Google. Van de Nederlandse online reclamebudgetten gaat inmiddels zeventig procent naar deze multinationals",⁹ valt te lezen in het adviesrapport 'Lokale media: niet te missen'. Daarbij komt nog dat adverteerders zich terugtrokken, omdat de crisis hun financiële middelen beperkte.¹⁰ Gevolg: "Door dalende inkomsten zien kranten zich genoodzaakt om kosten te besparen, onder andere door afscheid te nemen van bijna de helft van de redacteurs."¹¹

De aanpak van het Fonds BJP: simpel en impactvol

Om diepgravende en tijdrovende journalistiek te bevorderen, hanteert het Fonds sinds de oprichting in 1990 een even eenvoudige als bewezen strategie: het financieel ondersteunen van de individuele journalist, zodat die tijd krijgt om te onderzoeken en publiceren. De onafhankelijke positie en organisatorische structuur van het Fonds BJP zijn bij uitstek geschikt om gelden die zijn gereserveerd ter bevordering van de onderzoeksjournalistiek, zonder tussenkomst van andere partijen, terecht te laten komen bij journalisten zelf. Onderzoeksjournalisten weten zelf het beste welke zaken onderzoek verdienen: zij initiëren een plan en benaderen een medium dat de publicatie wil plaatsen.

⁵ Zie: <https://www.villamedia.nl/artikel/corine-de-vries-de-regionale-pers-heeft-aan-alle-kanten-het-tij-mee>.

⁶ Uit: 'GfK Trends in Digitale Media' is in december 2021 uitgevoerd door GfK in samenwerking met KVB-SMB, MMA, NDP Nieuwsmedia, PMA en Screenforce. Zie: <https://www.ndpnieuwsmedia.nl/2022/01/31/effect-pandemie-op-mediagebruik-en-nieuwsconsumptie-houdt-in-2021-aan/>.

⁷ Zie: <https://www.ndpnieuwsmedia.nl/2022/01/13/online-nieuwsconsumptie-in-2021-onverminderd-groot/>.

⁸ Mediamonitor 2021: Kantelpunt in digitalisering mediagebruik en mediaconcentratie, p.37. Via: <https://www.mediamonitor.nl/nieuws/mediamonitor-2021-kantelpunt-in-digitalisering-mediagebruik-en-mediaconcentratie/>.

⁹ Het adviesrapport 'Lokale media: niet te missen', dat de Raad voor het Openbaar Bestuur en de Raad voor Cultuur in november 2020 publiceerden is hier te downloaden: <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2020/11/12/adviesrapport-lokale-media-niet-te-missen>, p.58.

¹⁰ Idem, p.18.

¹¹ Idem, p.59.

De kernactiviteiten, projectsubsidies en talentontwikkeling, worden uitgevoerd met de volgende kernwaarden als uitgangspunt:

1. Kwaliteit: ondersteuning kwalitatief hoogwaardige journalistieke projecten;
2. Spreiding: ondersteuning regionale en lokale journalistiek;
3. Vernieuwing: steun voor nieuwe vertelvormen en nieuw bereik;
4. Duurzame arbeidsmarkt: ondersteuning freelancers;
5. Diversiteit: pluriformiteit in doelgroep en afzender.

Minister Slob voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media legde het Fonds BJP in april 2021 een Dienst van Algemeen Economisch Belang op ten behoeve van het ondersteunen van de onderzoeksjournalistiek. Hij constateerde: “Gelet op het werk dat uw fonds de afgelopen jaren heeft gedaan ter ondersteuning van kritische en onafhankelijke onderzoeksjournalistiek, het ontbreken van stabiele financiering vanuit de sector en het publieke belang dat de overheid hecht aan onderzoeksjournalistiek, acht ik het noodzakelijk dat de door u verleende dienstverlening gewaarborgd blijft. (...) [U bent] de geschikte organisatie om te worden belast met het verrichten van deze DAEB, omdat u over alle daarvoor benodigde kennis en ervaring beschikt en in staat bent om aan de door mij te stellen voorwaarden te voldoen.”

De werkwijze van het Fonds BJP werd in 2020 door de Raad voor Cultuur geprezen: “De Raad vindt de ambities van het Fonds BJP realistisch. Het activiteitenplan geeft een helder beeld van zowel de gevestigde als de nieuwe activiteiten. Het plan getuigt van zelfreflectie en bezinning op veranderende maatschappelijke en journalistieke omstandigheden. De breedte van activiteiten is indrukwekkend en gericht op resultaat. Met relatief weinig middelen slaagt de instelling erin zeer veel zichtbare resultaten te boeken.” De Raad voor Cultuur onderschrijft bovendien dat journalisten onmisbaar zijn als ‘duiders van betrouwbare informatie’ en ziet ze als ‘tegenkracht’ voor fenomenen als ‘feitenvrij betoog’ en ‘alternatieve waarheden’ die op sociale media rondwaren. Het Fonds BJP draagt volgens de Raad met ‘zijn projectsubsidies in sterke mate bij aan de kwaliteit van de maatschappelijk relevante journalistiek’. Dat die steun ten behoeve van de kwaliteit nodig is, bleek in 2021 ook uit in OneWorld verschenen onderzoek van Jolanda van de Beld, die – met een subsidie van het Fonds BJP – de financiële werkomstandigheden van freelancers in de journalistiek onderzocht: “De woordprijzen zorgen voor druk om snel en veel te publiceren en dat heeft invloed op de kwaliteit (...).”

Interne ontwikkelingen

Het Fonds heeft in 2021 een aantal interne ontwikkelingen ingezet om de bijdrage aan de journalistiek duurzaam en effectief te kunnen blijven leveren. In 2021 heeft het Fonds BJP een proces van bestuurswijziging afgerond: op 15 januari 2021 werd de Raad van Toezicht benoemd, met daarin twee nieuwe leden: Lem van Eupen en Arne Westerhof. Per 1 juli werd Joëlle Terburg benoemd als nieuwe directeur-bestuurder, na deze rol de eerste zes maanden van het jaar op interimbasis te hebben vervuld.¹² Vervolgens zijn verschillende reglementen opnieuw vastgesteld, waaronder een nieuw

¹² Zie H.4 Personeel en organisatie.

arbeidsvoorwaardenreglement, met daaraan gekoppeld geüpdatete contracten voor de teamleden van het Fonds. In de personeelssamenstelling van het Fonds gebeurde ook veel in 2021: coördinator Talentontwikkeling Henk Bas stopte per 1 februari 2021 en werd in mei opgevolgd door Evelien Kunst. De rol van coördinator Projectsubsidies werd per 1 juli overgenomen door Eva Kiemeney, die daarvoor projectmedewerker was. Vanaf 1 januari werkte Livia Benders op freelancebasis als medewerker PR en communicatie (per 1 januari 2022 is zij in dienst getreden). Daardoor heeft het Fonds in 2021 meer aandacht aan externe communicatie kunnen besteden, onder meer via *testimonials* van aanvragers, filmpjes en interviews.¹³ Meerdere teamleden ontwikkelden zich door middel van cursussen en training verder in hun rol. Tot slot werden in 2021 bijna 20 nieuwe adviseurs geworven om de poule van commissieleden te versterken en het Fonds te adviseren over de ingediende beurs- en subsidieaanvragen.

Corona

"Eind vorig jaar hadden we nog goede hoop dat 2021 een jaar van bestendig herstel uit de crisis zou worden. Helaas bleek dit ijdele hoop", zo schreef Kristel Baele, voorzitter van de Raad voor Cultuur, in haar eindejaarsboodschap. Door de aanhoudende effecten van de coronacrisis heeft het Fonds besloten in 2021 een aantal van de in 2020 genomen coronamaatregelen voort te zetten:¹⁴

- De Regeling Bijzondere Journalistiek en de Regeling Onderzoeksjournalistiek zijn aan de voorkant samengevoegd tot één Regeling Projectsubsidies om het aanvraagproces voor de aanvrager te vergemakkelijken en snellere verwerking van de aanvragen mogelijk te maken;
- Het Fonds werkt niet meer met deadlines maar aanvragers kunnen doorlopend aanvragen; om een soepele besluitvorming te garanderen is de vergaderfrequentie omhoog gegaan;
- Het Fonds heeft afgezien van de tot dan toe gebruikelijke royalty-afdracht aan het Fonds over de boekverkoppen van 2019 en 2020, om die bedragen aan de auteurs ten goede te doen komen;
- We zijn coulant omgegaan met aanvragers wier projecten of publicaties door de omstandigheden werden gewijzigd of uitgesteld. In voorkomende gevallen ontvingen zij bovendien een deel van het subsidiebedrag, wanneer duidelijk was dat uitvoering en/of publicatie op een later moment haalbaar zouden zijn.

De missie van het Fonds om de Nederlandse kwaliteitsjournalistiek structureel te steunen met subsidies en beurzen om journalisten te helpen bij het uitvoeren van diepgravende en tijdrovende onderzoeken en publicaties, bleef in 2021 onverminderd urgent. Het Fonds heeft ook in 2021 een groot aantal journalisten gesteund met projectsubsidies (zie H.1.1 Projectsubsidies). Ook de activiteiten ten behoeve van journalistieke talentontwikkeling werden geïntensiveerd: in oktober 2021 én in januari 2022 startte een groep van talentvolle journalisten met een traineeship op een landelijke of regionale onderzoeksredactie, en de Beurs Expertisebevordering werd vaker dan ooit aangevraagd in 2021 (zie verder H.1.2 Talentontwikkeling). Om de kwaliteit van de journalistieke subsidie- en samenwerkingsrelaties te waarborgen, wordt de Code van Bordeaux altijd als uitgangspunt gebruikt.¹⁵

¹³ Zie H.3.2 PR en communicatie.

¹⁴ Zie ook: <https://fondsbjp.nl/2020/04/corona-maatregelen-fonds-bjp-doorlopend-aanvragen-en-spoedprocedures/>.

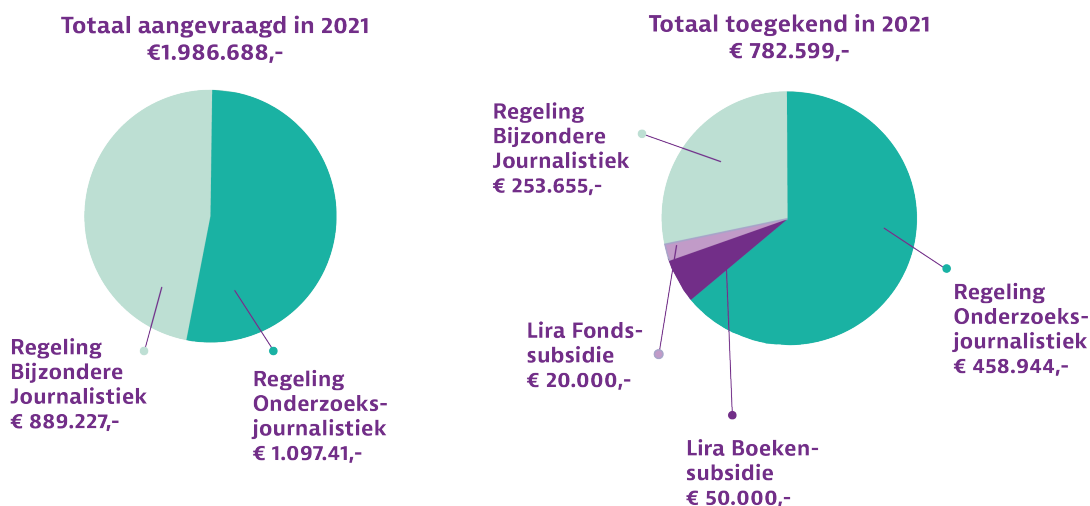
¹⁵ Zie: <https://www.nvi.nl/ethiek/ethiek/code-bordeaux>.

1.1. Projectsubsidies

In 2021 werkte het Fonds verder aan de verbetering van het online aanvraagstelsel dat in 2020 in gebruik werd genomen. De in 2020 als proef gestarte werkwijze, waarbij de aanvragers hun aanvraag indienen voor een geïntegreerde Regeling Projectsubsidies,¹⁶ is afgelopen jaar omgezet in de standaard werkwijze, nadat uit de proef bleek dat het zowel het bureau als de aanvragers werk en tijd scheelt. Binnen de Regeling Projectsubsidies worden de aanvragen beoordeeld door commissieleden die samen goed in staat zijn subsidieaanvragen voor elk van beide regelingen op waarde te schatten. De poule van deze commissieleden is in het afgelopen jaar uitgebreid om een nog grotere diversiteit aan achtergronden en expertises te kunnen vertegenwoordigen. De bureaumedewerkers die de aanvragen behandelen, doen een voorstel voor de regeling waar de aanvraag het meest op aansluit; de directeur-bestuurder bekrachtigt dit voorstel of past het aan. In de (financiële) administratie blijven de regelingen ondertussen geheel gescheiden: aanvragers vernemen bij toekenning binnen welke regeling hun project is gehonoreerd, de betreffende regeling staat vervolgens ook op het subsidiecontract vermeld.

Binnen de Regeling Journalistieke Projectsubsidies kunnen startsubsidies, vooronderzoeks- en uitvoeringssubsidies toegekend worden. Startsubsidies zijn bedoeld voor journalisten met een veelbelovend plan waarover desalniettemin nog twijfels zijn. Vooronderzoekssubsidies zijn voor journalisten die tijd nodig hebben te onderzoeken hoe haalbaar hun beoogde project is of welke onderzoeksrichting het meest vruchtbaar lijkt. Als zij daarover duidelijkheid al hebben, al dan niet na een vooronderzoekssubsidie, kunnen ze subsidie aanvragen voor de uitvoering van het betreffende onderzoek.

1. Projectsubsidies 2021

¹⁶ Waarin de bestaande twee subsidieregelingen samenkomen:

- De Regeling Bijzondere Journalistiek, voor bijzondere en tijdrovende projecten;
- De Regeling Onderzoeksjournalistiek, voor urgente en actuele onderzoeksprojecten.

Een opvallende ontwikkeling is dat in 2021 het aantal aanvragen voor projectsubsidies en het totaal aangevraagde bedrag na jarenlange groei is afgenomen. Hoewel het lastig is die daling exact te verklaren, ligt het voor de hand dat de langdurende gevolgen van de coronacrisis effect hebben gehad: de aanhoudende (financiële) onzekerheid voor freelance journalisten heeft er wellicht voor gezorgd dat freelancers minder vaak voor langdurige en daardoor meer onzekere projecten aanvingen. Ook waren door corona de omstandigheden voor grote onderzoeken moeilijk: reizen was niet tot nauwelijks mogelijk, interviews konden alleen telefonisch, digitaal of op afstand afgenomen worden, reportages werden bemoeilijkt door afgelasting of ontoegankelijkheid van evenementen en bijeenkomsten. Daar komt nog bij dat het aantal vacatures in 2021 snel steeg: "In 2020 stonden 1100 vacatures op Villamedia en vorig jaar [in 2021] 2125, bijna twee keer zo veel. (...) Het aantal journalistieke vacatures bij kranten, vakpers, radio en tv is vorig jaar zelfs verdrievoudigd."¹⁷ De tijd zal uitwijzen of het aantal subsidieaanvragen in 2022, nu de maatregelen ter bestrijding van corona grotendeels zijn opgeheven, weer zal toenemen of dat het herstel van de crisis langer tijd nodig heeft.

Het Fonds heeft in 2021 bijna 8 ton aan projectsubsidies toegekend (versus 1,1 miljoen euro in 2020): voor beide regelingen samen werd voor bijna 2 miljoen aangevraagd (versus ruim 2,5 miljoen euro in 2020).

Het percentage gehonoreerde aanvragen in de Regeling Onderzoeksjournalistiek ligt voor het derde jaar op rij hoger (54% in 2021, 64% in 2020, 62% in 2019) dan in de Regeling Bijzondere Journalistiek (42% in 2021, 45% in 2020, 32% in 2019). Een verklaring daarvoor is de inhoud van de projecten: binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek worden veel aanvragen ingediend over zeer actuele en urgente thema's waarvan het journalistieke belang vaker onbetwistbaar is (zie verder H 1.1.2 Gehonoreerde projecten). Het aantal toegekende vooronderzoekssubsidies binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek en de Regeling Bijzondere Journalistieke Projecten lag in 2021 beiden rond 25%, waar dat in 2020 nog 23% in de Regeling Onderzoeksjournalistiek was versus 6% in de Regeling Bijzondere Journalistiek.

Twee foto's uit het fotoboek '[Het Oordeel. De zaak Christina Boyer](#)' van Jan Banning.

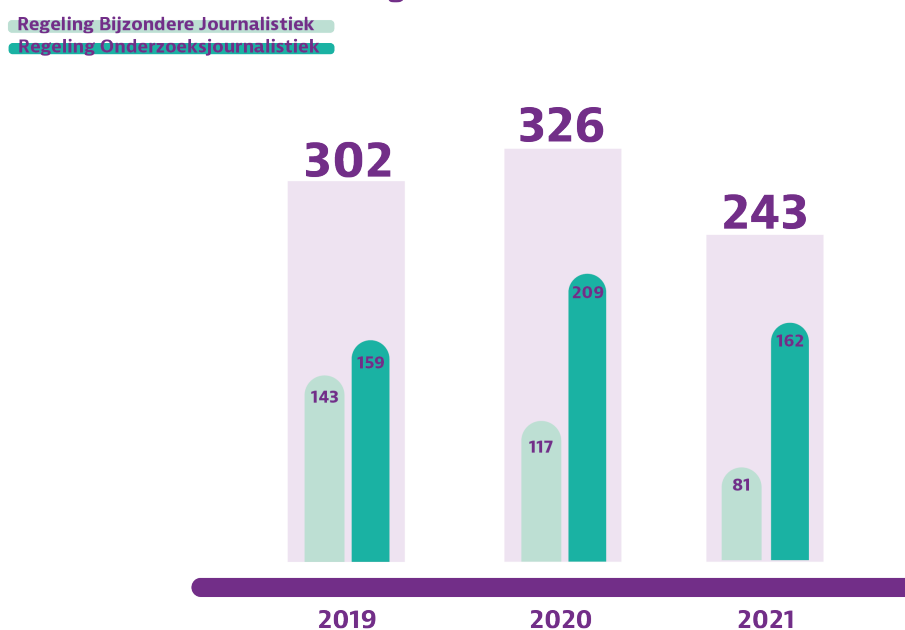
¹⁷ Zie: <https://www.villamedia.nl/artikel/de-vaste-contracten-keren-terug>.

Voor een volledig overzicht van de in beide regelingen gehonoreerde projecten zie **bijlage 1A** (Regeling Bijzondere Journalistiek) en **bijlage 2A** (Regeling Onderzoeksjournalistiek).

1.1.1. Aantal aanvragen, toekenningen en afwijzingen

In totaal werden in 2021 bij het Fonds BJP 243 nieuwe projectsubsidieaanvragen ingediend (2020: 326, 2019: 302). Evenals in 2020 werd iets minder dan twee derde van de aanvragen behandeld binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek. In 2021 werden circa 115 aanvragen eerst als conceptaanvraag ingediend: een gewaardeerde service van het Fonds, waarbij een medewerker de aanvraag voor indiening toetst op helderheid en compleetheid. Eventuele aanbevelingen kan de aanvrager ter harte nemen en voorkomen vertragingen in de verwerking en beoordeling van de aanvraag in een later stadium. Er kan besloten worden een aanvraag aan te houden wanneer aanvullende informatie over het project noodzakelijk is om tot besluitvorming te komen. Binnen de beide regelingen gebeurde dat elk 13 keer en in beide regelingen werd in 7 gevallen na toelichting alsnog subsidie verstrekt.

2. Totaal aantal nieuwe aanvragen

Na afwijzing kan de aanvrager een verzoek tot heroverweging indienen. Binnen beide regelingen gebeurde dat in totaal 15 keer. Geen van deze verzoeken leidde in het afgelopen jaar tot een subsidietoekenning.

Van de afgewezen subsidieaanvragen werd het grootste deel op inhoudelijke gronden afgekeurd (95%). De rest van de afwijzingen geschiedde op formele gronden: in elk van deze gevallen ontbrak een intentieverklaring van een publicerend medium. Voor een geanonimiseerd overzicht van niet-

gehonoreerde projecten zie **bijlage 1B** (Regeling Bijzondere Journalistiek) en **bijlage 2B** (Regeling Onderzoeksjournalistiek).

1.1.2. Gehonoreerde projecten

Het Fonds BJP honoreerde 122 (in 2020: 187) subsidieaanvragen voor projectsubsidies. Gemiddeld werd binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek per project circa € 11.000 aangevraagd en circa € 8.500 toegekend. Binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek bedroeg de gemiddelde aanvraag € 6.800 en de gemiddelde toekenning € 5.600 per project. Het lagere gemiddelde toegekende bedrag in de Regeling Onderzoeksjournalistiek is te verklaren door de vele toekenningen voor vooronderzoek, waarvoor een lager maximumbedrag geldt. Onder de Regeling Bijzondere Journalistiek vallen bovendien meer dure boekprojecten en ook de NIAS journalist-in-residence beurzen. De gemiddelde bedragen stegen iets ten opzichte van 2020, deels te verklaren door het in 2021 opgehoogde maximaal aan te vragen honorarium.¹⁸ Als gevolg van de coronacrisis werden meerdere aanvragen door de aanvrager ingetrokken, voorafgaand aan of ook na besluitvorming. Dat gebeurde bijvoorbeeld wanneer het belang van het onderwerp door de veranderde omstandigheden niet meer evident was, of omdat uitvoering van het project door de genomen maatregelen niet haalbaar bleek.

Het gros (bijna 80%) van de in de Regeling Bijzondere Journalistiek gehonoreerde projecten wordt gepubliceerd door één mediapartner, binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek ligt dit percentage op 70%. Een opvallende ontwikkeling: in voorgaande jaren lag het percentage van publicaties die bij meerdere mediapartners werden gepubliceerd binnen de RO aanmerkelijk hoger. Dit kan een inhoudelijke reden hebben: aanvragende journalisten willen gepaste aandacht en impact genereren en zorgen ervoor dat publicaties in meerdere vormen op meerdere platforms verschijnen, maar ook een financiële, wanneer meerdere media de publicatie afnemen. De adviescommissie raadt in voorkomende gevallen de aanvrager aan extra publicerende partners bij het project te betrekken, bijvoorbeeld wanneer een regionaal of lokaal project ook landelijke aandacht verdient, of wanneer een publicatie in een landelijk medium een duidelijke regionale invalshoek heeft, waardoor die bij een regionaal medium goed zou passen.

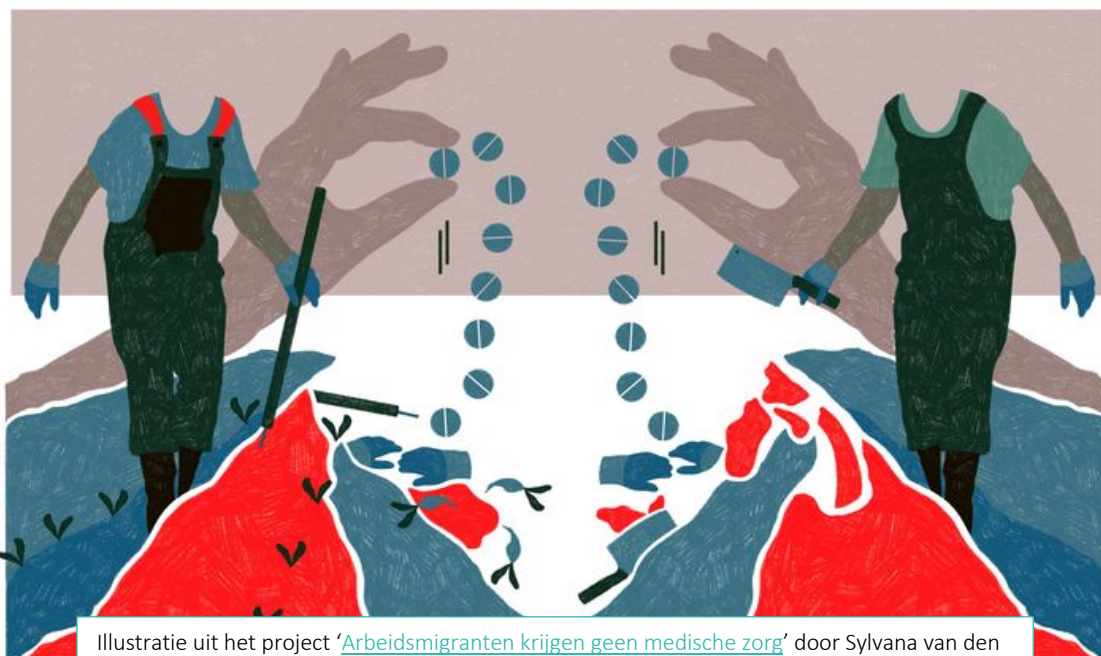
3. Aantal aanvragers per project

¹⁸ Zie: <https://fondsbjp.nl/2021/07/maandhonorarium-vanaf-augustus-verhoogd-naar-e2-300/>.

Binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek zijn twee van de gehonoreerde projecten onderdeel van een internationale samenwerking; in de Regeling Onderzoeksjournalistiek is dit in 9% van de toekenningen het geval. Binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek wordt bij ca. 25% van de toegekende projecten samengewerkt door twee of meer journalisten. Binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek is dit percentage hoger: bijna 40%. Bovenstaande sluit aan op de ontwikkeling binnen de onderzoeksjournalistiek waar steeds vaker samenwerking worden gezocht, zowel internationaal als tussen landelijke en regionale media. De urgentie van dergelijke samenwerkingen wordt door Parool-verslaggever Raounak Khaddari als volgt beschreven: "[i]k [zou] het mooi vinden als we in de media meer samenwerken. Het klinkt ambitieus, maar we mogen best elkaars waarde meer inzien. Heb je veel tijd gestoken in een verhaal dat iets belangrijks blootlegt, wat is er dan op tegen om dit op andere kanalen te verspreiden? We blijven concurrenten, maar sommige verhalen verdienen een zo groot mogelijk platform."¹⁹ Deze ontwikkeling is volgens Van de Bunt Adviseurs een van de acht zekere trends voor de toekomst, volgens hun onderzoek naar Journalistiek in 2035: "Media gaan elkaar minder als concurrenten en meer als bondgenoten zien. Samenwerkingen tussen titels en merken wordt normaler. Deels ook omdat het steeds complexer wordt om goede onderzoeksjournalistiek te realiseren. Journalisten met aanvullende competenties bundelen hiervoor hun krachten."²⁰

De gemiddelde leeftijd van de journalisten wier project door het Fonds BJP is gehonoreerd, blijft al een aantal jaar min of meer stabiel: 43 jaar in 2018, 44 in 2019, in 2020 42 jaar en in 2021 43 jaar. In de Regeling Onderzoeksjournalistiek ligt de gemiddelde leeftijd flink lager (39 jaar) dan in de Regeling Bijzondere journalistiek: 47 jaar. De jongste gehonoreerde aanvrager was 21 jaar, de oudste 82.

Illustratie uit het project '[Arbeidsmigranten krijgen geen medische zorg](#)' door Sylvana van den Braak en Emiel Woutersen. Een samenwerking tussen het onderzoeksjournalistieke platform Investico, De Groene Amsterdammer en Trouw. Illustratie door Ilse van Kraaij.

¹⁹ Zie: <https://www.svdj.nl/nieuws/raounak-khaddari-ik-hoop-dat-we-de-status-quo-vaker-gaan-bevragen/>.

²⁰ Zie: <https://journalistiek2035.nl/resultaten/>.

Regeling Bijzondere Journalistiek

De 34 binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek gehonoreerde projecten zullen uiteenlopende verschijningsvormen kennen: de helft van de projecten zal uitmonden in een boek, de andere helft in artikelen of longreads, documentaires, fotoboeken en podcasts.

In 2021 was in de projecten die binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek gehonoreerd werden de blik vaak op het buitenland gericht, hoewel vaak met een Nederlandse component. Terugkerende onderwerpen zijn: (im)migratiegeschiedenis en het koloniale verleden van Nederland. Niet verwonderlijk in een jaar waarin het gesprek over diversiteit en inclusie naar aanleiding van de Black Lives Matter-beweging veel en vaak gevoerd werd. Onderzoeken zijn bijvoorbeeld gestart naar de koloniale geschiedenis in Indonesië. Eén van die onderzoeken resulteerde al gedurende het jaar in een bijzondere podcast, ‘Mijn oma de soldaat’, waarin Jorien Wallast de geschiedenis van haar oma onderzoekt, die zich in 1948 aansloot bij het vrouwenkorps van het Koninklijk Nederlands Indisch Leger (KNIL) en als één van de eerste vrouwelijke militairen vertrok naar de oorlog in voormalig Nederlands-Indië. Wallast: “Eén van de centrale vragen in mijn podcast is: hoe moet ik dat nou rijmen? Dat mijn oma die eerst in een bezet land heeft geleefd en dat afschuwelijk vond – ze had het nog steeds over de moffen in haar interviews – een paar jaar later denkt: ik ga Indonesië bezetten in een koloniaal leger. Dat is heel raar als je er met grote afstand naar kijkt, maar het is natuurlijk veel genuanceerder en gelaagder dan je zou denken.”²¹

Ook verscheen in 2021 het fotoboek ‘Wachten’ van Mona van den Berg: “Een serie waarin de titel er bij elke foto vanaf druipt. De uitzichtloosheid waarin vluchtelingen in de AZC’s gehouden worden, eindeloos wachtend op de behandeling van hun asielaanvraag, wordt zo sterk voelbaar dat het je de adem beneemt”, aldus de jury van de Paul Peters Fotoprijs, die Van den Berg begin 2022 een derde plaats toekende.²²

Foto uit fotoboek ‘*Wachten*’ van Mona van den Berg.

²¹ Lees meer: <https://fondsbjp.nl/2021/09/er-bleek-een-complete-geschiedenis-te-zijn-waar-veel-mensen-niets-voor-weten/>.

²² Zie: <https://www.zilverencamera.nl/jaargang/zc-2021/3e-prijs-paul-peters-fotoprijs-mona-van-den-berg-wachten/>.

De Tweede Wereldoorlog blijft onderzoeken en nieuws opleveren. Culturele onderwerpen, zoals in het inmiddels verschenen boek over plaatselijke theaters van Patrick van den Hanenberg, politiek, klimaat en milieu zijn eveneens vaker geadresseerde onderwerpen. In totaal werden in 2021 drie subsidieaanvragen voor biografieën en biografische schetsen gehonoreerd: over een journalist, een muzikante en een Duitse oorlogsmisdadiger. Het Fonds is verheugd dat door de extra middelen in de Regeling Onderzoeksjournalistiek ruimte is vrijgekomen om in de Regeling Bijzondere Journalistiek de ondersteuning van journalistieke biografieën en meer duidende publicaties, vaak tijdrovende en kostbare projecten van cultureel belang, voort te zetten.

Regeling Onderzoeksjournalistiek

Uit de 88 toekenningen in 2021 komen ten minste vijftig artikelen(reeksen) voort. Daarnaast werden boekaanvragen gehonoreerd, evenals aanvragen voor onderzoekende podcasts, documentaires, fotografie en multimediale projecten. Omdat de Regeling Onderzoeksjournalistiek van meet af aan open stond voor projecten op alle denkbare platforms, kent deze regeling een grote variatie in publicatievormen. De aard van de onderzochte thema's verklaart bovendien het relatief kleine aandeel boekprojecten (14%): de actualiteit en urgentie van veel van de onderzoeken is vaker moeilijk te verenigen met het langere maakproces van een boek.

Matthijs Sorgdrager maakte voor Dagblad van het Noorden een video en reportage over de herkomst en beweegredenen van [Marokkaanse jongeren in Ter Apel](#).

...vertel, hoe gaat het met mijn land?

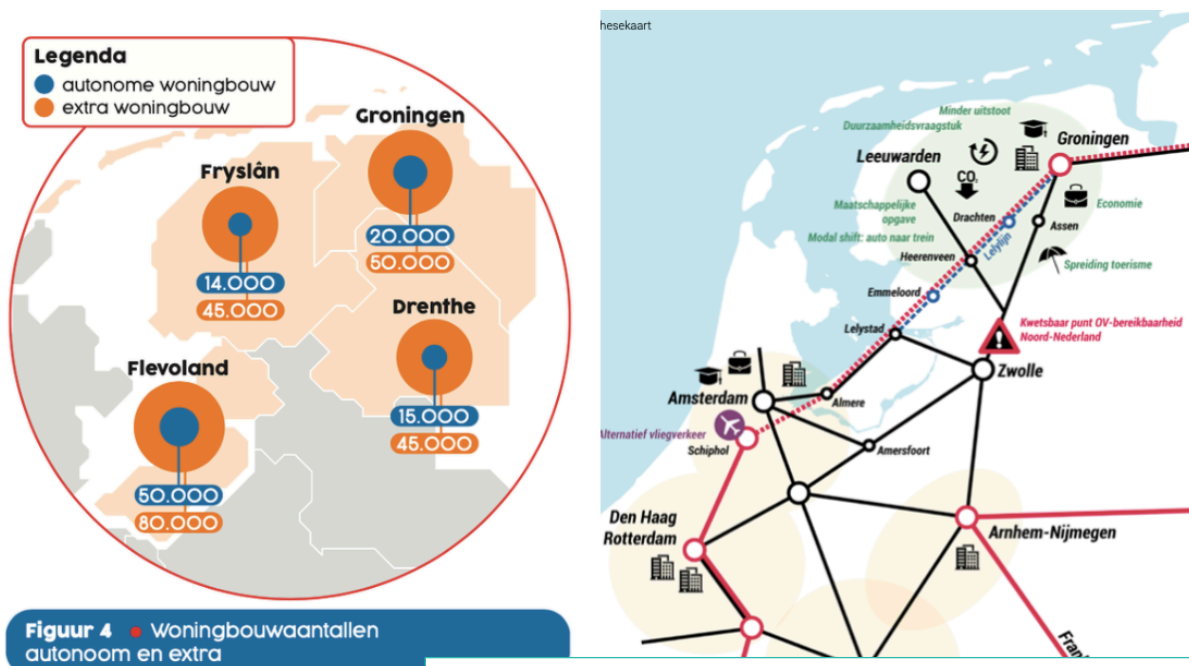
Uiteraard waren het coronavirus en de maatregelen tegen het virus in 2021 meermaals onderwerp van onderzoek van de door het Fonds BJP gesteunde projecten:

- Op 6 mei verscheen een artikel in *Trouw* en bij *Investico* over de smokkel en verkoop van 1,5 miljoen onbetrouwbare Nederlandse coronatests, dat aardig wat stof deed opwaaien;
- Datzelfde gold voor de uitzending van Argos en publicatie in *De Groene Amsterdammer* over (het gebrek aan) naleving van de coronavoorschriften in distributiecentra;
- In *Trouw* werden de resultaten gepubliceerd van het (fotografische) onderzoek naar de gevolgen van corona in de zwaar getroffen volksbuurt Ser'i Otrobanda in Willemstad, Curaçao.

Evenals in voorgaande jaren betrof ongeveer de helft van de toegekende projecten in 2021 binnenlandse aangelegenheden, circa 30% van de aanvragen had betrekking op internationale onderwerpen:

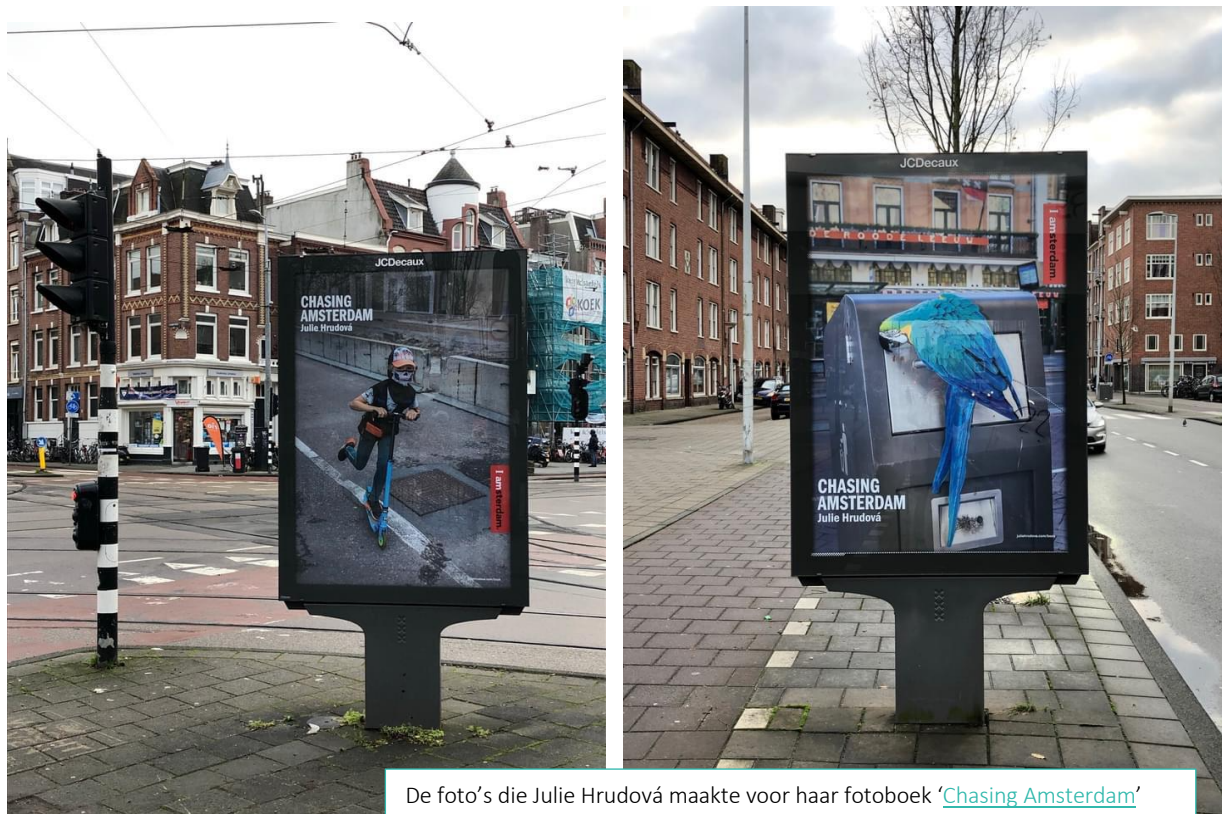
- Criminaliteit en rechtspraak: onder meer een onderzoek naar TBS, naar samenwerkingen tussen politie en burgers en naar belastingontwijking via Nederland. Ook verscheen de podcast 'Dr. Bones' bij Argos/NPO radio 1. Daarin onderzoeken Hansje van de Beek en Michelle Salomons hoe een serieleugenaar zichzelf bij allerlei toonaangevende organisaties naar binnen wist te manoeuvreren;
- Voeding en gezondheid: onderzoeken naar voedsellobby's onder andere binnen het onderwijs en naar de 'vaccinrace'. Een onderzoek van Berra Ganzeboom, Julia Vié en Katharina Vlaanderen over de aangepaste regelgeving op het vlak van dierenwelzijn werd gepubliceerd door Follow the Money. Conclusie: 'De Beter Leven-kip bezorgt vooral supermarkten een beter leven'.

De overige toekenningen (ruim 20%) zijn projecten met lokale en regionale onderwerpen voor regionale media, zoals gentrificatie, de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen, criminaliteit of de ontwikkeling van religie in lokale gemeenschappen. Eind 2021 verscheen een vijfdelig dossier over het 'deltaplan van het Noorden', geschreven door Allart van der Woude en gepubliceerd in drie lokale huis-aan-huisbladen. Daardoor bereikten de publicaties vrijwel elk huishouden in Zuidoost-Friesland. Van der Woude: "De belangrijkste les? Het dominante frame van koehandel met de Randstad is schadelijk & onjuist: 'wij' krijgen een snelle trein, 'zij' krijgen er goedkope huisvesting voor terug. Eigenlijke kern van de zaak is krimp (...)".

Datavisualisaties uit de [vijfdelige artikelenserie](#) van Allart van der Woude over het 'Deltaplan' voor Friesland en de mogelijke impact ervan op de infrastructuur, de woningbouw, de economie en de natuur.

Een andere bijzondere publicatie leidde is het fotoproject ‘Chasing Amsterdam’ van Julie Hrudová, waarin ze Amsterdam tijdens de coronacrisis heeft vastgelegd.

De foto's die Julie Hrudová maakte voor haar fotoboek 'Chasing Amsterdam' werden ook tentoongesteld op abri's en billboards in Amsterdam.

Het Fonds is verheugd dat in 2021 het aandeel van lokale en regionale publicaties binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek wederom groter is geworden.

1.1.3. Afgeronde projecten en impact

Alle journalisten die in 2020 een project met financiële steun van het Fonds BJP afronden, is gevraagd inzicht te geven in de impact van de publicaties. Het gaat daarbij niet alleen om cijfermateriaal over het feitelijke publieksbereik of de oplage- en verkoopcijfers van boeken, maar vooral om het achterhalen van kwalitatieve impact. Wat heeft het project teweeggebracht voor de journalist zelf, welke effecten op maatschappelijk of politiek vlak zijn waarneembaar? Waren er onvoorziene publicaties of afgeleide activiteiten en heeft de journalist prijzen gewonnen?

Ook in 2021 had de coronacrisis gevolgen voor de impact van meerdere projecten: er waren geen live boekpresentaties, lezingen, debatten en andere activiteiten. Door de sluiting van de boekhandels liet volgens de journalisten zelf soms de aandacht of de verkoop van titels te wensen over. Journalisten beschrijven het als volgt: "Ongetwijfeld heeft de coronapandemie een dempende rol gespeeld - er was in elk geval geen boekpresentatie of ander feestje, waardoor het boek een beetje in het luchtledige verscheen", "Door de verscherpte coronamaatregelen is er van [ee]n presentatie helaas niets terecht

gekomen” en “Het boek werd midden in een lockdown gepubliceerd (eind januari 2021). Dat was niet de meeste ideale periode voor een debuut, maar ik ben dolblij met de hoeveelheid publicaties die erover zijn verschenen.” Meerdere publicaties hadden ook in 2021 aanzienlijke impact in de vorm van bereik en politieke en maatschappelijke reacties.

Drie podcasts die in 2021 met steun van het Fonds BJP tot stand zijn gekomen.

Opmerkelijk is de stijging in het aantal gehonoreerde en verschenen podcasts, een genre dat duidelijk in de lift zit. In de Mediamonitor van 2021 wordt deze ontwikkeling geschetst: “Er zijn niet alleen meer luisteraars van podcasts bijgekomen, ook het aanbod aan professionele podcasts is gegroeid. Het blijkt dat kranten ook op substantiële schaal in podcasts investeren. (...) Door de groei van professionele podcasts wordt het audioveld verbreed (...).”²³ In de Mediamonitor wordt voorts een artikel van Villamedia aangehaald: “Waar het een paar jaar geleden nog vooral als een laagdrempelige hobby gold, zetten veel gevestigde journalistieke media nu serieuze stappen om de podcast een podium te geven.”²⁴

Regeling Bijzondere Journalistiek

Door de coronacrisis werd het werk van journalisten ook in 2021 nog vaak bemoeilijkt: juist voor binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek toegekende en lopende boekprojecten had de situatie gevolgen. Het zijn doorgaans langlopende projecten waarvoor bovendien soms reizen worden ondernomen. Journalisten kozen, deels noodgedwongen, voor uitstel van publicatie tot een geschikter moment. Onderzoek doen bleek moeilijker en soms ronduit onmogelijk: vooral buitenlandse onderzoeken hadden last van reisrestricties. Ook de papierschaarste van 2021 kan bij het uitstellen van publicaties een rol gespeeld hebben. Dit leidde ook in 2021 tot minder afgeronde projecten dan voorheen: 31 (in 2020 ook 31, in 2019: 56 projecten). Er verschenen tijdens het afgelopen jaar 24 ondersteunde journalistieke boeken (waarvan twee fotoboeken). De afgeronde projecten resulteerden samen met nog lopende projecten in 23 andere publicaties: sommige projecten leidden tot meerdere publicaties of series van artikelen. Ook verschenen enkele podcasts. Voor een overzicht van de binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek in 2021 afgeronde projecten zie **bijlage 5A**. Voor

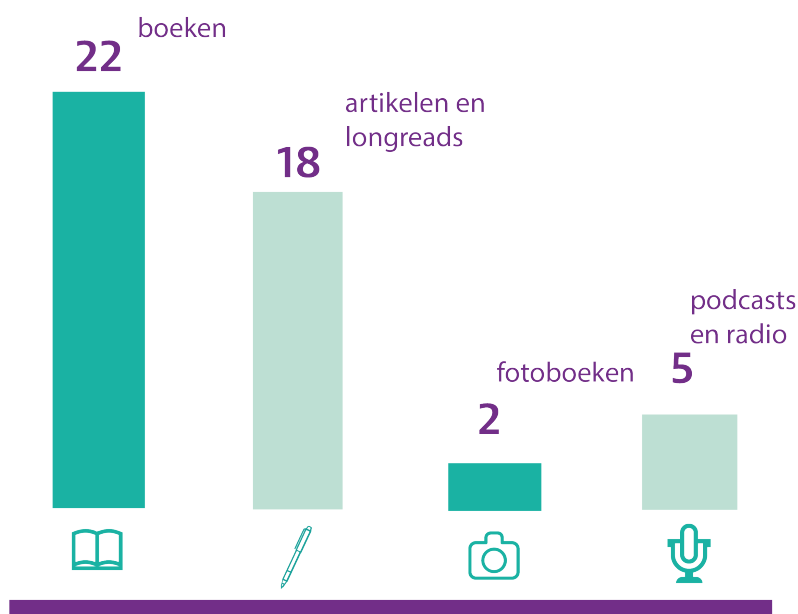
²³ Mediamonitor 2021: Kantelpunt in digitalisering mediagebruik en mediaconcentratie, p. 23:

<https://www.mediamonitor.nl/nieuws/mediamonitor-2021-kantelpunt-in-digitalisering-mediagebruik-en-mediaconcentratie/>.

²⁴ Zie: <https://www.villamedia.nl/artikel/kranten-investeren-in-podcast>.

een uitvoeriger omschrijving van de betreffende publicaties verwijzen wij naar de website van het Fonds BJP.

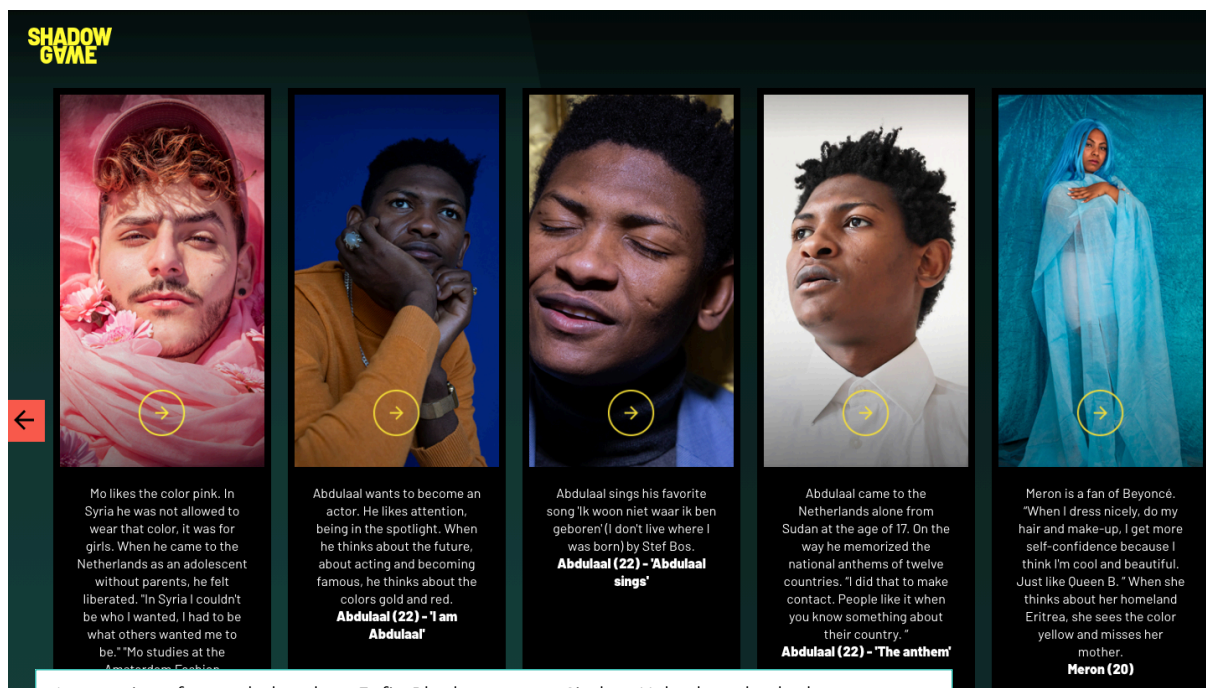
4. Verschenen publicaties Regeling Bijzondere Journalistiek

Veel boekpublicaties werden goed tot zeer lovend ontvangen in de media en ook diverse artikelen(series) trokken positieve aandacht of werden genomineerd voor prijzen. De volgende in 2021 en daarvoor met steun van het Fonds BJP verschenen publicaties werden genomineerd of onderscheiden:

- Haroon Ali, Half (De Bezige Bij)
Longlist Hebban Debuutprijs 2021
- Mona van den Berg, Wachten (Uitgeverij Jurgen Maas)
Derde prijs Zilveren Camera - Paul Peters Fotoprijs
- Henri Beunders, Optocht der tattoos. Jacht op een betekenisvol bestaan (De Geus)
Longlist 'De Sociologische Bril' voor beste sociologische publieksoek 2020
- Sanne de Boer, Mafiopoli. Een zoektocht naar de 'Ndrangheta, de machtigste maffia van Italië (Nieuw Amsterdam)
Longlist Brusseprijs 2021
- Matthias Declercq, De ontdekking van Urk (Podium)
Winnaar De Loep 2020 in de categorie Signalerende Onderzoeksjournalistiek Shortlist Brusseprijs 2021
- Christel Don, Afstandsmoeders. Over vrouwen die gedwongen hun kind afstonden 1956-1984 (Thomas Rap)
Nominatie Joke Smit Aanmoedigingsprijs

- Annemarie van Geel, Hakken in het zand. Saoedische vrouwen over hun levens (Prometheus)
Longlist Brusseprijs 2021
- Floor Milikowski, Een klein land met verre uithoeken. Ongelijke kansen in veranderend Nederland (Atlas Contact)
Longlist Brusseprijs 2021
- Marten Minkema en Dirk-Jan Visser, Voorland Groningen. Wandelingen door het Antropoceen (nai010 uitgevers)
Longlist Brusseprijs 2021
Nominatie Beste Groninger Boek
- Heleen Peeters, Horse (The Erisky Connection)
Nominatie Best Verzorgde Boeken en
Winnaar FELIFA International Photobook Award Best Design
- Hubert Smeets, Een wonderbaarlijk politicus. Hans van Mierlo 1931-2010 (De Bezige Bij)
Nominatie Prinsjesboekenprijs 2021
- Doortje Smithuijsen, Gouden bergen. Portret van de digitale generatie (De Bezige Bij)
Shortlist Brusseprijs 2021
Longlist 'De Sociologische Brill' voor beste sociologische publiekboek 2020
- Hugo Verkley en Solomon Bockarie, Solo. De olympische droom van een oorlogskind (Ambo Anthos)
Longlist Brusseprijs 2021
- Philippus Zandstra en Wietse Pottjewijd, XTC. Een biografie (Querido Fosfor)
Shortlist Brusseprijs 2021

Interactieve fotoverhalen door Eefje Blankevoort en Cigdem Yuksel, onderdeel van een groter journalistiek project [‘Shadow Game’](#) dat meerdere prijzen heeft gewonnen.

Naast de prijzen en nominaties, hadden gesteunde publicaties ook andere impact. Twee boeken die met subsidie tot stand kwamen waren te vinden op de lijst van 25 non-fictieboeken van 2021 die volgens de VPRO Boekengids 'lekker leesbaar, verrassend en meer dan de moeite van het lezen waard zijn':²⁵ 'Een wonderbaarlijk politicus' van Hubert Smeets (De Bezige Bij) en 'Nederland Droogteland' van René Didde (Uitgeverij Lias). Het boek van Smeets over Hans van Mierlo werd veel besproken, leidde tot nieuws en Smeets was te gast in verschillende tv- en radioprogramma's.²⁶ Inmiddels verscheen al een nieuwe druk van de biografie.

Een selectie van publicaties die werden genomineerd of onderscheiden in 2021.

Christel Don schreef het boek *Afstandsmoeders* (Uitgeverij Thomas Rap), over de moeders die tussen 1956 en 1984 gedwongen hun kind moesten afstaan. Hoewel het boek in een lockdown verscheen, werd het veel gerecenseerd, organiseerde Don een thema-avond met Pakhuis de Zwijger in Amsterdam en werd het boek genomineerd voor de Joke Smit Aanmoedigingsprijs: "Christel Don richt zich als journalist en schrijver op ongehoorde vrouwenstemmen. Begin dit jaar kwam haar veelbesproken boek *Afstandsmoeders* uit, met daarin lang verzwegen verhalen van vrouwen die in de jaren zestig en zeventig gedwongen hun baby moesten afstaan. Met haar publicaties en mediaoptredens maakt ze voor een groot publiek invoelbaar waarom het verleden van deze vrouwen zo belangrijk is voor ons eigen heden", aldus de jury.

Het fotoproject 'De verwaterde revolutie' van Sanne Derks, over het recht op schoon drinkwater in Cuba, werd na eerdere exposities in vier Nederlandse musea en een derde prijs voor de Zilveren Camera, in 2021 gepubliceerd in *The New York Times*.²⁷ Derks vertelde in 2021 aan Villamedia over de moeizame totstandkoming van het project: "(...) Het Fonds deelde mee alsnog een subsidie uit te keren. 'Mijn hele wereld veranderde', glundert ze terwijl ze haar armen triomfantelijk boven het hoofd laat wapperen. 'Het Fonds heeft mijn carrière gered, waarvoor ik het bestuur heel dankbaar ben'."²⁸

Meerdere boeken beleefden in 2021 hun tweede of andere vervolgdruk of kwamen voor in de Bestseller 60. Aanvragers zetten, ondanks moeilijke omstandigheden, na publicatie alles op alles om de impact en het bereik van hun publicaties te vergroten: veel aanvragers vertelden in radio- en tv-optredens over hun onderzoeken of gaven (digitale) lezingen en presentaties.

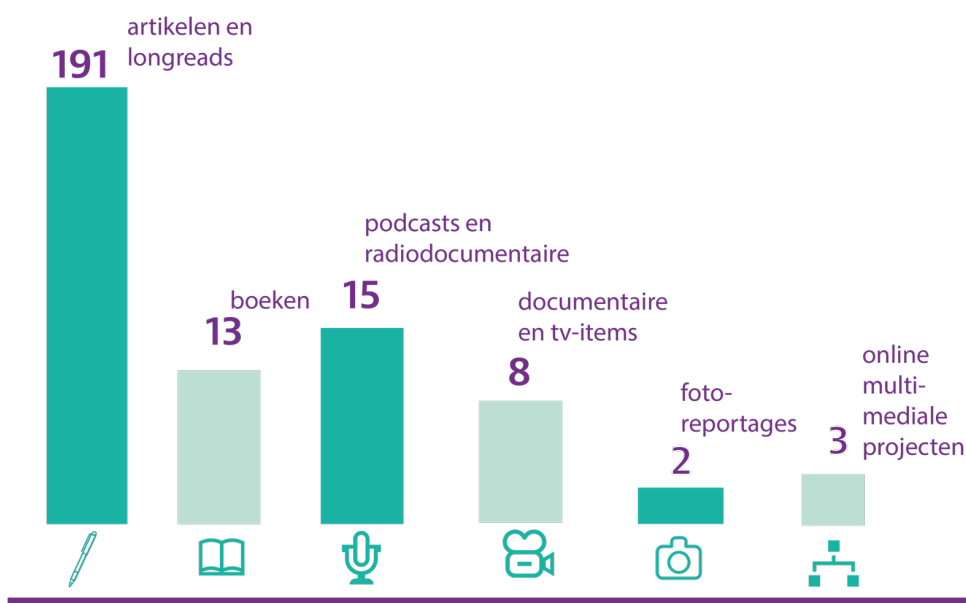
²⁵ Zie: <https://www.vprogids.nl/boeken/lijstjes/nonfictie/nonfictie.html>.

²⁶ Zie bijvoorbeeld: <https://nos.nl/artikel/2364347-in-1994-paleisruzie-tussen-koningin-en-van-mierlo>.

²⁷ Zie: <https://www.nytimes.com/2021/02/15/travel/cuba-clean-water.html>.

²⁸ <https://www.villamedia.nl/artikel/fotograaf-sanne-derks-is-thuis-in-het-andes-gebergte>.

5. Verschenen publicaties Regeling Onderzoeksjournalistiek

Regeling Onderzoeksjournalistiek

In 2021 werden 79 projecten afgerond met steun uit de Regeling Onderzoeksjournalistiek. In totaal verschenen het afgelopen jaar 13 boeken (waarvan een fotoboek) waaraan het Fonds heeft bijgedragen. Uit 79 afgeronde en 7 aan het einde van 2021 nog lopende projecten kwamen in totaal 232 publicaties voort, waarvan het leeuwendeel artikelen betrof. Ook hier is er sprake van een toename in uitgekomen podcasts. Voor een overzicht van de in 2021 binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek afgeronde projecten, zie **bijlage 5B**. Voor een uitvoeriger omschrijving van de betreffende publicaties verwijzen we naar de website van het Fonds BJP.

“De onderzoeksjournalistiek (...) wijst op een samenhang, een verband, een collusie, een over de jaren heen gegroeide praktijk, een gemeenschappelijk stilzwijgen – en niemand heeft dat eerder zo blootgelegd. Ze onthult de conventies, de systemen, wie er baat bij heeft en wat de schaduwzijde is. Impact is het vermogen om het normaal te veranderen.”

Karel Verhoeven, hoofdredacteur De Standaard, in het VVOJ-essay van 2021 'Toen vielen ons de schellen van de ogen'.

Nu de Regeling Onderzoeksjournalistiek wat langer bestaat is steeds meer sprake van nominaties of gewonnen prijzen:

- Wendelmoet Boersema, Gronings goud. Over macht van het gas en de rol van Rusland (Ambo Anthos Uitgevers)
Nominatie Prinsjesboekenprijs 2021
- Maartje Duin, De plantage van onze voorouders (VPRO)
Nominatie De Tegel in de categorie Audio/Podcast

- Linda Duits, Eindelijk weten wat seks is (Uitgeverij Ten Have)
Shortlist 'De Sociologische Brill' voor beste sociologische publieksboek 2020
- Lotje van den Dungen, Adrián Estrada, Tan Tunali, Michelle Salomons en Felix Voogt, Eén miljoen keer voor niets gestorven (De Groene Amsterdammer)
Nominatie De Tegel in de categorie Pioniers
- Adrián Estrada en Felix Voogt, Stikstof en de veehouderij (EenVandaag, De Groene Amsterdammer en Investico)
Winnaar De Loep 2020 in de categorie de ASN Aanmoedigingsprijs
Nominatie De Loep 2020 in de categorie Opsporende Onderzoeksjournalistiek
- Maarten van Gestel, Pedofilieproductie (Trouw)
Nominatie Seks & Mediaprijs 2021
- Raoul de Jong, Jaguarman. Mijn vader, zijn vader en andere Surinaamse helden (De Bezige Bij)
Longlist De Boon voor fictie en non-fictie
- Jantine Jongebloed, 'Wie zette mijn naaktfoto's online?' (de Volkskrant)
Winnaar Bep Slechte Prijs
Winnaar Seks & Mediaprijs 2021
- Sander Rietveld, Nieuwe kruisvaarders. De heilige alliantie tussen orthodoxe christenen en radicaalrechtse populistten (Uitgeverij Prometheus)
Nominatie Prinsjesboekenprijs 2021
- Annegriet Wietsma, De Deventer Mediazaak (Human)
Winnaar Beste Podcast van Nederland 2021
Winnaar Dutch Podcast Award 2021 in de categorie Verhalend

Ook bereikte een aanzienlijk aantal publicaties de politiek, bijvoorbeeld in de vorm van vragen in de Tweede Kamer of Provinciale Staten. Niet verwonderlijk, gezien de resultaten van het onderzoek dat tijdens het IMPACT-programma van Media Perspectives (medegefinancierd door het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek) werd uitgevoerd: "Twee derde van de in totaal 1183 sets vragen wordt gesteld naar aanleiding van mediaberichtgeving." Een aantal voorbeelden van gesteunde publicaties die tot Kamervragen leidden:

- D66-Kamerleden Wieke Paulusma en Jan Paternotte stelden Kamervragen naar aanleiding van het artikel van Sylvana van den Braak en Emiel Woutersen waarin zij onthulden dat een groot deel van de arbeidsmigranten, ondanks een verhoogd risico, voorlopig geen coronavaccins zouden krijgen (Trouw, De Groene Amsterdammer, Investico);
- Het onderzoek van Parcival Weijnen en Bram Logger over misstanden in de visserij (verschenen in De Groene Amsterdammer) leidde niet alleen tot Kamervragen, maar werd ook vertaald naar het Frans en Engels en NGO Client Earth is naar aanleiding van de publicatie een rechtszaak gestart tegen de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit;
- Het boek 'Gronings Gas' van Wendelmoet Boersema (Ambo Anthos) leidde tot Kamervragen, en Boersema werd daarnaast als expert op het gebied van gaswinning door meerdere media uitgenodigd. De leden van de Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen hebben allemaal een exemplaar van het boek gekregen;

- De publicatie van Huib de Zeeuw en Kasper van Laarhoven (verschenen in NRC Handelsblad) over het lot van Soedanezen die uitgezet worden naar Soedan maakte ook veel los: na Kamervragen besloot de Raad van State in december 2021 dat het kabinet de situatie in Soedan nader moet onderzoeken voor nieuwe beslissingen over Soedanese asielzaken worden genomen.

Ook op andere manieren hebben gesteunde projecten impact gehad. De prijswinnende podcast ‘De Deventer Mediazaak’ (Argos) staat vanaf verschijning maanden in de top 5 van de meest populaire podcasts en was eind december 2021 meer dan 1,3 miljoen keer gestreamd. De podcast leidde tot een breed maatschappelijk debat over nepnieuws en de verantwoordelijkheid van de media en maker Annegriet Wietsma werd in verschillende media maar ook door journalistieke opleidingen uitgenodigd daarover te vertellen.

Arjen Ribbens en Pieter van Os publiceerden in 2021 hun boek ‘Tussen kunst en cash’, over misstanden op de kunstmarkt (Das Mag Uitgeverij). Ribbens en Van Os gaven onder andere interviews aan de Telegraaf, in Buitenhof en bij de Max Nieuwsshow en gaven lezingen binnen en buiten de kunstwereld, bijvoorbeeld bij het Singer Museum in Laren, maar verschenen ook in de ‘Willem-podcast’ over misdaad. Er ontstond naar aanleiding van hun publicatie in verschillende (opiniërende) bijdrages bovendien een interessante discussie over de grens tussen onderzoeks- en schandaaljournalistiek: welk schandaal mag uit de doeken gedaan worden en tegen welke prijs?

Monique van de Ven onderzocht voor het Brabants Dagblad de invloed van de Rooms Katholieke kerk op Tilburg University. Haar publicatie maakte een breed maatschappelijk debat los, er werd over gedebatteerd in de gemeenteraad en de wethouder gaat in gesprek met het bestuur van de universiteit.

Het boek ‘Code Rood’ (Uitgeverij Pluim), van Thijs Broer en Peter Kee zorgde nog voor verschijning voor nieuws, door de voorpublicatie in Vrij Nederland van het hoofdstuk over de geheime campagne tegen Mark Rutte die in het campagneteam van het CDA aan de vooravond van de Kamerverkiezingen van maart 2021 op touw was gezet, en waar ook Pieter Omtzigt bij betrokken was. Vrijwel alle nieuwsmedia hebben er aandacht aan besteed. De auteurs worden sinds verschijning met grote regelmaat gevraagd voor optredens aan universiteiten, hogescholen, rotary’s en andere instanties.

Uit: ‘Wie zette mijn naaktfoto’s online?’ door Jantine Jongebloed. Foto: Eva Roefs

Annegriet Wietsma neemt de Dutch Podcast Award in ontvangst. Foto: Sander Nieuwenhuys

De longread ‘Wie zette mijn naaktfoto's online?’ van Jantine Jongebloed maakte eveneens veel los. Het artikel (verschenen in de Volkskrant en in De Morgen) was een gehele maand het best gelezen artikel in Blendle en werd zeer positief ontvangen: ze won de Seks en Mediaprijs 2021 en de Bep Slechteprijs, vanwege haar inzet om aandacht te genereren voor geweld tegen vrouwen. In samenwerking met meerdere partijen wordt het artikel inmiddels gebruikt voor educatie aan jongeren over onder andere sexting: het artikel wordt bewerkt tot een boek speciaal voor middelbare scholieren en er zijn lesbrieven en opdrachten ontwikkeld. In de woorden van Jongebloed: ‘Jullie zullen begrijpen hoe fantastisch ik het vind dat het artikel op deze manier écht impact kan maken. Hoe mooi dat een nieuwe generatie opgroeit bij wie openheid, dialoog en actie eraan kunnen bijdragen dat dit soort problemen, en nog honderd andere belangrijke onderwerpen, met een andere blik worden bekeken.’

1.1.4. Ingetrokken en mislukte projecten

In 2021 werden de gevolgen van de coronacrisis op die iets langere termijn zichtbaar: projectplannen die in 2020 *on hold* waren gezet bleken soms in het geheel geen doorgang meer te kunnen vinden. Ook bleken enkele langer lopende projecten intussen gestrand of ingehaald door de actualiteit. Daarom is het aantal projecten dat werd ingetrokken of mislukte in 2021 hoger dan de afgelopen jaren.

Regeling Bijzondere Journalistiek

In 2021 besloten vier aanvragers om uiteenlopende redenen hun eerder gehonoreerde project in te trekken. Daardoor vloeide in 2021 € 8.006 terug naar de algemene middelen. Voor de procedure van de financiële afwikkeling van projectsubsidies zie **bijlage 4**.

Regeling Onderzoeksjournalistiek

In 2021 werden vijf aanvragen ingetrokken kort na toekenning van de subsidie. Twee journalisten stopten met een langer lopend project omdat door de coronacrisis twijfels aan de haalbaarheid en actualiteit van het project gerezen waren. Daarnaast waren er in 2021 maar liefst negen projecten die wel afgerond zijn, maar door de coronacrisis in een aangepaste vorm verschenen of waarvoor de werkwijze veranderde gedurende het onderzoek. Zo werden reizen niet gemaakt en werd soms korter aan onderzoeken gewerkt. Door bovenstaande vloeide in totaal € 53.585 terug naar het budget voor Onderzoeksjournalistiek. Voor de procedure van de financiële afwikkeling van projectsubsidies zie **bijlage 4**.

1.2. Talentontwikkeling

Het Fonds BJP kon dankzij de extra middelen voor onderzoeksjournalistiek begin 2019 een Talentontwikkelingsprogramma starten, bestaande uit een tweetal regelingen en bijbehorende activiteiten waarmee beginnende en ervaren (onderzoeks)journalisten zich verder kunnen ontwikkelen:

- i. Regeling Jong Talent: een praktijkprogramma waarmee een selecte groep recent afgestudeerde journalisten een duurzame positie op de arbeidsmarkt kan verwerven door zich te specialiseren in de onderzoeksjournalistiek op een gerenommeerde redactie;
- ii. Beurs Expertisebevordering: individuele beurzen voor journalisten ter versterking van expertiseontwikkeling op het gebied van onderzoeksjournalistiek.

In 2021 zijn de beide programma's verder ontwikkeld en geconsolideerd binnen het beleid en het werk van het Fonds. Het Fonds BJP blijft monitoren of de uitgangspunten kloppen, waar de grootste behoeften aan de ontwikkeling van talent liggen en of de bestaande instrumenten daarop aansluiten. We profiteren van de expertise van partners binnen de bestaande journalistieke infrastructuur in dit doorlopende onderzoek naar de behoeften, in de ontwikkeling van de plannen en bij de uitvoering daarvan.

De talentontwikkelingsbeurzen kennen vijf aandachtspunten:

1. Ondersteuning van de ontwikkeling van individueel journalistiek talent;
2. Aandacht voor regio en nieuwe medianetwerken;
3. Duurzaam fundament voor onderzoeksjournalistiek;
4. Kostenefficiëntie en een pragmatische aanpak;
5. Samenwerking met onderwijs en media.

1.2.1. Regeling Jong Talent

De Regeling Jong Talent is bestemd voor beginnende journalisten die als onderzoeksjournalist in opleiding willen werken op een gerenommeerde onderzoeksredactie, landelijk of regionaal. Via de regeling kunnen trainees, met steun van het Fonds BJP, één tot twee jaar aan de slag als onderzoeksjournalist. Ze treden in dienst bij de redactie en worden daar ook begeleid. Daarnaast nemen ze deel aan een door het Fonds BJP georganiseerd scholingsprogramma dat zich richt op het vergroten van verschillende vaardigheden die nodig zijn voor goede onderzoeksjournalistiek.

De regeling is bedoeld voor ambitieuze beginnende journalisten om zich verder te verdiepen in het vak door een jaar lang onderzoeksjournalistiek te bedrijven (met mogelijkheid tot verlenging met nog een jaar). Hiermee hoopt het Fonds BJP te kunnen bijdragen in de kwaliteit van journalistiek in het algemeen en in het bijzonder van de onderzoeksjournalistiek. Tijdens het traineeship krijgen deze jonge journalisten de ruimte zich te verdiepen in specifieke onderwerpen, hun vaardigheden te

ontwikkelen, nieuwe praktische skills te leren, hun eigen niche of expertise te ontdekken, hun netwerk uit te breiden en vertrouwen te ontwikkelen om zelf aan de slag te gaan met grotere onderwerpen en thema's. Of zij nu uiteindelijk in vaste dienst komen bij een bestaand platform of bestaande omroep of als freelancer voor meerdere media en start-ups actief worden, hun vaardigheden en expertise zijn het belangrijkste.

Achtergrond en procedure Regeling Jong Talent

Naast tijd en geld bestaat binnen de journalistiek behoefte aan goed opgeleide onderzoeksjournalisten met een sterk netwerk en een grondige kennis van (innovatieve) onderzoeksjournalistieke methoden. Het activiteitenprogramma dat aan de Regeling Jong Talent wordt gekoppeld, is dan ook gericht op het ontwikkelen van die vaardigheden van individuele journalisten. Via de regeling wordt het grootste deel van het salaris van de trainee betaald. De trainees treden echter in dienst bij de redactie voor in ieder geval één jaar met de mogelijkheid een jaar te verlengen. Het Fonds BJP ondersteunt de betrokken media in de salariskosten, de redacties financieren de werkgeverslasten en verzorgen training on the job en begeleiding, waardoor de redactie zich ook committeert. Het Fonds selecteert de betrokken redacties, de redacties selecteren hun trainee, waarbij zij zich houden aan de criteria die het Fonds BJP heeft opgesteld.

De redacties

In september 2019 is de eerste lichter trainees aan de slag gegaan en in september 2020 volgde een tweede lichter. Begin 2021 waren er via deze regeling 18 onderzoekstrainees aan het werk op de volgende redacties: *Argos radio, AT5, Medialogica, Brabants Dagblad, EenVandaag, De Groene Amsterdammer, Follow The Money, Leidsch/Haarlems Dagblad, De Limburger, Noordhollands Dagblad, Dagblad van het Noorden/Leeuwarder Courant, NRC Handelsblad, Omroep Gelderland, Small Stream Media, Tubantia, Trouw, de Volkskrant en Vrij Nederland.*

In het voorjaar van 2021, na een oproep door het Fonds BJP, meldden 16 nieuwe redacties zich om deel te nemen aan de regeling. Ook gaf een aantal van de redacties waar al een trainee werkzaam is aan interesse te hebben in een extra trainee. Zo waren er ruim 20 aanmeldingen voor 10 nieuwe plaatsen vanaf oktober 2021.

Bij de selectie van de redacties werd gelet op de volgende criteria:

- Het (onderzoeks)journalistieke gehalte van de redactie: de mate waarin onderzoeksjournalistiek al bedreven wordt en ingebed is op de redactie;
- De mate waarin een trainee begeleid kan worden door de redactie en de aanwezige expertise die leren 'on the job' mogelijk maakt;
- De spreiding in het aanbod van verschillende soorten media: landelijk en regionaal/lokaal, geschreven en radio/tv, vernieuwend/online en meer traditioneel.

De manier waarop en mate waarin een trainee zich bij een redactie kan ontwikkelen zijn bij de selectie leidend geweest.

Deze grote belangstelling onder redacties, gecombineerd met het animo onder aspirant trainees én vooral de waargenomen eerste effecten van de regeling hebben het Fonds BJP doen besluiten de ronde van 2022 binnen deze regeling vervroegd en verbreed te laten plaatsvinden: vanaf januari 2022 is een vierde lichter trainees van start gegaan op 15 verschillende redacties. Ook de selecties van deze redacties vond plaats in 2021. Opnieuw werd hiervoor een oproep gedaan aan de redacties zich

te melden. Wederom meldden 18 nieuwe redacties zich hiervoor aan. Zo was er voor deze ronde een totaal van ruim 25 aangemelde redacties. Opvallend daarbij was dat een groot aantal lokale en regionale redacties zich aanmeldde.

Deelnemende mediaredacties Regeling Jong Talent oktober 2021 en januari 2022.

In oktober 2021 gingen er op de volgende redacties trainees aan de slag: *Brabants Dagblad*, *Het Financieele Dagblad*, *The Investigative Desk*, *Nederlands Dagblad*, *Omrop Fryslân*, *Omroep Gelderland*, *Het Parool*, *Pointer (KRO-NCRV)*, *RTL Nieuws* en *Tubantia*. Voor de ronde januari 2022 konden trainees vanaf oktober 2021 solliciteren voor traineeplaatsen op de volgende redacties: *Argos radio*, *De Balie/Live Journalism*, *Binnenlands Bestuur*, *Dagblad van het Noorden/Leeuwarder Courant*, *Eindhovens Dagblad*, *Follow the Money*, *Hart van Nederland*, *KRO-NCRV (kernteam journalistiek)*, *Lighthouse Reports*, *NRC Handelsblad*, *NU.nl*, *Medisch Contact*, *Omroep Brabant*, *RTV Drenthe* en *RTV Oost*.

De sollicitaties

De geselecteerde redacties hebben allen een eigen karakter, omvang, werkwijze en eigen aandachtsgebieden. Daarom is iedere redactie op zoek naar een specifiek profiel, passend bij de redactie en haar werkzaamheden. In samenspraak met de redacties is per vacature een wervingstekst gemaakt. De werving van de trainees vond plaats via het Fonds BJP (eigen website, social media en een algemene advertentie op Villamedia met daarin links naar de vacatureteksten van de redacties) en via de kanalen van de verschillende redacties. Sommige redacties organiseerden informatie-bijeenkomsten voor geïnteresseerden of publiceerden een filmpje over het werken op hun redactie. In totaal ontvingen de redacties voor lichting III (die in oktober 2021 begon) 275 reacties op de vacatures. Voor lichting IV (die in januari 2022 begint) ontvingen de redacties 491 reacties op de verschillende vacatures. Voor de eerste twee rondes kwamen respectievelijk 163 en 870 sollicitaties binnen. Gezien de ontwrichtende omstandigheden door de coronacrisis is het lastig deze cijfers te duiden: vast staat wel dat er in 2021 een groter aantal journalistieke vacatures was en dat de aanwas van jonge journalisten lager lag, door uitgestelde stages en afstudeermomenten.²⁹

²⁹ Zie voor meer informatie: <https://www.villamedia.nl/artikel/de-vaste-contracten-keren-terug>.

Foto door Roger Cremers – De nieuwe trainees lichting III (begonnen in oktober 2021) - groepsfoto gemaakt tijdens de kick-off op 10 september 2021. Van links naar rechts: Olivia den Hollander (The Investigative Desk), Jaco Wilschut (Nederlands Dagblad), Timo Nijssen (RTL Nieuws), Romee Tap (Omroep Gelderland), Jasper Been (Het Financieel Dagblad), Anna Herter (Het Parool), Nina Reitsma (Omrop Fryslân), Julia Bokdam (Tubantia). Judith Kutschenreuter (Brabants Dagblad) en Esther Chavannes (Pointer) missen op de foto.

Het trainingsprogramma

Naast het werk op de redacties krijgen de trainees door het Fonds BJP een scholingsprogramma aangeboden. Dit programma bestaat uit verschillende trainingen waarvoor de trainees vrij worden gesteld van hun werkzaamheden op de redactie. In de zomer van 2021 is de samenstelling van het trainingsprogramma onder de loep genomen en verder uitgewerkt, waarbij is gekeken naar een betere opbouw en volgorde van het trainingsaanbod.

De trainingen in het eerste jaar van het traineeship bestaan uit meer algemene trainingen die voor iedere onderzoeksjournalist onontbeerlijk zijn. Zo krijgt de groep in het eerste jaar onder andere de volgende trainingen aangeboden:

- ‘Creativiteit op de redactie’, over ideeën ontwikkelen met Karel van den Berg;
- een clinic onderzoeksjournalistiek van Investico waarin de ideeën verder uitgewerkt worden naar een onderzoeksvraag en opzet;
- drie dagen ‘Internet Zoeken’ met superspeurder Henk van Ess;
- een introductie in datajournalistiek en excel/scraping van Winny de Jong;
- een WOB-training met Liset Hamming en Tim Staal;
- een interviewtraining van Brigit Kooijman;
- een basistraining financiële journalistiek van onder meer André de Vos.

Een bezoek aan de VVOJ-conferentie en Dataharvest staan eveneens op het programma. Ook is een samenwerking aangegaan met trainersbureau *Two of the Guys* die een selectie online basistrainingen voor de trainees beschikbaar hebben gesteld, zoals Politieke verslaggeving, WOB voor beginners, Datajournalistiek, Ontmasker Fake News, Verhalende podcast maken en Video's maken met je smartphone.

Eén van de trainees over 'Creativiteit op de redactie' met Karel van den Berg: "Pitchen blijkt toch wel erg belangrijk te zijn. Ook is het nuttig om inzichten te krijgen van Karel over wat chefs en hoofdredacteurs allemaal voor belangen hebben en kwaliteiten en valkuilen. Dat helpt voor beginnende journalisten, want die kennen geen andere chef of hoofdredacteur dan hun eerste en huidige chef of hoofdredacteur."

Eén van de trainees over de Investico-clinic: "Door deze training in de beginfase van de traineeship te krijgen, heb je als trainee meteen houvast, tips en een stappenplan over hoe je met een onderzoeksvoorstel te werk gaat."

Eén van de trainees over het 'Bootcamp Freelancen' van Stephanie Bakker: "Ik ben (...) enthousiast over wat we in één dag hebben bijgeleerd over iets waar we van tevoren veel vragen over hadden."

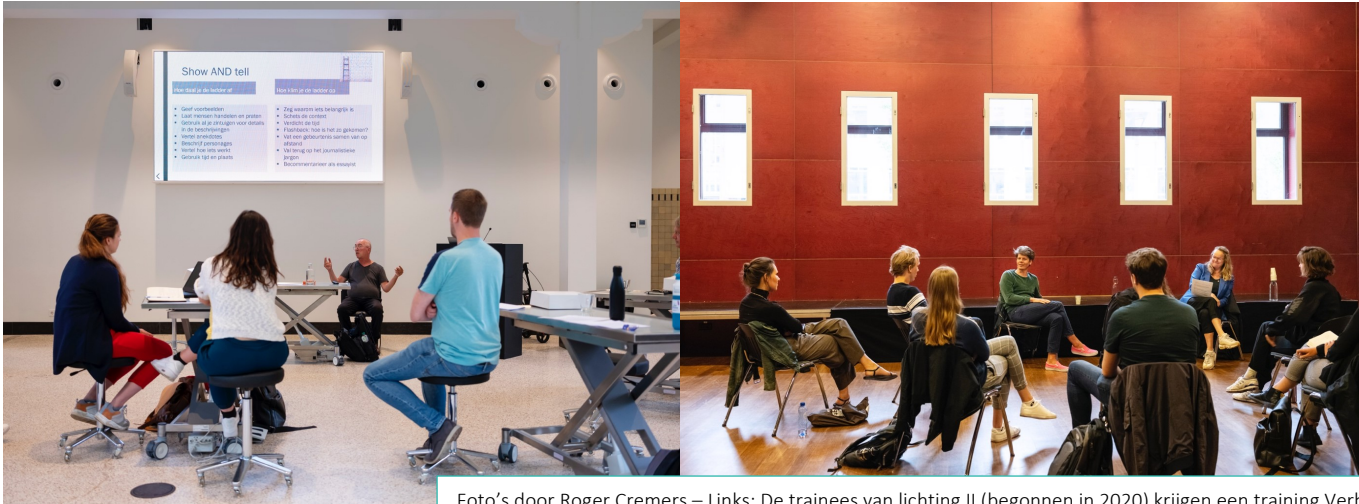
Na verlenging wordt, in het tweede jaar, het programma meer op maat aangeboden en kunnen de trainees meer voor hen specifieke trainingen volgen. Daarbij wordt deels gebruik gemaakt van het bestaande aanbod, deels worden specifieke trainingen voor de groep ontwikkeld op basis van bestaande behoeften. Zo heeft een aantal trainees van lichting II (begonnen in 2020) in 2021 de volgende programma's gevolgd:

- Data als Kans, georganiseerd door Beeld en Geluid Den Haag;
- een cursus Python van Winny de Jong (aangeboden via de VVOJ);
- AI op de Redactie van Laurens Vreekamp;
- Verhalende Journalistiek met Henk Blanken;
- een Bootcamp Freelancen met Stephanie Bakker;
- de Financiële Masterclass van André de Vos.

Vanwege de coronapandemie is, in het eerste kwartaal van het jaar 2021, een groot deel van de trainingsprogramma's voor lichting I (begonnen in 2019) en lichting II (begonnen in 2020) uitgesteld of online aangeboden. Zo heeft een deel van de trainees een online WOB-training gevolgd tussen maart en mei 2021 en is een deel van de groep naar de online conferentie Dataharvest geweest in mei 2021.

Vanaf juni 2021 werd het weer mogelijk om met kleine groepen bij elkaar te komen. Zo werd voor de trainees van lichting II een bijeenkomst met journalist Tom Kreling van de Volkskrant georganiseerd. De trainees uit lichting I, die in hun tweede en laatste jaar zaten, hebben de in 2020 opgeschorte financiële masterclass kunnen volgen.

Vanaf september 2021 kon het trainingsprogramma weer fysiek plaatsvinden in kleine groepjes op gepaste afstand. Dit werd door de trainees als zeer waardevol ervaren. Het samenkomen biedt de mogelijkheid ervaringen op de redacties uit te wisselen.

Foto's door Roger Cremers – Links: De trainees van lichting II (begonnen in 2020) krijgen een training Verhalende Journalistiek van Henk Blanken. Rechts: De trainees lichting II (begonnen in 2020) kunnen eindelijk weer samenkomen voor een sessie met journalist Tom Kreling van De Volkskrant op 23 juni 2021 waarin Tom vertelt over zijn werkwijze en aanpak van onder andere de onthullingen rondom Sywert van Lienden en de mondkapjes affaire.

Op 19 en 20 november 2021 is de gehele groep trainees lichting II (begonnen in 2020) en lichting III (begonnen in 2021) naar de VVOJ Conferentie in Brussel geweest. Tijdens de conferentie hebben ze verschillende presentaties, lezingen en praktische workshops bijgewoond. Maar het meest waardevol werd het netwerken en het samen zijn met vakgenoten en collega trainees geacht.

“Wat me het meeste is bijgebleven van de conferentie is (...) het gevoel dat je met zijn allen een gezamenlijk doel hebt (als publieke waakhond) (...) dat de verschillende media waarvoor wij werken overschrijdt. Dat maakt dat ik nu makkelijker contact zou leggen met een collega van een ander medium, om te vragen naar diens onderzoeksmethoden, bronnen, etc.”

“Het begrip ‘de onderzoeksjournalistiek’ voelt normaal best abstract, met mensen verspreid over verschillende redacties en media. Het was heel fijn om een keer zoveel verschillende journalisten bij elkaar te zien, en eigenlijk wat voor een saamhorigheid er heerste. Niet de concurrentie om een volgende scoop; maar het samen reflecteren op de grote thema’s waar iedereen op de een of andere manier mee worstelt. Die sfeer is me eigenlijk het meest bijgebleven.”

“Wat mij het meeste is bijgebleven van de conferentie is het sociale aspect. Vooral voor trainees is netwerken essentieel. Veel functies in de journalistiek worden binnen netwerken gevuld. Een door corona hebben wij daar weinig gelegenheid toe gehad. Het was heel fijn om mijn mede-trainees wat beter te leren kennen, en nieuwe mensen te leren kennen van allerlei verschillende redacties. Ik heb hele leuke gesprekken gehad met nieuwe kennissen, mijn LinkedIn-pagina aangevuld met nieuwe connecties en veel indrukken opgedaan van de verschillende mogelijkheden die er zijn op het gebied van onderzoeksjournalistiek.”

Afronding lichting I, Verlenging lichting II, Kick-off lichtingen III en IV

In september 2021 zwaaide de eerste lichting trainees, begonnen in 2019, af. Diezelfde maand werd het traineeship van 11 van de 13 trainees van lichting II (begonnen in 2020) verlengd met een tweede jaar. Twee trainees uit die lichting besloten na één jaar traineeship te stoppen; beiden zijn wel werkzaam gebleven in de journalistiek. Vanaf oktober ging bovendien lichting III van start.

Dit vormde de aanleiding om op 10 september 2021 alle 28 trainees, hun begeleiders en hoofdredacteuren uit te nodigen voor een event in het Anatomiegebouw in Utrecht.

Doelstellingen van de dag waren:

- Introductie nieuwe lichting: elkaar leren kennen en meer over het programma leren;
- Afscheid nemen en afronding traineeship lichting I (en twee trainees lichting II);
- Introducties huidige trainees en nieuwe trainees: ervaring/kennisoverdracht/netwerk;
- Onze partners (de redacties) betrekken: ervaring/kennisoverdracht/netwerk;

Tijdens het plenaire programma die middag, gepresenteerd door journalist Wouter Bouwman, gaven de trainees die afscheid namen presentaties over hun ervaringen tijdens hun traineeship. Tevens vond een panelgesprek plaats met een aantal hoofdredacteuren en redactiechefs over hoe onderzoeksjournalistiek ingebed kan raken op de redactie. In totaal werd de dag door ongeveer 45 betrokkenen bij het Jong Talent programma van het Fonds BJP bijgewoond.

Foto door Roger Cremers – Lichting I trainees (begonnen in 2019) Arjan Rienks (Dagblad van het Noorden), Hessel von Piekartz (de Volkskrant), Maartje Spieksma (Brabants Dagblad), Rick Plantinga (Tubantia) en Sophie Blok (Argos) zwaaien na twee jaar traineeship af in september 2021.

Tijdens de dag deelden de afzwaaiende trainees de lessen die ze tijdens hun traineeship hadden geleerd. Twee van de opgedane lessen:³⁰

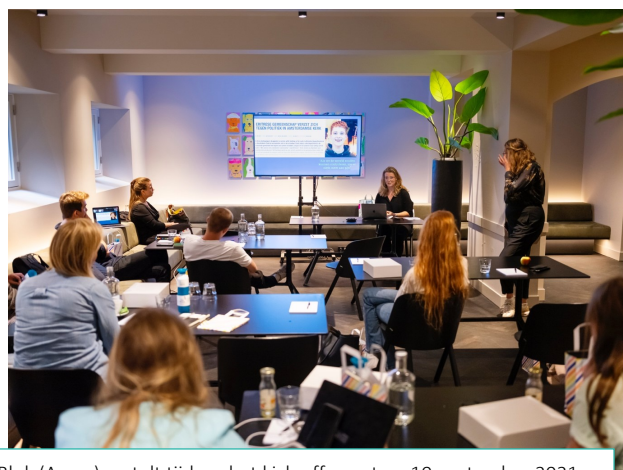
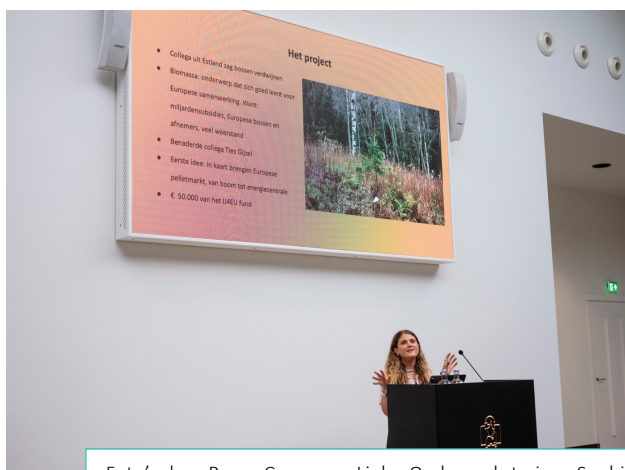
- *Combineer onderzoek met verslaggeving en blijf op pad gaan*

Hessel von Piekartz, voormalig trainee op de dataredactie van de Volkskrant: “Wat ik meeneem, is dat je onderzoek goed kan combineren met verslaggeving. Je moet proberen het ritme van een verslaggever vast te houden. Tenminste, dat geldt voor kranten. Daar wordt dat gewaardeerd. Maar dat kun je gerust combineren met de onderzoeksmethoden die je onder de knie moet krijgen op een gegeven moment.”

Arjan Rienks, voormalig trainee bij het Dagblad van het Noorden en de Leeuwarder Courant: “Als ik nu terugkijk op de afgelopen twee jaar, was het misschien beter geweest om toch wat langer bij de nieuwsdienst te blijven. Al redelijk snel was ik met grote onderwerpen bezig. Je merkt dan dat je daarin blijft zitten. En dat je daardoor minder mensen gaat spreken, minder op pad bent, ook minder tips krijgt. Je hoort minder dingen. En ik denk dat dat het werk makkelijker had gemaakt, om van daaruit onderwerpen te zoeken.”

- *Je kunt meer bereiken als je samenwerkt*

Sophie Blok, voormalig trainee bij Argos: “Ik heb veel geleerd over het belang van samenwerken. Ik denk dat ik zelf een einzelgänger kan zijn, maar met sommige verhalen kun je meer bereiken als je samenwerkt, ook met verschillende media. Investico schrijft bijvoorbeeld voor Trouw, De Groene Amsterdammer en Argos. Dan bereik je een veel groter publiek dan als ik alleen maar een uitzending voor Argos maak. Ik denk dat samenwerking altijd een beetje eng was in de journalistiek, maar dat begint steeds meer begint te veranderen. Dat is een ontwikkeling die ik heel erg aanmoedig.”

Foto's door Roger Cremers – Links: Onderzoekstrainee Sophie Blok (Argos) vertelt tijdens het kick-off event op 10 september 2021 over het onderzoeksproject Money to Burn waar zij tijdens haar traineeship aan gewerkt heeft en wat genomineerd was voor de European Press Prize. Rechts: De trainees van lichting III stellen elkaar, op basis van online research, voor tijdens de kick-off bijeenkomst op 10 september 2021.

³⁰ Zie voor alle zeven lessen: <https://fondsbjp.nl/2021/10/zeven-tips-van-voormalig-trainees-voor-een-geslaagd-traineeship-onderzoeksjournalistiek/>.

Op 10 december was opnieuw een kick-off event gepland bij Beeld en Geluid in Hilversum om de trainees van lichte IV die vanaf 1 januari 2022 van start gaan op de geselecteerde redacties welkom te heten. Opnieuw waren alle 36 trainees, de hoofdredacteuren en begeleiders uitgenodigd. Echter in verband met een nieuwe lockdown vanwege de coronapandemie kon dit event niet in de gewenste vorm plaatsvinden. Wel hebben we voor de verschillende groepen trainees die dag trainingen kunnen laten plaatsvinden.

Foto's door Roger Cremers – De trainees lichte IV (die beginnen vanaf januari 2022) kwamen samen voor een kennismaking op 10 december 2021 bij Beeld en Geluid Hilversum. V.l.n.r.: Samuel Verschoor (Medisch Contact), Allart van der Woude (Argos radio), Katarina Schul (De Balie/Live Journalism), Maaïke Smid (Hart van Nederland), Pim van der Hulst (Eindhovens Dagblad), Lisette Horst (RTV Oost), Hielke van Duuren (Omrôp Fryslan) Halima Barre (Lighthouse Reports), Emma van Bergeijk (NU.nl), Rebecca Kwakman (Dagblad van het Noorden), Sanne Hoeks (Omroep Brabant), Jan Daalder (Follow the Money) en Berra Ganzeboom (Binnenlands Bestuur). Lot Buis, (KRO/NCRV kernteam journalistiek), Bram Koster (RTV Drenthe) en Süeda İşik (NRC Handelsblad) waren niet aanwezig.

De trainees en hun werk

Voor de trainees was het fijn dat in 2021 meer gelegenheid was samen te komen met de andere trainees en ervaringen met elkaar uit te wisselen. Voordat dat zover was, startte het Fonds begin 2021 een tweewekelijkse online check-in met hetzelfde doel. Ook hebben we begin 2021 ons kantoor opengesteld voor trainees die al maandenlang thuis werkten en daardoor steeds meer moeite kregen hun werk te doen. Individueel hebben de trainees op hun redacties aan verschillende publicaties kunnen werken: van korte kleinere lokale onderzoeken en/of verdiepende regioartikelen tot langlopende (data-)onderzoeken.

Thijs de Veen, onderzoekstrainee bij De Limburger over zijn artikel 'Piet startte ontmoetingsplek':
 “Geen zwaar onderzoek, wel een verdiepend regioartikel dat tot stand kwam door met open vizier op pad te gaan op zoek naar verhalen. Waar het de betrokkenen stak dat omliggende gemeenten

[+](#) Dit artikel is exclusief voor jou als abonnee van De Limburger te lezen

Piet startte ontmoetingsplek voor mensen om donkere kant van hun baan te verwerken: 'Ik heb de hele nacht op het stoepje bij de schuur met hem gepraat'

03-04-2021 om 08:00 door Thijs de Veen

ondanks herhaaldelijk aankloppen geen begrip toonden voor deze groep mensen, bereikte mij de dag na publicatie het bericht dat de gemeente Brunssum naar aanleiding van het artikel had besloten hun 'buurthuis voor kwetsbare mensen' alsnog aan te merken als essentieel en open te laten tijdens corona. Met als insteek niet het onder druk zetten van politiek beleid maar slechts het schrijven van een gewogen verhaal destijds een mooi inzicht voor mezelf hoe je als journalist ook dan daadwerkelijk invloed hebt door maatschappelijke kwesties in de schijnwerpers te zetten.”

Timo Nijssen, sinds oktober 2021 onderzoekstrainee bij RTL Nieuws: “Ik heb tijdens de eerste drie maanden van het traineeship geleerd dat lang niet alle verhalen rondkomen. Dat is frustrerend, maar tegelijkertijd ook leerzaam. Ik ben veel meer dan bij mijn eerdere journalistieke werk bezig om te graven naar bronnen die ik misschien over het hoofd heb gezien. Uiteindelijk levert dat completere publicaties op.”

Anna Herter, sinds oktober 2021 onderzoekstrainee bij Het Parool: “Mijn eerste echte 'onderzoekje': een steekproef om een beeld te vormen van in hoeverre er op de coronapas wordt gecontroleerd in de Amsterdamse horeca. Het stuk bracht een en ander teweeg: er kwam kritiek op het handhaaf-beleid van de gemeente en landelijke kranten pikten het op. Vervolgens heeft burgemeester Femke Halsema in de Volkskrant van zich afgebeten en een aantal sneren naar Het Parool gemaakt. Later heeft Halsema aan de hoofdredactie en mij haar excuses aangeboden voor dat interview. Ook werd de handhaving van de qr-code n.a.v. mijn stuk opnieuw onder de loep genomen. Ik vond het interessant dat een relatief simpel onderzoekje echt iets teweeg kan brengen.”

Drie publicaties die (mede) gemaakt werden door trainees werden in 2021 genomineerd voor prijzen:

- Groene Amsterdammer-trainee Rosa van Gool samen met Coen van de Ven, 'Wij zijn het nieuwe nieuws', data-onderzoek naar coronasamenzweringen, De Groene Amsterdammer:
 - Nominatie Loep Aanmoedigingsprijs 2021
- Trouw-trainee Maarten van Gestel, 'Wel pedofiel, geen kindermisbruiker', Dossier Pedofilie, Trouw:
 - Nominatie Seks & Mediaprijs 2021
- Groene Amsterdammer-trainee Karlijn Saris samen met Coen vd Ven, 'Misogynie als politiek wapen', De Groene Amsterdammer
 - Nominatie Carla Atzema Soroptimist Prijs 2022

Gezien de positieve ervaringen met de regeling van zowel trainees als begeleiders en deelnemende redacties, zal de groep trainees van 2023 wederom vervroegd, per januari 2023, van start gaan. Voor deze ronde zal naar verwachting een twaalfstal redacties geselecteerd worden, waarbij wederom regionale redacties tot de selectie behoren. Het programma en de waargenomen effecten sluiten zo ook in 2022 en daarna aan op de oproep die NDP Nieuwsmedia in mei 2021 aan demissionair minister Arie Slob deed om de 'Stimuleringsregeling jonge journalisten' te herintroduceren: "De regeling voegt vernieuwende journalistieke capaciteit toe aan bestaande infrastructuur van regionale of lokale media. Dat betekent dat elke geïnvesteerde euro direct leidt tot méér journalistieke slagkracht en output."³¹

1.2.2. Beurs Expertisebevordering

De Beurs Expertisebevordering (BEB) is bestemd voor individuele journalisten die hun onderzoeksjournalistieke vaardigheden willen versterken, bijvoorbeeld door trainingen binnen of buiten Nederland, studiereizen, conferenties, workshops of detachering bij een gerenommeerde onderzoeksjournalist of onderzoeksredactie. Er kan een tegemoetkoming in de tijdsinvestering worden aangevraagd en/of een vergoeding van reiskosten en onkosten, zoals tickets voor conferenties en workshops. Als onderdeel van de coronamaatregelen werd ook in 2021 de uitvoering van de Beurs Expertisebevordering versoepeld. Doordat veel scholingsactiviteiten naar online werden verplaatst, is ruimte gecreëerd om aanvragen voor online scholingsactiviteiten en voor zelfstudie te honoreren.

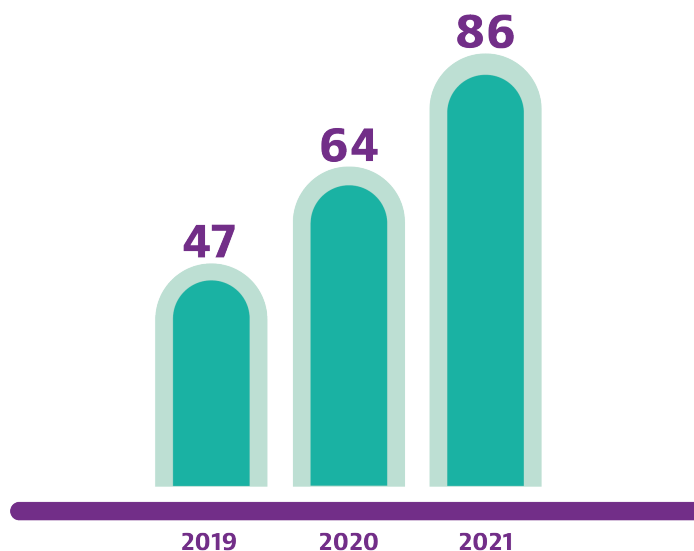
Freelance journalisten kunnen moeilijk in scholing en educatie investeren: enerzijds betaal je tickets, deelname- en reiskosten om aan dergelijke activiteiten deel te nemen, anderzijds investeer je tijd waarop je geen betaald werk kunt verrichten. Ruimte die veel freelancers niet hebben: in haar artikel 'De journalist als hosselaar', eind 2021 verschenen in *OneWorld*, onderzocht Jolanda van de Beld (met subsidie van het Fonds) de preciaire financiële situatie van freelance journalisten. In het scenario-onderzoek naar Journalistiek in 2035 presenteren de onderzoekers acht zekere trends die in de toekomst zullen spelen; één daarvan is dat 'voor het bedrijven van journalistiek steeds meer competenties nodig [zijn]'.³² Juist daardoor is het van belang dat journalisten (ook freelancers) zich

³¹ De gehele brief is hier te lezen: <https://www.ndpnieuwsmedia.nl/2021/05/06/versterk-regiojournalistiek-met-jonge-journalisten/>.

³² Onderzoek 'Journalistiek 2035' door Van de Bunt Adviseurs in opdracht van Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, zie: <https://journalistiek2035.nl/resultaten/>.

blijven ontwikkelen. Een aanvrager schrijft: "Echt fijn dat deze beurs beschikbaar is voor freelancers! Het blijft een behoorlijk bedrag en de beurs verlaagt de drempel om tóch jezelf te ontwikkelen en een cursus te gaan doen."

6. Totaal aantal nieuwe aanvragen Beurs Expertisebevordering

In 2021 werd 86 keer een beroep gedaan op de Beurs Expertisebevordering (ten opzichte van 64 keer in 2020 en 47 keer in 2019). Freelancers die in de crisis hun inkomsten zagen wegvallen hebben de vrijgekomen tijd onder meer geïnvesteerd in scholing of verdieping. De beurzen werden aangevraagd voor uiteenlopende scholingsactiviteiten, bijvoorbeeld op het gebied van audiovisuele vaardigheden zoals podcast maken, verhalende journalistiek, datajournalistieke vaardigheden, onderzoeksjournalistiek en conferentiebezoeken. Ook werd voor scholing op het gebied van AI aangevraagd. Dat sluit aan bij de ontwikkeling die Laurens Vreekamp, trainer op het gebied van AI, schetst in de serie 'De Voorspellers' van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek: "Ik hoop én verwacht dat we in 2022 minder angst gaan zien voor AI, zowel in maatschappelijk als journalistiek opzicht. Het beeld dat we niet weten hoe algoritmen werken en big tech de macht heeft, zal genuanceerder worden. Dat komt doordat journalisten steeds beter weten hoe algoritmen werken, dat deze worden gevormd door menselijke keuzes en veel handwerk."³³ Verder werd voor enkele buitenlandse trajecten aangevraagd, waardoor aanvragers zich bij gerenommeerde experts verder konden ontwikkelen. De aanvragen worden door een adviescommissie beoordeeld op de kwaliteit van het voorgestelde plan, in samenhang met de gestelde onderzoeksjournalistieke leerdoelen en journalistieke ervaring.

In totaal kende het Fonds 66 aanvragen toe (in 2020 waren dat er 35) voor een totaalbedrag van € 141.451. De gemiddelde toekenning bedroeg € 2.143 (ten opzichte van € 3.570 in 2020). Voor een overzicht van de gehonoreerde aanvragen binnen de Beurs Expertisebevordering, zie **bijlage 3A**. In totaal 20 aanvragen werden niet gehonoreerd. Zie **bijlage 3B** voor een overzicht van de niet-

³³ Zie: <https://www.svdj.nl/nieuws/laurens-vreekamp-ik-denk-dat-we-in-2022-minder-angst-gaan-zien-voor-ai/>

gehonoreerde aanvragen en de voornaamste redenen tot afwijzing binnen de Beurs Expertisebevordering.

Evaluatie

De Beurs Expertisebevordering wordt geëvalueerd doordat deelnemers na afronding van het traject een evaluatieformulier invullen. Uit deze evaluaties komt over het algemeen een positief beeld naar voren; veel journalisten maken duidelijk dat ze de scholing niet hadden kunnen volgen zonder de Beurs Expertisebevordering. Ook schrijven de ontvangers dat de beurs heeft bijgedragen aan hun ontwikkeling als journalist en aan de kwaliteit van hun publicaties:

“Zonder de beurs had ik deze cursus echt niet kunnen financieren. Daarnaast vond ik het proces van de aanvraag erg soepel gaan.”

“Ik weet nu hoe je zo'n onderzoek plant en gestructureerd opbouwt, hoe je je bronnen verzameld en kan organiseren in een duidelijke mappenstructuur. En welke ups én downs er allemaal bij komen kijken als je meerdere maanden onderzoek doet naar een onderwerp. Soms ben je even verdwaald, soms heb je net een geweldig interview gehad. Ik heb ook geleerd dat het voor mij belangrijk is om samen te werken en met anderen te kunnen praten over het onderzoek zelf.”

Positieve effecten van de gevolgde scholingstrajecten zijn verder netwerkvergroting waardoor nieuwe samenwerkingen en inspirerende uitwisselingen met collega-journalisten ontstaan, maar ook het feit dat sommige journalisten er vervolgprijzen of -opdrachten aan overhouden. Via de Beurs Expertisebevordering liep freelance journalist Inge Oosterhoff met steun van het Fonds BJP ruim vier maanden mee bij onderzoeksjournalistiek platform Pointer (KRO-NCRV): “[Na die vier maanden] ben ik part-time als freelancer blijven hangen. [Ik werd] gevraagd voor een nieuwe opdracht als researcher en ik sluit ook aan bij de pitchvergaderingen en de andere vergaderingen, dus ik kan vrij makkelijk nieuwe ideeën pitchen. Dat is heel leuk, en het is natuurlijk ook fijn dat ik er betaalde opdrachten bij Pointer aan heb overgehouden.”³⁴

Samenwerkingen

Binnen de Beurs Expertisebevordering is het Fonds een aantal samenwerkingen aangegaan:

- Elk jaar krijgen de genomineerden voor **de Loep** (de prijs voor onderzoeksjournalistiek van de VVOJ) in de categorie Aanmoedigingsprijs een beursvoucher van € 1.000;
- Het Fonds biedt cursisten voor de **Investico**-masterclass en voor het scholingstraject van **The Investigative Desk** de mogelijkheid een Beurs Expertisebevordering aan te vragen voor een tegemoetkoming in de tijdsinvestering. Hiermee wordt toegang tot de masterclass ook beschikbaar voor journalisten die zich niet eenvoudig kunnen permitteren enkele maanden onbetaald werk te verrichten.

De groep journalisten die met steun van het Fonds aan de Investico-masterclass deelnamen, Romy van der Burgh, Esther Chavannes, Gina Lafour, Allart van der Woude en Marieke Rotman werden voor hun

³⁴ Lees meer over de ervaringen van Inge Oosterhoff met de Beurs Expertisebevordering op onze site: <https://fondsbjp.nl/2021/07/door-mijn-leertraject-bij-pointer-weet-ik-nu-wat-ik-met-data-onderzoek-kan-bereiken/>.

publicatie 'Voor ons en natuurlijk dankzij de Here God', een onderzoek naar Christelijke anti-abortuslobby (De Groene Amsterdammer) genomineerd voor de Carla Atzema Soroptimist Prijs 2022.³⁵

- Ongeveer dertig freelance onderzoeksjournalisten kregen in 2021 van het Fonds tickets voor de internationale datajournalistieke conferentie **Dataharvest** (in 2021 wederom alleen een digitale editie). Ook werd een sessie voor de trainees uit de Regeling Jong Talent en de andere deelnemers via het Fonds georganiseerd, waarin de hoogtepunten van het programma uitgelicht werden.

De journalisten die met de Beurs Dataharvest bezochten deelden na afloop een aantal van de toepasbare geleerde lessen:

- **Les 1:** "Als je de waarheid zoekt, moet je jezelf afvragen: hoe snel kan ik contact opnemen met 'de andere kant'? Hoe eerder, hoe beter."
- **Les 2:** "PimEyes laat zien dat gezichtsherkenningstechnologie inmiddels zo ver is dat je iemands gezicht in allerlei foto's terug kunt laten vinden."
- **Les 3:** "Ik heb geleerd hoe je van een "big mess of info" een diepgravend en gestructureerd onderzoeksverhaal maakt met behulp van datajournalistiek."
- **Les 4:** "Ik leerde hoe je een heel simpele vragenstructuur consequent toe kunt passen om data te verzamelen."
- **Les 5:** "Ik kwam erachter dat basaal scrapen veel simpeler kan dan ik dacht via de Inspector-functie van Google Chrome."

- Vijf freelance journalisten en studenten journalistiek kregen een ticket voor de **WOJ**-conferentie in Brussel – daarnaast dienden ruim 10 journalisten een reguliere aanvraag voor het bezoeken van de conferentie in.

Met het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (SvdJ) vindt regelmatig overleg plaats over de ondersteuning van expertisebevordering bij journalisten. Waar het SvdJ meer op de aanbodzijde zit, kijkt het Fonds BJP juist naar de 'afnemers', de freelancers. Samen met de SvdJ en in overleg met andere relevante partijen wordt gewerkt aan een publiek beschikbare lijst waarmee kwalitatief goed aanbod van opleidingen en cursussen vindbaar wordt gemaakt voor (freelance) journalisten.

1.2.3 Ingetrokken en gestopte trajecten

Regeling Jong Talent

Van de eerder gereserveerde gelden voor de regeling Jong Talent valt € 77.469 terug naar de middelen RO. De hoogte van dit bedrag wordt vooral verklaard door intrekking van twee complete toekenningen ten behoeve van traineeships: een stopgezet traject tijdens de eerste ronde Jong Talent in 2018; en een traject dat eind 2019 van start ging en tijdens de proefperiode werd beëindigd. Voor deze laatste Jong Talentbeurs is gelukkig een andere trainee gevonden die in januari 2022 van start is

³⁵ Lees hier het artikel: <https://www.groene.nl/artikel/voor-ons-en-natuurlijk-dankzij-de-here-god>.

gegaan. De overige bedragen zijn teruggevloeid doordat enkele redacties niet het complete toegekende bedrag declareerden, bijvoorbeeld doordat trainees parttime werken.

Beurs Expertisebevordering

Door verschillende factoren trok ook een aantal aanvragers hun subsidieaanvraag voor een Beurs Expertisebevordering na toekenning in: sommige aanvragers werden onverhoopt niet toegelaten tot de activiteit waarvoor ze subsidie aanvroegen, sommige activiteiten werden afgelast en enkele aanvragers vonden elders financiering, bijvoorbeeld in het Werktuig Permanente Professionele Ontwikkeling (PPO), waarmee werkenden in de creatieve of culturele sector een bijdrage aan hun ontwikkelplan kunnen bekostigen. Ook werd van enkele toekenningen het bedrag naar beneden toe bijgesteld, omdat door de maatregelen bijeenkomen op locatie onmogelijk was en geen reiskosten gemaakt werden. In totaal viel zo € 19.587 terug naar de middelen.

1.3. Effecten regelingen

De signalen die het Fonds BJP uit het veld over de subsidieregelingen ontvangt zijn positief. Dat geldt voor zowel de effecten van de Regeling Projectsubsidies als van de Regeling Talentontwikkeling. Door de gevolgen van de coronacrisis zijn de meer structurele effecten van de regelingen momenteel echter moeilijker in kaart te brengen. De tijd zal moeten leren of de in 2021 teruggelopen aantallen subsidieaanvragen weer zullen stijgen, waarbij de naweeën van de coronacrisis en de effecten van de oorlog in Oekraïne ongetwijfeld een rol zullen spelen – nu al melden zich aanvragers die daardoor bij uitvoering van hun onderzoeken in de problemen komen. Om een kwalitatief inhoudelijk beeld van de effecten van de regelingen te geven, laat het Fonds twee tussentijdse onderzoeken uitvoeren:

- Een onderzoek naar de impact van de Regeling Projectsubsidies, door onderzoeker Wout Visser, i.s.m. coördinator projectsubsidies Eva Kiemeneij.
- Een onderzoek naar de effecten van de Regeling Talentontwikkeling (het Jong Talent-programma en de Beurs Expertisebevordering), door onderzoekers van DSP-groep.

In beide gevallen is de onderzoekers gevraagd aanbevelingen te doen waar mogelijk, om de regelingen op basis van brede input uit het veld verder op maat te maken. De resultaten van beide onderzoeken worden medio 2022 verwacht.

Regeling Projectsubsidies

Hoewel in 2021 het aantal aanvragen afnam, is nog steeds een groot aantal kwalitatief sterke projecten gehonoreerd. Door corona was 2021 wederom een moeilijk jaar voor veel journalisten en redacties: het nieuws over de pandemie ging vaak voor en andere vormen, zoals langlopende onderzoeksprojecten over andere onderwerpen of data-onderzoeken, zeker ook van freelancers, kwamen in de verdrinking. Dat geldt echter zeker niet op alle redacties: ondanks de uitzonderlijke omstandigheden verschenen vele diepgravende publicaties met achtergronden bij het nieuws. Ook in 2021 is bovendien wederom een toename in het aantal samenwerkingen tussen mediapartners en journalisten te zien: meermaals leidden publicaties tot (nieuws)berichten in verschillende media en werkten landelijke en regionale of lokale journalisten en redacties samen. Deze ontwikkeling steunt het Fonds BJP van harte, enerzijds om journalisten van verschillende achtergronden bij elkaar te brengen om elkaar te versterken, anderzijds om het bereik van de gesubsidieerde projecten te vergroten. Journalisten die met subsidie van het Fonds een project hebben uitgevoerd geven aan dat

publicaties vaak een hogere kwaliteit hebben door de ontvangen subsidie. Matthijs Holtrop en Kick Stokvis maakten met behulp van een subsidie uit de Regeling Journalistieke Projectsubsidies voor RTV Oost, RTV Drente en Omroep Gelderland de documentaire 'Ons Droge Land' over de gevolgen van de toenemende droogte in Nederland: 'We konden met behulp van de subsidie enorm opschalen in het aantal draaidagen bijvoorbeeld. Op die manier konden we ons plan uitbreiden. (...) als het Fonds meedoet kunnen we een plan B inzetten en veel meer de diepte in.'³⁶

Een andere aanvrager schrijft: 'Zonder deze subsidie had ik niet de mogelijkheid gehad er zo diep in te duiken.' Ook geven gehonoreerde aanvragers aan dat zij, met een subsidietoekenning op zak, serieuzer genomen worden door redacties of andere fondsen: "Nu kan ik ook zeggen dat het onderzoek wordt ondersteund door het Fonds. Dat werkt in mijn voordeel. Gesprekspartners lijken je daardoor serieuzer te nemen, terwijl mijn werkwijze natuurlijk geen andere is." Ook leiden projecten niet zelden tot onvoorziene vervolgonderzoeken en samenwerkingen door tips of contacten die na publicatie ontstaan.

*'De Nederlandse journalistiek is nog nooit zo goed geweest als vandaag,'
Hoogleraar Journalistiek en Media Jo Bardoel³⁷*

Regeling Talentontwikkeling

Ontvangers van de Beurs Expertisebevordering geven aan dat de effecten van de beurs tweeledig zijn. Enerzijds kunnen ze het geleerde meteen in de praktijk brengen in onderzoeken en publicaties, anderzijds helpen de activiteiten hen ook in bredere zin vooruit in hun professionele ontwikkeling:

- Een aanvrager heeft de nieuwe kennis meteen in kunnen zetten. Ze geeft aan dat die niet alleen haar werk, maar ook die van haar collega's ten goede komt: "Heb naar aanleiding van mijn cursus al een aantal verhalen gemaakt, die beter zijn (in mijn ogen), kan zelfs soms ook collega's soms helpen."
- Meerdere aanvragers geven aan dat ze zich mede door de Beurs hebben kunnen vestigen als onderzoeksjournalist: "Het Fonds BJP heeft mij in staat gesteld om nu op eigen benen een onafhankelijke onderzoeksjournalistieke praktijk uit te bouwen. Iets wat ik eerst niet mogelijk achtte door het huidige journalistieke landschap voor freelance onderzoeksjournalisten.", "ik ben mede door jullie beurs daadwerkelijk een onderzoeksjournalist geworden, wat ik daarvoor nog niet was. (...) [D]e Beurs Expertisebevordering [heeft] me veel [...] gebracht in het versterken van mijn onderzoeksjournalistieke vaardigheden en mijn journalistieke freelancepraktijk."

De trainees binnen de Regeling Jong Talent ontwikkelen zich op de deelnemende redacties in hoog tempo tot onderzoeksjournalist. De opbrengst van hun traineeships ligt op verschillende vlakken: ten eerste in hun persoonlijke ontwikkeling als journalist, de ontwikkeling van hun vaardigheden en netwerk. Ten tweede in de vele publicaties die de trainees in hun tijd bij de redacties publiceren. Daarnaast zien we dat een deel van de eerste lichting trainees na het eerste jaar elders in de journalistiek een vaste baan kreeg. Enkele van de trainees die hun traineeship in 2021 afronden, bleven (al dan niet freelance) werken voor de redacties waar zij via het programma werkten.

³⁶ Lees het hele interview met Matthijs Holtrop en Kick Stokvis hier: <https://fondsbjp.nl/2021/05/zon-subsidie-vergroot-je-mogelijkheden-gigantisch/>.

³⁷ Zie: <https://www.svdj.nl/nieuws/baanzekerheid-in-journalistiek-wereldwijd-probleem-toont-internationaal-onderzoek/>.

Meerdere deelnemende redacties hebben ook dit jaar bovendien aangegeven dat ze op basis van de sollicitaties die voor het traineeship binnenkwamen niet alleen een trainee selecteerden, maar ook samenwerkingen met andere sollicitanten aangingen, bijvoorbeeld in een freelance- of part-timeverband. De trainees zelf geven aan dat ze als trainee kansen krijgen die zij anders niet gekregen zouden hebben.

Maarten van Gestel, onderzoekstraineer bij Trouw over zijn eerste verhalende podcastproductie: De Schrik van Roden. Hier heeft hij een groot deel van 2021 (het tweede jaar van zijn traineeship) aan gewerkt: “We zitten nu volgens mij op 400K luisteraars, en de podcast is veel becomplimenteerd over de integere (onderzoeks)journalistiek. De podcast was nooit mogelijk geweest zonder het Fonds BJP. Het is echt puur door dit traineeship dat Trouw mij zo lang kon vrijmaken hiervoor.”

Bovenstaande observaties suggereren dat de effecten van de combinatie van de activiteiten die het Fonds ontplooit steeds zichtbaarder worden. De resultaten van de onderzoeken die momenteel uitgevoerd worden, zullen ons meer leren over de duurzame effecten van de subsidieregelingen.

2. Overige activiteiten

2.1. Brusseprijs voor het beste journalistieke boek

Om het belang van diepgravend en tijdrovend journalistiek onderzoek te benadrukken en kwalitatief hoogwaardige non-fictie te belonen, reikt het Fonds BJP sinds 2006 de Brusseprijs uit. De prijs bestaat uit een oorkonde en een geldbedrag van € 10.000 en is vernoemd naar de toonaangevende journalist en meester van de grote reportage M.J. (Rie) Brusse (1873-1941). In 2021 werd de winnaar van de Brusseprijs voor het beste journalistieke boek voor de zesde keer bekendgemaakt in een speciale rechtstreekse uitzending van *NOS Met het Oog op Morgen*.

De jury bestond uit Gerri Eickhof (voorzitter; NOS), Maarten Dessing (*Boekblad*), Pieter van Os (*NRC Handelsblad* en winnaar Brusseprijs 2020), Martha Riemsma (hoofdredacteur Tubantia) en Yvonne Zonderop (ex-adjunct-hoofdredacteur *de Volkskrant*). Ze was onder de indruk van de grote verscheidenheid aan onderwerpen, journalistieke genres en gekozen benaderingen van de ingezonden boeken. Uit het grote aantal van 187 meedingende boeken stelde de jury een longlist samen van twintig titels. Op 20 april maakte de jury de volgende shortlist bekend:

- *Mijn meningen zijn feiten. De wording van Thierry Baudet* – Harm Ede Botje en Mischa Cohen (Atlas Contact)
- *De ontdekking van Urk* – Matthias M.R. Declercq (Podium / Manteau)
- *Gouden bergen. Portret van de digitale generatie* – Doortje Smithuijsen (De Bezige Bij)
- *Het recht van de snelste. Hoe ons verkeer steeds asocialer werd* – Thalia Verkade en Marco te Brömmelstroet (De Correspondent)
- *Xtc. Een biografie* – Philippus Zandstra en Wietse Pottjewijd (Querido Fosfor)

Titels op [de shortlist](#) van de Brusseprijs 2021.

In aanloop naar de bekendmaking van de winnaar op zaterdag 5 juni 2021 sprak journalist Sheila Sitaling met de genomineerden in vijf achtereenvolgende zaterdaguitzendingen van *NOS Met het Oog op Morgen* op NPO Radio 1.

Hoewel de prijsuitreiking door de coronamaatregelen wederom bescheidener was dan de edities vóór corona, was het ook deze zeker niet minder feestelijk. Er konden zelfs – zij het in bescheiden mate – weer wat meer mensen bij de uitreiking aanwezig zijn, waaronder de jury en medewerkers van het Fonds BJP. In een levendige live-uitzending van *NOS Met het Oog op Morgen* vanuit de Desmet Studio's in Amsterdam sprak Sheila Sitaling uitgebreid met de genomineerden en las jurylid Pieter van Os vanuit Albanië een gelegenheidscolumn voor waarin hij reflecteerde op het toenemende gebruik van de eerste persoon enkelvoud in het journalistieke boek.

De ontknoping van de avond was het moment dat voorzitter Gerri Eickhof na het voorlezen van een deel van het juryrapport de winnaar bekend maakte: *Het recht van de snelste. Hoe ons verkeer steeds asociaal werd* door Thalia Verkade en Marco te Brömmelstroet (De Correspondent). Uit het juryrapport: “Alle vijf boeken zijn voortreffelijk geschreven. Het boek dat we bekronen is zelfs zo goed geschreven dat dat eigenlijk helemaal niet zo opvalt. Alle vijf de boeken stemmen tot nadenken, maar het boek dat we bekronen stemt tot omdenken. Alle vijf de boeken zijn juwelen, maar het boek dat we bekronen kan ook een instrument zijn waarmee je aan de slag gaat. Op de overige vier boeken zal in de toekomst vaak worden teruggegrepen, maar het boek dat we bekronen grijpt vooruit.”

Winnaars van de Brusseprijs 2021, Thalia Verkade en Marco te Brömmelstroet met hun gewonnen cheque. Credits: Ishara Merhai

In tegenstelling tot het voorgaande jaar, werd de live radio-uitzending dit jaar wel weer voorafgegaan door een voorprogramma. Vanwege de beperkt mogelijke aanwezigheid van publiek werd dit voorprogramma online gestreamd, zodat ook vrienden, familieleden, redacteuren en andere geïnteresseerden de feestelijke avond bijwonen. In dit voorprogramma gingen de juryleden onder leiding van journalist Yasmina Aboutaleb met de genomineerden in gesprek over hun boeken en het thema 'journalistiek buiten je bubbel'. Daarnaast sprak Yasmina met directeur-bestuurder Joëlle Terburg van het Fonds BJP over het belang van het journalistieke boek en sloot Nikki Sterkenburg het voorprogramma af met een column.

Voor het negende achtereenvolgende jaar trad ook *De Groene Amsterdammer* op als mediapartner van de Brusseprijs. Het boekenkatern van 2 juni 2021 was grotendeels gewijd aan de titels van de shortlist. De samenwerking met *NOS Met het Oog op Morgen* is zowel het Fonds BJP als de redactie van het goed beluisterde radioprogramma wederom bijzonder goed bevallen. Zij wordt daarom ook in 2022 voortgezet, als de omstandigheden het toelaten wederom met een voorprogramma en weer wat meer publiek ter plaatse.

In 2021 werd verder bekend dat twee Brusseprijswinnaars in het Engels vertaald worden: 'Liever dier dan mens', van Pieter van Os (winnaar 2020) en 'Het recht van de snelste' (winnaar 2021), van Marco te Brömmelstroet en Thalia Verkade.

2.2. Speciale subsidieregelingen

Lira Fondssubsidie voor jonge journalisten

Jaarlijks stelde de Stichting Lira vijf sinds 2020 platformafhankelijke subsidies van € 2.000¹ ter beschikking, afkomstig uit het Lira Auteursfonds Reprorecht, bestemd voor beginnende journalisten onder de 30. In 2020 besloot de Stichting Lira om het totaalbedrag tijdens de coronacrisis te verdubbelen. De maatregelen ter indamming van het coronavirus hebben immers een grote impact op de financiële situatie van freelancejournalisten: veel opdrachtgevers staan onder financiële druk, waardoor journalisten opdrachten mislopen. Omdat de gevolgen van de coronacrisis ook in 2021 nog voelbaar zijn, heeft de Stichting Lira besloten om in 2021 weer tien subsidies ter waarde van € 2.000 ter beschikking te stellen; voortaan onder de naam Lira Fondssubsidie voor jonge journalisten om verwarring te voorkomen met de Startsubsidie van het Fonds BJP. In 2021 werd de Lira Startsubsidie toegekend aan de volgende tien projecten:

- **Fleur Bubbert & Jan Peter Schouten – LHBTI in de Gelderse Vallei**
Op 23 oktober 2021 werd het eerste artikel gepubliceerd bij [Bureau Spotlight](#).
- **Jochem van Staalduine & Gidi Pols – Oligarchen omzeilen Russische vennootschapsbelasting via Nederland**
Op 2 juni 2021 gepubliceerd in [NRC Handelsblad](#).
- **Julia Vié, Berra Ganzeboom & Katharina Vlaanderen – Waarom Nederland zo weinig biologisch kippenvlees produceert**
Op 22 oktober 2021 gepubliceerd bij [Follow the Money](#).
- **Mirthe van Wijngaarden & Stephanie Roggekamp – De ontwikkeling van het geloof in Noord-Brabant**
Vooronderzoek inmiddels afgerond.
- **Qali Nur & Elizabeth Hollebrandse – INCIDENT OF TREND? Worden vluchtelingen systematisch teruggestuurd vanuit Zagreb naar Bosnië?**
Te verschijnen bij [Small Stream Media](#).
- **Rosa Hofgärtner & Isabel Seeger – AFD's paradox: weerstand tegen klimaatbeleid & verheerlijking van Duitse bossen**
Op 19 augustus 2021 gepubliceerd in [De Groene Amsterdammer](#).
- **Felix Voogt & Allart van der Woude – Banger voor burgemeester dan voor boeven**
Te verschijnen bij [Vrij Nederland](#).
- **Gidi Pols & Jochem Staalduine – Belastingontwijking van Qatarees staatsfonds via Nederland**
Te verschijnen bij [De Volkskrant](#).
- **Zoë Deceuninck en Robin Austen – Surilines**
Te verschijnen bij [AFRO Magazine](#) en [MO Magazine](#).*
- **Jacobus Musters, Sergio Nieto Solis, Manon Dillen, Mathilde de Jeu en Olaf Geurts – De vet-, zout- en suikerstrijd**
Te verschijnen bij [The Investigative Desk](#) en [Follow the Money](#).

Lira Boekensubsidie

Tijdens de corona-epidemie zijn voor veel freelancejournalisten inkomstenbronnen weggevallen. Daarom besloot het Fonds om in het verleden gesteunde auteurs in 2020 vrij te stellen van afdracht van royalty's over de met steun gepubliceerde boekpublicaties. Deze door auteurs zeer gewaardeerde

maatregel had tot gevolg dat het toch al structureel overvraagde beschikbare budget voor bijzondere non-fictieboekprojecten voor 2020 kleiner werd dan voorheen. Daarom besloot de Stichting Lira om dat jaar € 50.000 ter beschikking te stellen, afkomstig uit het Lira Auteursfonds Reprerecht, bestemd voor journalistieke non-fictieboeken. Omdat in 2021 de corona-epidemie nog niet voorbij was, besloot het Fonds om in het verleden gesteunde auteurs ook in 2021 vrij te stellen van afdracht van royalty's. Naar aanleiding daarvan koos ook de Stichting Lira er opnieuw voor om € 50.000 ter beschikking te stellen voor journalistieke non-fictieboeken.

Deze bijdrage heeft ook in 2021 voorzien in de behoefte van auteurs om bijzondere en verdiepende journalistieke boeken te schrijven die zonder subsidie niet tot stand zouden zijn gekomen. In totaal is het toegekende bedrag gebruikt om de volgende zes projecten geheel of deels te financieren.

- **Eveline de Vletter – Sizoo**
Te verschijnen bij Overamstel Uitgevers.
- **Rens Lieman en Gerben van 't Hek – Schuilen op het handbalveld**
Te verschijnen bij Uitgeverij Omniboek. Daarnaast publicaties bij uitgaven van Mediahuis.
- **Ana van Es – De Grote Bagdad Spoorlijn**
Te verschijnen bij De Bezige Bij.
- **Christel Don – De meisjes van de Goede Herder**
Te verschijnen bij Alfabet Uitgevers.
- **Christoph Schmidt – Europa is een democratisch feest**
Te verschijnen bij De Arbeiderspers.
- **Jutta Chorus – De vrouwelijke lijn**
Te verschijnen bij Uitgeverij Pluim.

Journalist-in-residence, NIAS (Amsterdam)

Sinds 2008 verstrekt het Fonds ieder jaar een beurs voor een verblijf van vijf maanden in het NIAS (Netherlands Institute for Advanced Study). In 2019 is besloten om per 2020 jaarlijks niet één, maar twee residenties van vijf maanden aan te bieden. In het voorjaar van 2021 verbleef Saar Slegers als journalist-in-residence aan het NIAS en in het najaar van 2021 was Lynn Berger de journalist-in-residence.

Door de maatregelen naar aanleiding van het coronavirus verliep het verblijf van wetenschapsjournalist en radiomaker Saar Slegers anders dan verwacht. In een audio-interview vertelt ze hoe ze haar NIAS-residency in die tijd heeft ervaren.³⁸ In verband met de invloed die de gevolgen van de coronamaatregelen hadden op het verloop van haar residency, werd haar verblijf met twee maanden verlengd.

Ondanks de onverwachte wendingen die 2021 nam, heeft Slegers tijdens haar verblijf in Amsterdam kunnen werken aan haar podcastserie 'Het nadeel van twijfel' over de impact van internationale sancties tegen Iran op organisaties in Nederland en op Iraniërs die in Nederland wonen. Haar podcast

³⁸ Het interview is hier te beluisteren: <https://fondsbjp.nl/2022/01/word-nias-journalist-in-residence-in-amsterdam/>.

is eind 2022 te horen bij Argos en NPO Radio 1. Ook heeft Saar Slegers ondanks de coronamaatregelen het maximale proberen te halen uit de NIAS-beurs, onder andere door met twee andere fellows een commissie te vormen: "We hebben speurtochten, wandelingen, onlineactiviteiten, verhalenavonden opgezet, om elkaar toch wat beter te leren kennen. En kano-uitjes, van alles en nog wat hebben we gedaan. En dat was een enorm leuke manier om toch die gesprekken te hebben die je niet per se in een Zoom-sessie op een seminar gaat hebben, maar toch nog te vragen: goh, vertel nog eens, hoe zat dat nou precies. Of: ik ben hiermee bezig, kan je even meedenken. En ik merkte dat er wel een heel leuke interactie ontstond en dat ik daar wel contacten heb opgedaan waar ik nog zeker in de toekomst contact mee houd en zeker ook nog wat aan heb en zij aan mij."

In september 2021 nam journalist Lynn Berger haar intrek als journalist-in-residence. Zij werkte gedurende vijf maanden aan haar boek 'De zorgzame samenleving'. Voor dit project interviewde ze mantelzorgers, academici en zorgverleners om erachter te komen waar en hoe zorg zich in ons leven manifesteert. Het boek zal in het najaar van 2022 verschijnen bij De Correspondent. In haar verslag observeert ze: "NIAS [...] zorgt voor ons, zodat wij kunnen spelen. Zodat wij kunnen nadenken om het nadenken, lezen om het lezen, zonder een vooropgesteld doel of plan."³⁹

In het voorjaar van 2022 is het journalist Fleur van der Bij die als journalist-in-residence verblijft bij het NIAS. Daar zal zij werken aan haar boek 'Van Provo tot Loesje: creatief activisme in Nederland en Europa'. Zij onderzoekt tijdens haar residency wat het betekent om activist te zijn en je mening te uiten met strikt creatieve middelen en hoe creatief activisme bijdraagt aan sociale verandering in verschillende Europese contexten.

In 2021 heeft voormalig journalist-in-residence Anne-Lot Hoek, die in het najaar van 2016 verbleef aan het NIAS, haar boek 'De strijd om Bali, Imperialisme, verzet en onafhankelijkheid 1846-1950' gepubliceerd. Dit boek beschrijft de guerrillastrijd die vlak na de Tweede Wereldoorlog op het Bali ontvlamde. Waarom ging de dekolonisatie van Bali gepaard met zoveel Nederlands geweld? Hoe zag het geweld er in de praktijk uit? Wat waren de implicaties van de misdaden? Aan de hand van ruim 120 interviews op Bali en in Nederland, uitvoerig archiefonderzoek, brieven en memoires, onderzoekt Anne-Lot Hoek het koloniale systeem om een beeld te schetsen van een wrede onafhankelijkheidsstrijd. Anne-Lot Hoek werd in meerdere tv- en radioprogramma's uitgenodigd om over haar onderzoek te vertellen en om als expert te reageren op het onderzoeksrapport 'Over de grens' over het Nederlandse militaire optreden tijdens de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog (1945-1949).

³⁹ Zie: <https://fondsbjp.nl/2022/02/wanneer-ik-na-twee-maanden-lezen-eindelijk-begin-te-schrijven-realiseer-ik-me-dat-er-weinig-plekken-zo-fijn-zijn-om-dat-te-doen-als-nias/>.

Uitbreiding journalistieke residenties

In 2021 is de samenwerking met het Nederlands Instituut Athene (NIA) zoals voorgenomen weer opgepakt: in oktober 2021 werd de call geopend voor journalisten om zich aan te melden voor een residency van twee maanden in het voorjaar van 2022. Uit de ingediende aanvragen werd het plan van Michiel Panhuysen en Nicole Maalsté, over de energietransitie en omgang met aardgas in Griekenland, uitgekozen wegens de urgentie en haalbaarheid van hun onderzoek. Panhuysen en Maalsté worden zo de opvolgers van NIA journalist-in-residence Rosa van Gool, die tijdens haar verblijf in 2019 onderzoek deed naar de erfenis van Alexander de Grote in Griekenland. Olaf Koens, Midden-Oostencorrespondent voor RTL Nieuws omschrijft het belang van ter plaatse onderzoek doen als volgt: “Pas als ik het zelf voel, kan ik het de kijker laten voelen.”⁴⁰

In 2021 werden de eerste stappen gezet voor de voorgenomen verdere uitbreiding van het residency-programma. In 2022 zullen ten minste twee residencyplaatsen beschikbaar gesteld worden, één in het buitenland en één in het binnenland. De ervaring leert dat een residencyplaats met een relatief kleine investering een grote inhoudelijke impuls aan diepgravende berichtgeving geeft.

3. Positionering

Om het journalistieke veld optimaal te kunnen ondersteunen en te faciliteren is het van groot belang dat het Fonds BJP kennis heeft van relevante ontwikkelingen, vernieuwingen en platforms. In 2021 was het daarbij net als in 2020 belangrijk de gevolgen van de coronacrisis goed te monitoren en adequaat te reageren door verschillende (coulance)maatregelen te continueren. Journalisten en trainees is gevraagd inzicht te geven in de gevolgen voor lopende projecten of projectaanvragen. Daarnaast is contact onderhouden met verschillende mediaredacties, bijvoorbeeld die waar trainees binnen de Regeling Jong Talent werkzaam zijn. Naast deze essentiële korte lijnen met aanvragers en redacties is ook in 2020 actief ingezet op voortzetting en verdieping van bestaande samenwerkingsverbanden en het aangaan van nieuwe, relevante allianties met (journalistieke)

⁴⁰ Zie: <https://www.svdj.nl/nieuws/olaf-koens-ik-hoop-dat-journalisten-in-2022-meer-stelling-gaan-nemen/>.

organisaties, instituten en opleidingen. Enerzijds voor positionering in het veld en beleidsvorming, anderzijds voor het bereiken van (nieuwe) doelgroepen.

Helaas konden ook in 2021 weinig journalistieke conferenties en evenementen doorgang vinden, waardoor het in sommige opzichten lastiger was het Fonds te profileren bij de juiste doelgroepen. Het Fonds BJP kon gelukkig eind 2021 wel met een deel van het team en helder voorlichtingsmateriaal aanwezig zijn op de conferentie van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) in Brussel.

3.1. Samenwerkingen

Naast samenwerkingen met onderstaande organisaties, is uiteraard met meer partijen binnen het veld overleg gepleegd, onder meer: het Letterenfonds, NDP Nieuwsmedia, de deelnemende redacties aan het programma Jong Talent en de eigen poule van adviseurs.

Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (SvdJ)

Met het SvdJ overlegt het Fonds BJP regelmatig, onder meer over de verdeling van de (tijdelijke) extra gelden voor onderzoeksjournalistiek, zodat beide fondsen complementair zijn. Regelmatig verwijzen we potentiële aanvragers en mogelijk interessante samenwerkingspartners naar elkaar door. Meer specifiek is er overleg over de mogelijkheden van samenwerking in het inventariseren en aanbieden van scholingsactiviteiten voor individuele journalisten die bij het Fonds BJP kunnen aanvragen enerzijds, voor journalisten werkzaam op door het Stimuleringsfonds gesteunde redacties anderzijds. Daarvoor is in 2021 een gezamenlijk plan gemaakt, evenals voor het inventariseren en publiceren van een overzicht van journalistieke fondsen waarop Nederlandse journalisten een beroep kunnen doen. In 2021 heeft een aantal gezamenlijke overleggen plaats gevonden over de impact van de (regelingen van) beide fondsen. Afsproken is dat vanaf 2022 periodiek overleg gevoerd wordt: door de directeurs, maar ook door middel van bijeenkomsten van de teams van beide fondsen.

VVOJ

De samenwerking met de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) is in 2021 voortgezet. Er is inhoudelijk overleg over onderzoeksjournalistieke initiatieven en platforms, de VVOJ-conferentie en over de Regeling Talentontwikkeling. In het voorjaar van 2021 reikte het Fonds als onderdeel van die regeling vijf vouchers van € 1.000 uit aan de genomineerden voor de aanmoedigingsprijs van de Loep, die de VVOJ jaarlijks uitreikt aan onderzoeksjournalisten. De vouchers kunnen worden ingezet voor expertisebevordering van de genomineerden in de vorm van cursussen of andere scholing. Het Fonds BJP was in november 2021 aanwezig bij de conferentie van de VVOJ. Er waren spreekuren met fondsmedewerkers ingepland waarin journalisten advies in konden winnen over subsidiemogelijkheden. Ook organiseerde het Fonds er een focusgroep, om input van journalisten over de regelingen van het Fonds op te halen.

Fonds Pascal Decroos / Journalismfund.eu

Met het Vlaamse Fonds Pascal Decroos worden goede contacten onderhouden en kennis en ervaringen uitgewisseld over het implementeren van journalistieke subsidieregelingen.

Stichting Lezen

In 2021 heeft het Fonds ook contact gehad met Stichting Lezen, eveneens een ondersteunende instelling binnen de Culturele Basisinfrastructuur. Contact was er onder meer over het project 'Leeswaar' van Stichting Lezen, een transmediaal leesbevorderingsprogramma voor jongeren. Het Fonds heeft de stichting geadviseerd over toevoeging van een journalistieke component aan het programma.

Links: Directeur-bestuurder van het Fonds BJP Joëlle Terburg reikt cheques uit aan de winnaars van de Aanmoedigingsprijs van de Loep. De winnaars kunnen met de cheques €1000,- besteden aan hun bijscholing of specialisering uit het budget van de [Beurs Expertisebevordering](#). Rechts: Statafel van het Fonds BJP met promotiemateriaal tijdens de VVOJ-conferentie.

3.2. Pr en communicatie

Dit jaar zette het Fonds BJP op het gebied van communicatie in op een verandering in toon en stijl. Het Fonds hecht waarde aan toegankelijkheid en benaderbaarheid en stemt externe communicatie daarop af. Ook als het gaat om de uitstraling van de website, sociale mediakanalen en de nieuwsbrief wordt ingezet op deze twee doelen.

Om inzichtelijker te maken wat je als journalist kunt hebben aan de regelingen en beurzen van het Fonds enerzijds en om journalisten te inspireren en nieuwe en diverse doelgroepen te bereiken anderzijds, is het Fonds in 2021 gestart met het creëren van content en het vergroten van de (online) zichtbaarheid, bijvoorbeeld op de volgende manieren:

- Waar voorheen vooral geschreven communicatie werd gebruikt – in lijn met de voornaamste subsidie-activiteit: het steunen van boeken en artikelen – is nu gestart met het maken van video en audio – in lijn met de verschillende vormen van publicaties die het Fonds sinds 2018 steunt;
- In 2021 publiceerde het Fonds verschillende interviews met subsidie- en beursaanvragers over hun journalistieke projecten of scholingstrajecten die met steun van het Fonds BJP tot stand kwamen. Daarbij werd video of audio gecombineerd met tekst en geanimeerde afbeeldingen;
- Voor de publiciteit rond de Brusseprijs werden vijf video's gemaakt waarin de genomineerden werden geïnterviewd;
- Om de Beurs Expertisebevordering verder onder de aandacht te brengen, besteedt het Fonds extra aandacht aan de beurs door geregeld in de nieuwsbrief een inspiratielijst op te nemen

- met voorbeelden van journalistieke trainingen, workshops en conferenties waarvoor een beurs kan worden aangevraagd;
- Sinds oktober 2021 organiseert het Fonds maandelijks een laagdrempelig online spreekuur. Geïnteresseerden kunnen 15 minuten reserveren om een vraag te stellen of te sparren met een van de medewerkers.

Nina Eshuis (25) vertelt over haar traineeship bij het Leidsch- en Haarlems Dagblad

FONDS BJP

Links: [Testimonial-video](#) met drie tips voor beginnende audiomakers van Saar Slegers, voormalig journalist-in-residence bij het NIAS. Rechts: Afbeelding bij [interview met Nina Eshuis over haar Jong Talent-traineeship](#).
Onder: Een screenshot van een van de video's met genomineerden Philippus Zandstra en Wietse Pottjewijd.

Door de corona-omstandigheden was het ook dit jaar beperkt mogelijk om fysiek aanwezig te zijn bij events en conferenties. Gelukkig kon het Fonds wel aanwezig zijn op de jaarlijkse VVOJ-conferentie in Brussel. Naast de gewoonlijke netwerk-speeddates met medewerkers van het FBJP, organiseerde het Fonds ook een focusgroep om input te verzamelen van haar doelgroep over haar subsidieregelingen en beurzen.

Website

Op de site is alle informatie te vinden over de werkwijze van het Fonds, over het indienen van aanvragen en over de subsidieregelingen. Ook worden hier alle met steun van het Fonds afgeronde projecten na verschijnen gepresenteerd, evenals de jaarverslagen. De website van het Fonds werd in 2021 circa 40.000 geraadpleegd door ongeveer 26.000 unieke bezoekers, ten opzichte van zo'n 30.000 keer door circa 20.000 unieke bezoekers het jaar daarvoor.

Social media

Om de doelgroepen te bereiken is het Fonds aanwezig op social media en worden die gebruikt voor online promotiecampagnes. Om dat doelmatiger te kunnen doen, volgde de PR- en communicatiemedewerker in 2021 een training 'adverteren op social media'. Het Fonds BJP is actief op Facebook, Twitter, LinkedIn en sinds mei 2021 ook op Instagram.

- Facebook

Op 31 december 2021 had de Facebook-pagina van het Fonds BJP in het totaal 1.233 pagina-likes. Ten opzichte van 2020 werden er via facebook iets minder mensen bereikt. Een mogelijke verklaring daarvoor is de dalende populariteit van Facebook onder (een deel van) de doelgroep van het Fonds.

- Twitter

In 2021 is het Fonds BJP de 1000 volgers gepasseerd op Twitter. Op de laatste dag van 2021 had het Twitterprofiel van het Fonds BJP 1088 volgers. Dat jaar kwamen er in het totaal 163 volgers bij, ten opzichte van de 116 nieuwe volgers die er in 2020 bij kwamen.

- LinkedIn

Waar het Fonds BJP aan het begin van 2021 nog 141 volgers had en LinkedIn nog nauwelijks gebruikte om haar doelgroep te bereiken, had het Fonds aan het eind van 2021 643 volgers (een toename van 502 volgers). LinkedIn is daarmee voor het Fonds het sociale medium met het snelst groeiende bereik.

- Instagram

Op 27 mei 2021 besloot het Fonds om ook een Instagram-profiel aan te maken om daar jonge journalisten van informatie te kunnen voorzien. In 2021 kreeg het FBJP-profiel bijna 200 volgers. De inhoud ervan bereikte 11.148 mensen.

Nieuwsbrief

In 2021 verzond het Fonds 14 nieuwsbrieven en 5 persberichten, ten opzichte van 11 nieuwsbrieven en 4 persberichten het jaar daarvoor. In het totaal had het Fonds BJP op 31 december 2021 1973 abonnees op de nieuwsbrief. Eind 2020 waren 1529 mensen geabonneerd. In 2021 hebben zich bijna 400 mensen ingeschreven voor de nieuwsbrief. Een grote stijging ten opzichte van de 141 mensen die zich in 2020 ingeschreven. Deze toename is te verklaren doordat het enerzijds makkelijker is gemaakt je voor de nieuwsbrief in te schrijven, en anderzijds door regelmatigere verwijzingen naar de nieuwsbrief en door de aanpassingen in inhoud en aanpak. In 2021 klikten aanmerkelijk meer mensen door op basis van wat ze lazen en zagen in de nieuwsbrief. De nieuwsbrief van het Fonds BJP wordt goed gelezen door een betrokken groep abonnees: de nieuwsbrieven van het Fonds BJP worden meer

dan dubbel zo vaak geopend en er wordt meer dan dubbel zo vaak doorgelinkt ten opzichte van de gemiddelde cijfers die nieuwsbrief-aanbieder Mailchimp na onderzoek publiceerde.⁴¹

3.3. Voorlichting en educatie

Om nieuwe, jonge doelgroepen te bereiken, zet het Fonds sinds 2019 actiever in op voorlichting en educatie – al is dat in 2020 en 2021 door de coronacrisis uitdagend geweest. Naast de aanwezigheid bij bijeenkomsten en op social media, gebeurt dat bij voorkeur door voorlichting te geven op journalistieke opleidingen.

De samenwerking met Universiteit Leiden is gecontinueerd: masterstudenten kregen als onderdeel van het curriculum voorlichting over het doen van een aanvraag, waarna de studenten een subsidieaanvraag hebben ingediend. Deze zijn door een delegatie van het fondsbureau beoordeeld en beloond met een kleine toekenning indien het project leidde tot een publicatie. De in 2018 gestarte samenwerking met de Christelijke Hogeschool in Ede (CHE) is in 2020 en 2021 gepauzeerd. Het Fonds zet in op meer van dergelijke voorlichtingen in 2022 op meerdere opleidingen, zeker in de regio. Hiervoor zijn in 2021 contacten gelegd met de School voor Journalistiek in Utrecht en Fontys Hogeschool Journalistiek in Tilburg. Het Fonds BJP was dit jaar ook aanwezig bij het slotevent van Open Eyes, studiejaar Onderzoeksjournalistiek van VersPers, om de afzwaaiende studenten te adviseren na hun presentaties over de projecten waaraan ze werken.

3.4. Onderzoek en evaluatie

Het Fonds BJP doet zijn uiterste best de beschikbaar gestelde middelen zorgvuldig, doelmatig en effectief te besteden. Daarom is monitoring van de gesteunde projecten, impactmeting van gerealiseerde projecten en reflectie op de subsidie-instrumenten en -programma's van steeds groter belang. Het Fonds BJP heeft onderzoek en evaluatie intern en extern belegd.

Alle verstrekte subsidies worden afgerond met een inhoudelijke en financiële eindverantwoording. Medewerkers van het fonds monitoren of de inhoudelijke doelstellingen uit de aanvragen zijn behaald. De kennis en informatie die hierbij wordt opgedaan, speelt een rol bij de verdere beleidsontwikkeling. Verder werkt het fonds bij de ontwikkeling van nieuwe beleidsinstrumenten, zoals residency's en stipendia, graag met pilots, waarbij uitvoering en evaluatie dicht op elkaar zitten en bijdragen aan zowel het lerend vermogen van het fonds als aan een betere samenhang en uitvoering van het beleid.

In 2021 is een intern inhoudelijk onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop het Fonds BJP bij kan dragen aan een diverse en inclusieve sector. De resultaten en aanbevelingen worden in de eerste helft van 2022 verwacht. Tevens heeft het Fonds BJP opdracht gegeven aan DSP-groep om een tussentijdse evaluatie te maken van de Regeling Talentontwikkeling als onderdeel van de extra middelen voor onderzoeksjournalistiek, in het bijzonder naar de Regeling Jong Talent en de Beurs Expertisebevordering. De onderzoekers hebben nadrukkelijk de opdracht gekregen te zoeken naar

⁴¹ Zie: <https://mailchimp.com/resources/email-marketing-benchmarks/>.

verbeterpunten, aanbevelingen voor aanpassing of uitbreiding van het programma te benoemen en kansen voor het Fonds en de sector aan te wijzen. De uitkomsten van dit onderzoek worden eveneens in de eerste helft van 2022 verwacht. Ten slotte werkt een onafhankelijke onderzoeker in samenwerking met Coördinator Projectsubsidies Eva Kiemeney aan een onderzoek naar de impact van de Regeling Projectsubsidies, op micro- meso- en macroniveau. De resultaten van dit onderzoek worden medio 2022 verwacht. Om de kennis over impactonderzoek verder in te bedden in de organisatie volgt Eva Kiemeney bovendien een opleiding bij Avance Impact-academy.

4. Codes

4.1. Governance Code Cultuur

Het Fonds BJP verleent op aanvraag financiële steun voor de productie van bijzondere journalistieke en non-fictie projecten, resulterend in (bijvoorbeeld) artikelen, boeken, fotoproducties, podcasts of documentaires. Ook wordt steun verleend voor het stimuleren van de verdere ontwikkeling van journalistiek talent. Zo realiseert het Fonds BJP haar missie: het ondersteunen en versterken van (onderzoeks)journalistiek in Nederland (principe 1). Het Fonds BJP is een onafhankelijke stichting met ANBI-status, vanaf het begin bestuurd door onder meer journalisten en schrijvers, en kan daarom snel en flexibel inspringen op de behoeftes van journalisten.

Na meer dan dertig jaar gewerkt te hebben met een vrijwillig stichtingsbestuur, waarbij de uitvoerende taken en aansturing van het bureau belegd waren bij een directeur, heeft het fonds het bestuursmodel in 2020 aangepast door het instellen van een Raad van Toezicht (ad interim) en een directeur-bestuurder. Deze transitie is in januari 2021 gecompleteerd, met het aanstellen van de definitieve Raad van Toezicht. Het resultaat: een heldere en afgebakende rolverdeling tussen toezichthouders, bestuurder en commissieleden, inclusief duidelijke afspraken over besluitvorming en verantwoording, en over reglementen, profielen, periodieke evaluaties en monitoring van de afspraken op het gebied van governance (principe 4). Het Fonds is in 2021 verdergegaan met de herijking van zijn bezwaarprocedures, benoemingsprocedures, adviesprotocollen en administratieve organisatie en heeft deze waar nodig aangepast.

De Raad van Toezicht bestaat momenteel uit vijf leden. In 2021 traden Lem van Eupen en Arne Westerhof als respectievelijk voorzitter en penningmeester tot de Raad van Toezicht toe. In december trad Marc Josten na afloop van zijn termijn uit de Raad van Toezicht. Bij de samenstelling wordt gekeken naar journalistieke ervaring en specialistische kennis, en in de openbare werving van nieuwe leden is expliciet ingezet op versterking van de financiële kennis en bestuurlijke ervaring binnen de raad op basis van vastgestelde profielen. Voorts streeft het Fonds BJP naar diversiteit in leeftijd en culturele achtergrond en naar een evenwichtige man/vrouwverhouding (principe 8). De Raad van Toezicht houdt toezicht op de processen en realisatie van de doelstellingen, adviseert de bestuurder gevraagd en ongevraagd en representeert de stichting. De Raad van Toezicht reflecteert op de eigen rol en het eigen functioneren (principe 7). Leden van de Raad Toezicht, de directeur-bestuurder en ander personeel mogen geen gebruikmaken van de subsidies van het fonds. Voor de directeur, medewerkers en commissieleden geldt strikte geheimhouding over de ontvangen subsidie- en beursaanvragen. Bestuurder en toezichthouders zijn onafhankelijk en melden, indien

daarvan sprake zou zijn, onmiddellijk elke vorm van (mogelijke) belangenverstrengeling (principe 3). De bestuurder ontplooit de activiteiten van de stichting overeenkomstig de doelstelling en missie, werkt daarbij samen met relevante partners en ontwikkelt zichzelf om deze taak goed te kunnen vervullen (principe 5). Daarbij worden de aanwezige risico's en perspectieven in het beleid verwerkt. De bestuurder zorgt voor goed werkgeverschap: de randvoorwaarden voor goed functioneren worden in acht genomen en er is een eerlijk beloningsbeleid. Binnen de Raad van Toezicht is een vertrouwenspersoon voor de werknemers van het Fonds aangewezen (principe 6).

Beoordeling van aanvragen geschiedt binnen door de bestuurder aangestelde adviescommissies. Adviseurs ondertekenen een adviesprotocol dat onder meer voorziet in afspraken over vertrouwelijkheid van informatie en het vermijden van (de schijn van) belangenverstrengeling. Ook bij de samenstelling van adviescommissies en incidentele jury's streeft het Fonds naar een evenwichtige samenstelling die rekening houdt met diversiteit op het gebied van gender, leeftijd, culturele achtergrond en regionale spreiding. Aanvragers wier voorstel is afgewezen, kunnen een verzoek doen tot heroverweging van het besluit, eventueel na een aanpassing van of toelichting op de aanvraag. De aanvraag wordt dan opnieuw onderwerp van besluitvorming en wordt door een deels andere commissie beoordeeld.

Het Fonds legt in het jaarverslag verantwoording af over zijn handelen. Jaarverslag, jaarrekening en accountantsverklaring worden openbaar gemaakt via de website. De jaarrekening geeft inzage in de diverse kostenposten. De voorwaarden en criteria voor het beoordelen van aanvragen staan eveneens op de site, alsmede de publicaties die met een bijdrage van het Fonds BJP tot stand zijn gekomen (principe 2).

4.2. Fair Practice Code

Het Fonds BJP onderschrijft de Fair Practice Code en zet zich in voor Fair Pay, Fair Share en Fair Chain, juist omdat het primair werkt voor individuele (freelance) journalisten. De kernwaarden solidariteit, transparantie, duurzaamheid, diversiteit en vertrouwen zijn belangrijk in de bedrijfsvoering van het Fonds, de opdrachten die het verstrekt en de subsidierelaties die worden aangegaan.

Concreet betekent dit dat de honorering van het eigen personeel, maar ook van trainees binnen het talentontwikkelingsprogramma voor onderzoeksjournalistiek, gebaseerd is op de CAO Uitgeverijbedrijf, freelance personeel marktconform betaald wordt, de Raad van Toezicht vacatiegeld ontvangt en commissie- en juryleden een vergelijkbare vergadervergoeding ontvangen als bij de rijkscultuurfondsen. In 2021 werden nieuwe arbeidsvoorwaarden (AVR) voor fondsmedewerkers opgesteld en in gebruik genomen. Bij subsidietoekenningen hanteert het Fonds een basistarief voor de tijd die journalisten in projecten stoppen, bedoeld als tegemoetkoming en niet ter vervanging van de door het betreffende medium verstrekte honorarium. Deze tegemoetkoming wordt periodiek getoetst op redelijkheid. Het gebruik van tekst en beeld van gehonoreerde projecten wordt contractueel vastgelegd.

De bedrijfsvoering van het Fonds is transparant en wordt jaarlijks verantwoord in het gepubliceerde jaarverslag. Het Fonds BJP draagt de code uit door deelname aan het debat over eerlijke beloning en overleg met belangenorganisaties of ten behoeve van (journalistiek) onderzoek. Waar mogelijk wordt

kennis en expertise belangeloos gedeeld, zowel nationaal met gemeentes die (lokaal) beleid voor journalistiek willen ontwikkelen, als internationaal met (potentiële oprichters van) vergelijkbare organisaties in Europa. Het Fonds zet in op een duurzaam sterke journalistieke sector door scholingsaanbod voor jonge en ervaren journalisten te steunen. Samenwerkingen worden periodiek geëvalueerd. Daarnaast staat de behuizing van het Fonds op het terrein waar ook het Letterenfonds is gehuisvest open voor inhoudelijke activiteiten van derden, zoals kleinschalige scholingsactiviteiten, vergaderingen of (boek)presentaties.

Binnen het maatschappelijk debat en dus ook binnen de journalistiek is het belangrijk dat zoveel mogelijk stemmen worden gehoord. Het Fonds zet zich in voor een inclusieve sector door speciale aandacht te schenken aan startende journalisten en zorg te dragen voor een diverse samenstelling van organisatie, commissies en jury's met het oog op etniciteit, gender, leeftijd, maatschappelijke profilering en woonplaats. Het Fonds hanteert laagdrempelige aanvraagprocedures en streeft naar een zo klein mogelijke administratieve druk voor aanvragers. De online aanvraagomgeving vergemakkelijkt het aanvragen en verantwoorden van subsidies voor aanvragers. Aanvragers kunnen voorts advies inwinnen bij medewerkers en krijgen inhoudelijk commentaar na beoordeling door commissies. Afgewezen aanvragers kunnen een verzoek tot heroverweging indienen. Bij wijzigingen in inhoud of planning van gehonoreerde projecten denkt het Fonds mee in mogelijkheden in plaats van beperkingen.

In 2021 is de recoupmentregeling voor royalty's, die in verband met de coronamaatregelen tijdelijk niet uitgevoerd werd, aangepast, ook met het oog op eerlijke beloning voor de inspanningen en het succes van de auteurs. Bij het ontwerp van nieuwe regelingen wordt bekeken of onderschrijving van de code een criterium moet zijn voor aanvragers en potentiële partners. Voor het eigen personeel formuleert het Fonds ontwikkelings- en scholingsbeleid voor duurzame inzetbaarheid. De mogelijkheden van de huisvesting van het Fonds voor activiteiten van derden worden actief ontwikkeld en gecommuniceerd. Het Fonds BJP staat open voor deelname aan sectoraal overleg dat mogelijk leidt tot richtlijnen voor betalingen aan zelfstandigen binnen de journalistieke sector.

4.3. Code Diversiteit en Inclusie

Het belang van diversiteit in de journalistiek is groot: zonder gediversificeerde en inclusieve journalistieke sector ontstaan blinde vlekken bij publiek en beleidsmakers. Het Fonds BJP erkent daarin zijn rol en onderschrijft de Code Diversiteit en Inclusie. Het zet zich in om de diversiteit van de Nederlandse samenleving te tot haar recht te laten komen in zijn activiteiten, personeelsbestand, publieksbereik en samenwerkingen.

Bij het invullen van bureauvacatures wordt gelet op afspiegeling van de samenleving. Toezichthoudende functies staan open voor sollicitaties, waarbij gelet wordt op diversiteit van de samenstelling. Bij de werving van adviescommissieleden is expliciet aandacht voor inclusiviteit wat betreft leeftijd, culturele achtergrond, gender(identiteit), regionale spreiding, levensbeschouwing en maatschappelijke profilering, met als doel pluriformiteit van geluiden aan tafel te hebben, noodzakelijk om de uiteenlopende journalistieke aanvragen op waarde te kunnen schatten en te beoordelen. Ook bij de samenstelling van jury's voor de Brusseprijs wordt gelet op diversiteit. Het Fonds werkt aan een toegankelijke organisatie die de samenleving afspiegelt. De samenstelling van

bureau, Raad van Toezicht, adviescommissie en Brussejury's is te vinden op onze website. Bij het opstellen van de nieuwe arbeidsvoorwaarden is gelet op inclusiviteit: vrije dagen zijn flexibel op te nemen en niet meer standaard gekoppeld aan de gangbare christelijke religieuze feestdagen en er wordt genderneutraal taalgebruik gebezigd. Een van de teamleden van het Fonds volgde in 2021 de training 'De Code & jij' om de inhoud en het belang van de Code nader te kunnen verhelderen binnen het eigen team. Naar aanleiding van de training werd een klein intern onderzoek naar de visie op D&I binnen het Fonds uitgevoerd, waaraan in 2022 vervolg wordt gegeven.

Daarnaast werkt het Fonds doorlopend aan optimale zichtbaarheid van de subsidiemogelijkheden bij een breed publiek van potentiële aanvragers. Journalisten met alle achtergronden en identiteiten moeten het Fonds kunnen vinden en zich door bureau en beoordelaars gesteund en professioneel gerespecteerd voelen. Daartoe wordt contact gezocht met en voorlichting gegeven bij specifieke platforms en (belangen)organisaties en wordt flexibel opgetreden om regelingen toegankelijker te maken. Zo kunnen oorspronkelijk niet-Nederlandstalige aanvragers, onder wie inwoners van Caraïbisch Nederland, desgewenst Engelstalige subsidieaanvragen indienen en willen we de site ook in het Engels beschikbaar stellen. Ook is een steeds diversere groep van publicerende platforms betrokken bij gehonoreerde aanvragen, waardoor ondersteunde publicaties hun weg vinden naar een breder publiek (regionaal, jongerenplatforms, kranten en tijdschriften met uiteenlopende identiteiten en doelgroepen). Om de door het Fonds gepubliceerde informatie over subsidieregelingen of andere content ook beschikbaar te maken voor mensen met een visuele of auditieve beperking, worden foto's op social media voorzien van een 'Foto ID', waarin het beeld in tekst beschreven wordt, ondertitelen we filmpjes die we publiceren en zorgen we voor geschreven transcripties van gepubliceerde audio.

Naast subsidies voor journalistieke publicaties kent het Fonds BJP regelingen voor talentontwikkeling die nieuwe groepen toegang geven tot scholings- en coachingstrajecten die anders alleen bereikbaar waren voor journalisten die zich kunnen veroorloven enkele maanden onbezoldigde arbeid te verrichten. Door financiële ondersteuning van dergelijke trajecten en in voorkomende gevallen plekken speciaal te reserveren, verwacht het Fonds de toegang tot de journalistieke arbeidsmarkt voor diverse groepen te vergemakkelijken.

5. Personeel en organisatie

Overeenkomstig de (vernieuwde) Governance Code Cultuur (zie verderop) heeft het Fonds BJP medio 2020 het bestuursmodel aangepast. In januari 2021 is die aanpassing definitief geworden

De interim Raad van Toezicht van het Fonds BJP was van 1 januari tot 14 januari 2021 als volgt samengesteld:

Paul Brill

Voorzitter a.i.

Roel Janssen

Lid van de RvT a.i.

Hanca Leppink

Lid van de RvT a.i.

Tot: 16 november 2020

Abi Daruvalla

Lid van de RvT a.i.

Laura de Jong

Lid van de RvT a.i.

Marc Josten

Lid van de RvT a.i.

Op 15 januari 2021 werd de nieuwe Raad van Toezicht benoemd, waarin twee nieuwe leden zitting namen. De RvT was in 2021 als volgt samengesteld:

Voorzitter van de RvT

Lem van Eupen

Leden van de RvT

Abi Daruvalla

Roel Janssen

Laura de Jong

Marc Josten (tot 21-12-2021)

Arne Westerhof

De Raad van Toezicht heeft per 15 januari uit zijn eigen midden drie commissies opgericht:

- De Auditcommissie, bestaande uit Arne Westerhof (voorzitter) en Roel Janssen;
- De Remuneratiecommissie, bestaande uit Lem van Eupen (voorzitter) en Laura de Jong;
- De Commissie Journalistieke Kwaliteit, bestaande uit Abi Daruvalla en Laura de Jong.

In 2021 kende het Fonds BJP de volgende vaste personeelsbezetting:

Van 1 januari tot 30 juni – Directeur bestuurder a.i.: Joëlle Terburg (1,0 fte)

Vanaf 1 juli – Directeur-bestuurder: Joëlle Terburg (1,0 fte)

Vanaf 1 juli – Coördinator Projectsubsidies: Eva Kiemeney (1,0 fte)

De formatie kende in 2021 verder de volgende medewerkers:

Medewerker projectsubsidies: Eva Kiemeneij (1 januari tot 30 juli: 1,0 fte)

Projectcoördinator Talentontwikkeling: Henk Bas (1 januari tot 31 januari: 0,4 fte);

Projectcoördinator Talentontwikkeling: Evelien Kunst (per 1 mei: 0,55 fte);

Projectmedewerker: Ignace Schoot (1 januari tot 30 november: 0,66 fte);

Projectmedewerker: Hannah Norman (per 26 september: 0,66 fte)

Verder is op oproep- en freelancebasis gebruikgemaakt van de diensten van:

Communicatie en PR-medewerker: Livia Benders;

Projectmedewerker: Hannah Norman

Coördinator Brusseprijs: Ignace Schoot (per 1-12-2021).

Beleidsadviseur: Joost Vrieler.

Werkzame personen

	Huidig boekjaar 2021			Vorig boekjaar 2020		
	aantal pers	aantal fte/uren	Bedrag*	aantal pers	aantal fte/uren	Bedrag*
Uren werkweek fte		36 uur			36 uur	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	2,83	1,79 fte	109533	2	1,98 fte	126384
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd)	5,17	2,17 fte	89735	5	2,45 fte	93626
Ingehuurde zelfstandigen /freelancers	932	uur	34437	535	uur	33663
Overige werkzame personen	0	fte	0	0	fte	0
Stagiair(e)s	0	fte		0	fte	
Vrijwilligers	0	fte		0	fte	

*Onder 'bedrag' valt het totaal aan personeelskosten: salarissen, sociale lasten, pensioen en overige emolumenten.

Bij de advisering over aanvragen binnen de Regeling Projectsubsidies en de Beurs

Expertisebevordering maakt het Fonds gebruik van de kennis en expertise van externe adviseurs uit

een adviseurspoule. Zij verrichten hun werkzaamheden voor het Fonds BJP onbezoldigd. Per 31

december 2021 bestond die poule uit: Paulien Bakker, Stephanie Bakker, Sjors van Beek, Paul Brill,

Sinan Can, Sanne Derks, Claire van Dyck, Elma Drayer, Kaj van Ek, Bas Haan, Sander Heijne, Lucas van

Houtert, Winny de Jong, Margalith Kleijwegt, Wouter Laumans, Wubby Luyendijk, Elvira van Noort en

Bas van Sluis.

6. Wet Normering Topinkomens

Het Fonds BJP houdt zich aan de Wet Normering Topinkomens (WNT). Voor de honorering van de directeur volgt het Fonds BJP in grote lijnen de loonstructuur van de cao voor het Uitgeverijbedrijf (Dagbladjournalistiek). De bezoldiging van de directeur-bestuurder blijft ruimschoots binnen de normen. Toezichthouders werken onbezoldigd en ontvangen bescheiden vacatiegeld voor het bijwonen van vergaderingen. Zij kunnen na overleg met de bestuurder gemaakte onkosten declareren. Voor details zie de Jaarrekening.

7. Toekomstparagraaf

Diepgravende journalistiek, onderzoeksjournalistiek en journalistieke talentontwikkeling wordt in Nederland steeds structureler en omvangrijker gesubsidieerd vanuit publieke en private middelen. Deze ontwikkeling heeft twee kanten: enerzijds is er een breed maatschappelijk en politiek draagvlak, worden nut en noodzaak van onderzoeksjournalistiek onderkend en is er bereidheid ervoor geld ter beschikking te stellen. Anderzijds is het betreuenswaardig dat regionale en landelijke media niet (meer) in staat zijn deze vormen van journalistiek in voldoende mate zelf te financieren als onderdeel van hun gewone bedrijfsvoering.

Financieel

Het Fonds BJP streeft naar een brede basis aan structurele steun, afkomstig van overheden en eventueel andere publieke en private partijen. Het Fonds BJP ontvangt in 2021 subsidies van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Uit de Cultuurbegroting komt geld beschikbaar voor de Regeling Bijzondere Journalistiek (RB) en uit de Mediabegroting voor de Regeling Onderzoeksjournalistiek en de Regeling Talentontwikkeling (samen: RO). Daarnaast ontvangt het Fonds in 2021 bescheiden bijdrages van het Stichting Lira en het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Ook in 2022 is er zicht op private donaties. Onafhankelijkheid van het Fonds BJP is daarbij de belangrijkste leidraad. Vergelijken we de verschillende inkomstenbronnen voor het Fonds, dan is vormen de RB- en vooral de RO-gelden veruit de grootste geldstromen. Het Fonds realiseert zich dat het niet haalbaar is op korte termijn alternatieve inkomstenbronnen te genereren die een stopzetting van rijkssubsidie kunnen compenseren.

Vanuit de Cultuurbegroting OCW is in september 2021 voor de jaren 2021-2024 een jaarlijkse subsidie van € 446.981 toegekend, exclusief loonprijsindexering. Daarmee is de financiële basis voor de werkzaamheden voor de Regeling Bijzondere Journalistieke Projecten voor de komende jaren gelegd. In het laatste jaar van deze periode zal een nieuwe aanvraag voor de volgende periode worden ingediend.

De toekenning vanuit de Mediabegroting OCW geschiedt sinds 2018 jaarlijks. Conform de beschikkingen die het Fonds van het Ministerie van OCW ontvangen, is de verantwoording van deze RO-gelden in de jaarrekening niet opgenomen in de exploitatierekening, maar opgenomen als bijlage van de jaarrekening en terug te vinden in de balans als 'vooruitontvangen subsidie OCW.' Het bedrag dat is toegekend aan RO-gelden in de periode RO 2018-2020 is per ultimo 2020 niet volledig besteed. De reden van deze niet-tijdige besteding is dat de eerste tranche van de subsidie in

2018 pas in november van dat jaar was uitbetaald, maar wel voor dat boekjaar gold. Het was niet doenlijk en zeker ook niet wenselijk in de laatste twee maanden van 2018 een heel jaarbudget uit te geven. Per saldo loopt de besteding van de RO-gelden sindsdien een jaar achter. Het Ministerie van OCW heeft ingestemd met het verzoek van het Fonds dit 'surplus' in de periode tot en met 2024 alsnog te mogen besteden. Dat zal het Fonds doen op basis van een extra activiteitenplan en via een aparte deeladministratie.

In 2021 is een DAEB (Dienst Algemeen Economisch Belang) voor het Fonds BJP ingesteld om continuering van de regelingen Onderzoeksjournalistiek en Jong Talent mogelijk te maken voor de jaren na 2020. In 2020 is de RO-aanvraag voor 2021 gedaan en later toegekend. Voor 2022 is de aanvraag in 2021 ingediend en eveneens gehonoreerd. Voorwaarde aan beide toekenningen is dat de RO-gelden voor 2021 en 2022 voor eind 2022 moeten zijn besteed.

Begin 2022 heeft het Fonds plannen ingediend bij het Ministerie voor OCW voor extra geld ten behoeve van de onderzoeksjournalistiek uit de Mediabegroting, die is verruimd in het kader van het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV. Het is niet bekend of deze plannen ook daadwerkelijk worden gehonoreerd en welke condities aan de besteding en verantwoording worden gesteld.

In 2023 vindt een onafhankelijke evaluatie plaats van de opbrengst van de afgelopen jaren, de impact voor de sector en de rol van het Fonds BJP daarin. Mede op basis daarvan hoopt het Fonds BJP in de jaren vanaf 2024 op een structurele (meerjaren)subsidie voor onderzoeksjournalistiek en talentontwikkeling.

Om de inmiddels vele verschillende OCW-subsidies goed te kunnen verantwoorden, wordt de financiële administratie en de jaarrekening steeds complexer. Momenteel loopt de exploitatie van de RB-gelden via de staat van baten en lasten (exploitatie-rekening) en die van de RO-gelden via twee bijlagen bij de jaarrekening. Met eventuele additionele RO-geldstromen vanaf 2022 betekent dit nog meer bijlagen bij de jaarrekening, terwijl daar het meeste geld mee is gemoeid. Het Fonds is daarom voornemens in 2022 met het Ministerie van OCW te overleggen hoe alle RO-geldstromen in de toekomst stap voor stap in de staat van baten en lasten geïntegreerd kunnen worden.

In het afgelopen boekjaar heeft het Fonds ook andere inkomstenbronnen kunnen aanboren, zij het op bescheiden schaal. Het Lirafonds heeft tot en met 2021 subsidie verleend voor boekpublicaties om door corona(maatregelen) zwaar getroffen auteurs financieel tegemoet te komen. In 2021 heeft het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht een subsidie gegeven die bedoeld is voor onderzoeksjournalistiek naar thema's als klimaat, water- en natuurbeheer. Ook voor 2022 wordt de samenwerking naar verwachting voortgezet. In 2022 wordt naar verwachting een nieuw stipendium voor jonge journalisten gelanceerd, dat de komende twintig jaar uit een private donatie wordt gefinancierd. Tot en met 2019 ontving het Fonds 75% van de royalty's van boeken die geschreven zijn door journalisten met subsidie van het Fonds, met een maximum van 75% van het ontvangen honorariumbedrag. Als onderdeel van de corona-couloancemaatregelen heeft het Fonds besloten in 2020 en in 2021 af te zien van deze royalty's, zodat deze ten goede zouden komen aan de auteurs, veelal freelancers die beperkt zijn in hun verdienmogelijkheden tijdens de coronaperiode. Met ingang van 2022 wil het Fonds de oude royaltyregeling, die ook gold vanaf de eerste druk van het boek, aanpassen. De regeling wordt beperkt tot royalty's over gewijzigde en ongewijzigde heredities. Zo worden alleen de goedverkopende uitgaven belast met een afdracht aan het Fonds.

Bestuurlijk-organisatorisch

In 2021 is het proces van omzetting van een stichtingsbestuursmodel naar een raad-van-toezichtmodel voltooid. Per 15 januari heeft de interim Raad van Toezicht plaatsgemaakt voor een definitieve Raad van Toezicht. Drie leden uit de interimraad hebben zitting genomen in de definitieve Raad van Toezicht, nieuwe leden zijn de voorzitter van de RvT en de voorzitter van de auditcommissie. In 2022 wordt de Raad uitgebreid van vijf naar zeven zetels. Per 1 juli is de interim-bestuurder door de Raad benoemd tot statutair directeur-bestuurder. De bestuurder en toezichthouders roepen indien nodig externe expertise in. Zo heeft de accountant op verzoek van de Raad een extra interimcontrole gedaan op het veranderde administratieve proces van subsidietoekenning en -betaling.

In 2021 is er sprake geweest van feitelijke onderbezetting op het bureau, die deels is gecompenseerd met de inhuur van meer externen. Met ingang van 2022 is de staf weer op volle sterkte voor de reguliere bedrijfsuitoefening, met twee nieuwe projectmedewerkers. Wel zal er de komende drie jaar extra inzet van het bureau nodig zijn om de surplusgelden 2018-2020 doeltreffend in te zetten voor onderzoeksjournalistiek en talentontwikkeling. De in 2020 ontwikkelde digitale aanvraagprocedures zijn mede op basis van de bevindingen van de interimcontrole voor 2022 aangepast en worden naar aanleiding van een impactonderzoek onder aanvragers van subsidie in 2022 verder ontwikkeld. Er liggen concrete beleidsvoornemens om met behulp van werkgroepen met staf en adviseurs te komen tot nieuwe stipendia, zoals het fotografiestipendium, nieuwe residency's en intervisiegroepen.

8. Risicoparagraaf

Financieel

Het eerste grote financiële risico van Fonds BJP is dat het in hoge mate afhankelijk van incidentele baten, die jaarlijks worden toegekend. Alleen de subsidie uit de Cultuurbegroting van OCW (de RB-gelden voor bijzondere journalistiek) is min of meer structureel te noemen, omdat hier een beschikking geldt voor vier jaar (2021-2024) en de subsidietoekenning een voorgeschiedenis heeft van enkele decennia. De subsidie uit de Mediabegroting van OCW (RO-gelden voor onderzoeksjournalistiek en talentontwikkeling) kent niet alleen een minder lange voorgeschiedenis, maar is ook sinds de start in 2018 een jaarlijks in te dienen en toe te kennen aanvraag. Alle overige baten zijn ook niet structureel. Wanneer het grootste deel van de inkomsten meerjarig incidenteel zijn in plaats van structureel, levert dit extra onzekerheid op bij besluiten om de vaste staf van het bureau uit te breiden of aanvragen over boekjaren heen te laten lopen.

Een tweede financieel risico vormt de inhaalslag die in de jaren 2022-2024 gemaakt moeten worden om de eerder surplusgelden RO uit de periode 2018-2020 alsnog te verdelen onder subsidieaanvragers bij het Fonds. Het gaat om een extra impuls in de periode 2022-2024 van circa 1,5 miljoen euro. In de periode 2022-2024 is, uitgaande van een continue jaarlijkse RB-bijdrage van circa € 425.000, een doorlopende jaarlijkse RO-bijdrage van circa € 1.650.000 en een gemiddelde van € 500.000 aan te besteden surplusgelden, een jaarbudget aan rijkssubsidie van circa € 2.575.000 beschikbaar. Dit zijn de bedragen voor loonprijsindexering. Slechts 16,5% van de baten zijn daarmee (semi)structureel, 83,5% is (meerjarig) incidenteel. Dat betekent een zeer groot risico voor de continuïteit van de organisatie. Op het moment dat de RO-gelden wegvallen, zullen lopende processen en projecten afgerond moeten worden en dienen we rekening te houden met de kosten van afvloeiing van personeel en ontbinding van leverancierscontracten.

Om risico's bij de subsidietoekenning en bedrijfsvoering rond de surplusgelden tegen te gaan is het Fonds voornemens met ingang van 2022 de baten en lasten van deze gelden apart te administreren, de personele en leverancierscontracten op dit gedeelte zoveel mogelijk tijdelijk te houden en de eindtermijn van 31 december 2024 strikt aan te houden.

Het jaarlijks zodanig flexibel houden van de activiteiten- en beheerslasten van de reguliere RO-gelden zodat ze elk jaar per 31 december kunnen stoppen, is niet haalbaar. In 2021 gaat het alleen al om ruim € 240.000 aan jaarlijkse RO-beheerslasten. Het Fonds calculeert daarom in dat zij in geval van stopzetting van de jaarlijkse RO-gelden een beroep zal moeten doen op het Ministerie van OCW, zeker zolang de huidige RO-beschikkingen het niet toelaten om een algemene RO-reserve aan te houden.

Technisch zou het mogelijk zijn eventuele afwikkelingskosten van de RO-gelden (gedeeltelijk) te financieren uit de algemene reserve. Maar deze is opgebouwd uit RB-gelden en andere publieke en private middelen. De vraag rijst of dit de rechtmatig zal zijn en of dit niet de continuïteit van het resterende deel van het Fonds in gevaar zal brengen. In 2022 is het Fonds van plan de bovenstaande risico's te bespreken met het ministerie van OCW.

Aanvraagprocedure

Een derde risico ligt bij de uitvoering van de zorgvuldig ontwikkelde en geadmistreerde aanvraagprocedures voor subsidies en beurzen aan journalisten. In 2020 is de subsidieprocedure voor aanvragers in verband met de corona-omstandigheden geheel gedigitaliseerd. In 2021 is de digitale aanvraagprocedure verder ontwikkeld. De beveiliging van persoonsgegevens en de vertrouwelijkheid van de inhoud van de aanvragen zijn bij die ontwikkeling leidende principes. De aanvragen worden ingediend via een aanvraagportaal waarin ook verdere communicatie met de aanvragers plaatsvindt. Binnen het systeem worden subsidiecontracten en voortgangsberichten opgeslagen en opdrachten voor uitbetaling van toegekende subsidies gegeven. Met de systeembeheerder van het aanvraagportaal zijn, evenals met alle andere benodigde partijen verwerkersovereenkomsten aangegaan om te waarborgen dat alle persoonsgegevens overeenkomstig de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden verwerkt.

In 2021 heeft de accountant een interimcontrole op de nieuwe processen – zowel in het aanvraagstelsel als de verwerking daarvan in de financiële administratie – uitgevoerd, waarvan de aanbevelingen zijn opgevolgd teneinde de risico's te verkleinen. In 2022 is het voornemen de suggesties van eerdere aanvragers over de aanvraag- en betaalprocedures mee te nemen in een volgende verbeterronde.

Bestuurlijk-organisatorisch

Het kantoor van het Fonds BJP bestond in 2021 uit een directeur-bestuurder (tot 1 juli ad interim), een coördinator projectsubsidies, een coördinator talentontwikkeling en twee projectmedewerkers. Daarnaast waren er enkele freelancers en oproepkrachten aan het Fonds verbonden. Hoewel een kleine formatie veel voordelen heeft – de overhead blijft laag en er kan efficiënt gewerkt worden – kan die het Fonds ook kwetsbaar maken, mocht een van de medewerkers om welke reden dan ook uitvallen. Om de continuïteit te waarborgen zijn de werkzaamheden vastgelegd in gedetailleerde werkbeschrijvingen en planningen, zodat die, indien noodzakelijk, ook door anderen uitgevoerd kunnen worden.

Door de snelle groei van het Fonds de afgelopen jaren is meer personeel in loondienst genomen. Het HR-beleid is in 2021 grondig gewijzigd. Niet langer is het doel zo lang mogelijk medewerkers op tijdelijke basis aan te houden, maar juist na een korte tijdelijke basis in vaste dienst te nemen. Sinds medio 2021 heeft het Fonds een eigen Arbeidsvoorwaardenreglement (AVR), aangezien de werkzaamheden van het Fonds onvoldoende aansluiten bij een bestaande CAO. Tegelijkertijd zijn ook alle personeelscontracten geüpdatet.

De situatie op de werkvloer week in 2021 sterk af van de jaren voor de coronacrisis: thuiswerken was net als 2020 de norm. Voor de werknemers van het Fonds is een goede thuiswerksituatie gecreëerd door te zorgen voor goed meubilair en voor laptops, beeldschermen en andere benodigdheden om verantwoord thuis te kunnen werken. Door deze nieuwe situatie is het Fonds in 2021 nog niet, zoals voorgenomen, aangesloten bij de BHV-organisatie van de andere bewoners van het terrein van het Letterenfonds, waar het Fonds BJP zich medio 2019 vestigde. Dit zal in 2022 worden opgepakt.

9. Toelichting financiën

Het doel van het Fonds BJP is en blijft zoveel mogelijk van haar ontvangen baten te besteden aan kwalitatief hoogwaardige bijzondere en onderzoeksjournalistiek en aan impactvolle talentontwikkeling.

Corona-effecten

De invloed van de coronaepidemie is in 2021 significant. Zeer waarschijnlijk vanwege de langer durende effecten van de coronacrisis is in 2021 het aantal aanvragen voor subsidie gedaald van 326 in 2020 naar 243 in 2021. Afgelopen jaar is er daarom in totaal € 129.193 minder uitgegeven aan activiteiten (subsidiabele projecten) dan begroot; € 74.475 minder met RB-gelden en € 54.718 met RO-gelden.

Daarnaast is er ook geld teruggevloeid in de kas van het Fonds van projecten die door corona uiteindelijk niet zijn doorgegaan, maar al wel waren toegekend en ingeboekt of uitbetaald. Het gaat om € 8.006 aan vrijkomende RB-gelden voor bijzondere journalistiek en € 66.587 aan RO-gelden (voor projectsubsidies en talentontwikkeling samen). Bij elkaar € 74.593. In pre-coronajaren lagen deze getallen veel lager.

De verwachting is dat op zijn vroegst in de loop van 2022, maar mogelijk pas in 2023 het aantal aanvragen weer zal stijgen, al hangt dat altijd af van externe ontwikkelingen.

Kengetallen 2021

Kijkend naar de kengetallen 2021 is het Fonds BJP financieel gezond: er zijn geen schulden en de uitgaven vallen binnen de kaders van de beschikbare middelen. De algemene reserve is op peil, per 31 december 2021 bedraagt deze € 242.801. In 2020 bedroeg deze reserve nog € 130.776. Overigens is het voornemen een groot deel van de toevoeging aan de algemene reserve, voornamelijk opgebouwd uit RB-gelden, in de nabije toekomst, tijdens de looptijd van de BIS-toekenning (2021-2024), in te zetten voor de financiering van nieuwe RB-projecten.

De liquiditeitspositie bedraagt 1,07 (€ 3.503.280/€3.276.919). De post liquide middelen is gestegen in het boekjaar 2021 met € 260.011. Het betreft voornamelijk restsubsidies van lopende projecten die na afronding alsnog moeten worden uitbetaald. De stijging wordt veroorzaakt door het toegenomen aantal projecten sinds de komst van de Regeling Onderzoeksjournalistiek.

De solvabiliteit bedraagt 6,9%. Dit is relatief hoog en geeft een vertekend beeld door de subsidie die nog moet worden aangewend voor aanvragen.

Toelichting verschillen

Met het Ministerie van OCW en de accountant is afgesproken dat verschillen van meer dan 10% ten opzichte van de begroting worden verklaard, wanneer deze van materieel belang zijn. Dat gebeurt voor drie onderdelen:

- de totale en projectbaten en -lasten voor de Regeling Bijzondere Journalistiek (RB);
- de totale en projectbaten en -lasten binnen de Regelingen Onderzoeksjournalistiek en Talentontwikkeling (RO);
- de beheerslasten voor de Regeling Bijzondere Journalistiek (RB) en de Regelingen Onderzoeksjournalistiek en Talentontwikkeling (RO).

Voor dat laatste geldt dat met ingang van 2021 alle kosten, tenzij specifiek toerekenbaar aan RO- of RB-activiteiten, verdeeld worden naar rato van de opbrengsten. Dat betekent dat niet-toerekenbare kosten een verdeelsleutel kennen van 75% RO en 25% RB. Hierdoor is de vergelijking tussen twee boekjaren (2020 en 2021) per geldstroom eenmalig minder inzichtelijk. Daarom wordt vergeleken met de aangepaste en eerder goedgekeurde begroting voor 2021.

a. Regeling Bijzondere journalistiek 2021 (RB)

- In 2021 is er een totaal van € 536.245 aan RB-baten, € 421.571 aan totale lasten en -€ 2.649 aan betaalde rente. De baten zijn € 33.245 hoger dan begroot, dankzij € 33.209 aan loonprijsindexatie en € 36 aan royalty's. De lasten bedragen, inclusief negatieve rente, € 424.220. Dat betekent € 78.780 minder dan de begrote € 503.000. De hogere baten en lagere lasten resulteren in een positief resultaat van € 112.025. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve.
- In 2021 is er € 74.475 minder uitgegeven aan activiteitenlasten materieel (projectsubsidies) dan begroot. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan de activiteitenlasten in de komende BIS-periode van 2022-2024 en ten laste worden gebracht van de algemene reserve.

b. Regelingen Onderzoeksjournalistiek en Talentontwikkeling (RO) 2021 en 2018-2020

- Voor de toegekende RO-gelden 2021 is er € 1.816.464 geboekt als baten, € 101.852 meer dan de begrote baten van € 1.714.612. De lasten bedragen € 1.609.422, plus € 7.679 aan negatieve rente, in totaal € 1.617.101. Dat is € 97.511 minder dan de begrote € 1.714.612. De hogere baten en lagere lasten resulteren in een positief saldo van € 199.363.
- Uit de toegekende gelden voor 2021 is aan projectsubsidie, de beurzen Jong Talent en Expertisebevordering en aan de Brusse-prijs € 1.261.394 uitgegeven, € 54.718 minder dan de begrote € 1.316.112. Dit saldo zal in principe worden toegevoegd aan het activiteitenbudget 2022.
- Over de toegekende RO-gelden voor de periode 2018-2020 was er per ultimo 2020 een totaalbedrag van € 5.032.430 aan baten te noteren, tegenover een bedrag van € 3.505.185 aan lasten. Het saldo per 31-12-2020 bedraagt € 1.484.856.
- In 2021 zijn daarbij € 84.054 aan extra baten bijgekomen (het betreft hier ingetrokken/geretourneerde subsidies) en € 60.000 aan lasten (voor de beurs Jong talent). Per ultimo 2021 staat er dus nog een bedrag open aan te besteden projecten van € 1.508.910.

c. Binnen de beheerslasten RO en RB zijn geen verschillen die van materieel belang zijn.

Bijlagen

Bijlage 1A - Toegekende subsidies Regeling Bijzondere Journalistiek

(inclusief toekenningen van in 2020 ingediende aanvragen)

<p>1.
Bakker, Marco (e.a)
2Lingen
Fotoboek LM Publishers (2022)
€ 2.000,- (vooronderzoekssubsidie)</p>	<p>7.
Chorus, Jutta
De vrouwelijke lijn - Alma, Elly, Sylvia, Alma
Boek Uitgeverij Pluim (2022)
€ 12.065,- (Lira Boekensubsidie)</p>
<p>2.
Berg, Mona van den
Wachten
Fotoboek Uitgeverij Jurgen Maas
(verschenen in 2021)
€ 3.230,-</p>	<p>8.
Cornelisse, Astrid
Pax Neerlandica
Podcast KRO-NCRV/NPO Radio 1 (2022)
€ 4.300,- (vooronderzoekssubsidie)</p>
<p>3.
Bernaerts, José (e.a)
De Keet / Velden en wegen
Boek Uitgeverij Leon van Dorp (2022)
€ 4.000,- (startsubsidie)</p>	<p>9.
Cousin, Eduard
Alexandrië: Stad van twee werelden
Boek Uitgeverij Atlas Contact (2021)
€ 6.190,- (vooronderzoekssubsidie)</p>
<p>4.
Blanken, Henk
Het Laatste Woord
Boek en longread <i>De Groene Amsterdammer</i>
en Uitgeverij Pluijm (2022)
€ 3.570,-</p>	<p>10.
Don, Christel
De meisjes van de Goede Herder
Boek Alfabet Uitgevers (2023)
€ 20.000,- (Lira Boekensubsidie)</p>
<p>5.
Brobbel, Jurriaan
Back to the moon
Fotografie <i>Financieel Dagblad</i> en <i>de Volkskrant</i> (verschenen in 2021)
€ 4.450,-</p>	<p>11.
Ees, Roos van (e.a)
Schuld en Boete
Podcast en artikelen <i>NRC</i> en <i>De Standaard</i>
(2021)
€ 20.000,-</p>
<p>6.
Brouwer, Erik
Bokser in Auschwitz
Boek Thomas Rap (2023)
€ 15.660,-</p>	<p>12.
Hanenberg, Patrick van den
Klein Theater, Groot Hart
Boek Uitgeverij Rubinstein (2021)
€ 14.300,-</p>

13.
Hofgärtner, Rosa (e.a)
AfD's paradox: weerstand tegen klimaatbeleid
& verheerlijking van Duitse bossen
Artikel | *De Groene Amsterdammer*
(verschenen in 2021)
€ 2.290,- (Lira Fondssubsidie)
14.
Leupen, Tahnee Ellorean
Tete Nene Moyang
Documentaire | Action Reaction Productions
(2022)
€ 6.000,- (vooronderzoekssubsidie)
15.
Liem, Suzanne
Echo van de strijd om Indonesië –
familieverhalen in beeld
Fotoboek | Walburg Pers (2022)
€ 9.395,-
16.
Liemman, Rens (e.a)
Schuilen op het handbalveld
Boek, podcast en artikelen | Uitgeverij
Omniboek, *Noordhollands Dagblad, Haarlems
Dagblad, Leidsch Dagblad* (2022)
€ 10.810,- (Lira Boekensubsidie)
17.
Lit, Anya van (e.a)
LOVE ZONE
Longread en artikelen | *Trouw* (2022)
€ 1.200,- (aanvullende subsidie)
18.
Mensink, Mark
Grondgevecht
Boek | Claim Your Aim (2021)
€ 5.900,- (vooronderzoekssubsidie)
19.
Merkens, Jessica
Voor spek en bonen
Boek | Ambo Anthos (2022)
€ 17.090,- (Lira Boekensubsidie)
20.
Oomen, Mar
Ukerewe, een kleine geschiedenis van Afrika
Boek | Atlas (2021)
€ 6.000,- (vooronderzoekssubsidie)
21.
Panhuysen, Michiel (e.a)
Aanvraag NIA
Artikel | *Trouw* (2021)
€ 9.995,- (NIA journalist-in-residence)
22.
Piscaer, Lot
Kapsalon, de stad in een bakje
Artikel | Vers Beton en *NRC* (2022)
€ 3.000,- (vooronderzoekssubsidie)
23.
Raalte, Jeroen van
Liberland
Longread | *De Groene Amsterdammer*
(verschenen in 2021)
€ 910,- (aanvullende subsidie)
24.
Rhebergen, Michael
The Last Fishermen
Fotoboek | Uitgeverij Blauwdruk (2022)
€ 3.740,-
25.
Schuil, Harold
Gladio in Gelderland
Artikel | *De Gelderlander* (2021)
€ 2.040,- (vooronderzoekssubsidie)
26.
Steen, Marcel van der (e.a)
The Sound Of Broken Glass
Documentaire | Cinetree (2022)
€ 11.700,-
27.
Thomas, Casper
Amerika's laatste kans
Boek, artikel en podcast | Atlas Contact en *De
Groene Amsterdammer* (2022)

€ 12.970,-

28.

Visser, Jeroen

De Noord-Koreaanse onderzeeër

Boek | Das Mag (verschenen in 2022)

€8.720,-

29.

Vletter, Eveline de

Boek: Sizoo - Podcast: Het geheim van mijn
opa

Boek en podcast | Overamstel Uitgevers en
The House of Books (2022)

€ 18.500,- (Lira Boekensubsidie)

30.

Vossen, Koen

Een schelm van stand. Jan Fabius 1888-1964

Boek | Uitgeverij Boom (2023)

€ 18.550,-

31.

Vries, Ellen de

De Gouden Traan. Leven en werk van pianiste
en componiste Majoie Hajary (1921-2017)

Boek | Waanders Uitgevers (2023)

€ 20.000,-

32.

Vuijsje, Herman

Schuifgroen 2021

Longread | *HP/De Tijd* (verschenen in 2021)

€ 3.000,-

33.

Wallast, Jorien (e.a)

Vrouwenkorps KNIL "Mijn oma de soldaat"

Podcast | Omroep KRO-NCRV NPO Radio 1
(verschenen in 2021)

€ 5.000,-

34.

Zee, Sytze van der

Willy Lages, Ceremoniemeester van de dood

Boek | Uitgeverij Prometheus (2023)

€ 2.580,-

Bijlage 1B - Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Regeling Bijzondere Journalistiek (inclusief afwijzingen van in 2020 ingediende aanvragen)

Binnen de Regeling Bijzondere Journalistiek zijn in 2020 in totaal 39 aanvragen afgewezen (inclusief aanvragen die in 2020 zijn ingediend), waarvan 2 op formele gronden. De afwijzingen op formele gronden betroffen aanvragen zonder intentieverklaring van een onafhankelijk publicerend medium.

Het bestuur heeft in totaal 37 aanvragen op inhoudelijke gronden afgewezen. De meest voorkomende redenen waren:

- het ontbreken van een journalistieke en/of actuele invalshoek (te algemeen, geschiedkundig, educatief, voorlichtend of te persoonlijk van aard);
- twijfel over de kwaliteit van het uiteindelijke product (opzet oppervlakkig, ondoordacht werkplan, twijfel over stijl en schrijfvaardigheid);
- te weinig actualiteitswaarde, geen toegevoegde waarde;
- twijfel over neutrale blik, journalistieke distantie en objectiviteit;
- onvoldoende kwaliteit (slordig, geen doordachte aanpak, onduidelijk, geen focus, te summier, feitelijke onjuistheden, niet-onderbouwde aannames);
- de overtuiging dat het project ook zonder steun van het Fonds tot stand zou komen;
- te beperkt belang van het onderwerp voor een algemeen publiek (te specialistisch, te particulier).

Niet-gehonoreerde projecten

(In het kader van de vertrouwelijkheid zijn de projectnamen aangepast)

A = artikel | B = boek | D = (web)documentaire(serie) | F = fotoproject | P = podcast/radiodocumentaire | SA = serie artikelen | X = anders (waaronder multimediale projecten en getekende journalistiek)

Onderwerp	Medium	Aangevraagd
1 Klimaat/milieu	B, A	€ 20.000,00
2 Klimaat/milieu	B	€ 19.000,00
3 Oorlog	B	€ 14.565,00
4 Politiek	B, X	€ 4.364,60
5 Maatschappij	B, A	€ 17.250,00
6 Cultuur	B	€ 9.485,00
7 Criminaliteit	B	€ 17.495,04
8 Biografie WOII	B	€ 8.065,00
9 Maatschappij	B, X	€ 6.000,00

10	Transport en verkeer	F	€ 19.660,00
11	Politiek	B, A	€ 19.250,00
12	Cultuur	B	€ 10.000,00
13	Water	B, A	€ 10.685,00
14	Biografie schilder	B	€ 6.580,00
15	Biografie illustrator en striptekenaar	B, D	€ 11.455,90
16	Maatschappij	B, A	€ 17.650,00
17	Cultuur	D	€ 16.405,00
18	Biografie koninklijk huis	B, A	€ 20.000,00
19	Cultuur	F	€ 20.000,00
20	Cultuur	B, P	€ 7.500,00
21	Oorlog	B, X	€ 16.000,00
22	Biografie plastische chirurgie	B	€ 20.000,00
23	Klimaat/milieu	A, P	€ 2.214,00
24	Biografie voetballer	B	€ 9.117,00
25	Oorlog	B	€ 20.000,00
26	Maatschappij	SA, B	€ 1.801,00
27	Armoede	A	€ 2.000,00
28	Biografie schrijfster	B, A	€ 20.000,00
29	Duurzaamheid	B, X	€ 3.802,50
30	Politiek	B, A	€ 19.200,00
31	Biografie dichter en schrijver	B	€ 20.000,00
32	Cultuur	B, D	€ 13.435,00

33	Maatschappij	B, A	€ 10.740,00
34	Wetenschap	B	€ 10.000,00
35	Cultuur	B	€ 17.989,00
36	Klimaat/milieu	B	€ 18.000,00
37	Klimaat/milieu	A	€ 5.100,00

Bijlage 2A - Toegekende subsidies Regeling Onderzoeksjournalistiek

1.
Aynan, Asis
De Rif
Boek | Uitgeverij Van Oorschot (2022)
€ 2.070,- (vooronderzoekssubsidie)
2.
Backer, Adriaan
Ouderen in oorlogsgebied Donbas Oekraïne
Fotografie en boek | *Trouw* (2022)
€ 3.760,-
3.
Beens, Pieter
Onderzoek naar de geldstromen van
abortusklinieken
Longread | *Reformatorisch Dagblad* (2021)
€ 1.990,- (vooronderzoekssubsidie)
4.
Beens, Pieter (e.a.)
Wanneer je werkgever altijd meekijkt: de
impact van monitoring tijdens de coronacrisis
Longread | *Vrij Nederland* (verschenen in 2021)
€ 5.631,- (vervolgsubsidie na vooronderzoek)
5.
Beld, Jolanda van de (e.a.)
Seksueel grensoverschrijdend gedrag ggz
Longread en artikel | *De Groene Amsterdammer*
en *Trouw* (2021)
€ 3.800,-
6.
Berg, Irene van den (e.a.)
Bedrijf voor de klas
Artikel | *Vrij Nederland* (2021)
€ 1.950,-
7.
Beukel, Jaap van den
Mijn Noord
Documentaire | AT5 (2027)
€ 7.820,-
8.
Bloemink, Sanne (e.a.)
DE ELEMENTEN: bouwstenen voor een
duurzame toekomst
Longread | *De Groene Amsterdammer* (2022)
€ 10.000,-
9.
Boer, Sanne de
Mafiopoli in Nederland
Boek | Nieuw Amsterdam (2021)
€ 6.000,- (vooronderzoekssubsidie)
10.
Bons, Martin
Duivensport op Drift
Artikel | *HP/De Tijd* (verschenen in 2021)
€ 2.975,-
11.
Boon, Lex
Sterrennacht boven Diriyah, Saudi-Arabië
Artikel | *Het Parool* (2021)
€ 3.100,- (vooronderzoekssubsidie)
12.
Bos, Menno van den
Reacties op (de perceptie van) deplatforming in
het Nederlandse complotdenkersmilieu
Artikel | *NRC* (2021)
€ 1.500,-

13.
El Bouchtili, Sofyan (e.a.)
Wanneer je werkgever altijd meekijkt: de impact van monitoring tijdens de coronacrisis
Longread | The Investigative Desk
(verschenen in 2021)
€ 3.990,- (vooronderzoekssubsidie)
14.
Braak, Sylvana van den
'Schizofreen burgerschap' van arbeidsmigranten in Nederland
Artikel en Longread | Investico, *De Groene Amsterdammer*, *Trouw* (verschenen in 2021)
€ 1.000,- (vooronderzoekssubsidie)
15.
Braak, Sylvana van den
Gebrek aan registratie arbeidsmigranten en de gevolgen
Artikel en longread | *Trouw*, *De Groene Amsterdammer*, Investico (verschenen in 2021)
€ 1.950,-
16.
Braak, Sylvana van den
NOW-subsidie voor restaurants die Aziatische koks uitbuiten
Longread en artikel | Investico, *Trouw*, *De Groene Amsterdammer* (verschenen in 2021)
€ 4.630,-
17.
Braak, Sylvana van den
Zorgverzekering arbeidsmigranten verdienenmodel voor uitzenders
Artikel en longread | Investico, *De Groene Amsterdammer* (verschenen in 2021)
€ 2.875,- (uitvoeringssubsidie)
18.
Broek, Bo (e.a.)
De ET-regeling
Radio-reportage | Pointer Radio (2021)
€ 4.120,-
19.
Brunings, Karin
Ontbossing
Artikel | *Afro magazine* (2021)
€ 5.750,- (vooronderzoekssubsidie)
20.
Bubbert, Fleur (e.a.)
LHBTI in de Gelderse Vallei
Serie artikelen | *BDUmedia* (2021)
€ 2.350,- (Lira Fondssubsidie)
21.
Buitenhuis, Myrthe
Peter & Erik
Documentaire, reportage en longread | KRO-NCRV, Memphis Features (2023)
€ 6.460,-
22.
Dahl, Ilona
Hoe lopen de geldstromen via de BV's van artsen?
Artikel | Follow the Money, Argos VPRO, Small Stream Media (2021)
€ 5.550 (vooronderzoekssubsidie)
23.
Dallinga, Maarten
God in Gelderland – Het leven op de Biblebelt
Podcast, artikel, radio en TV-reportages | Omroep Gelderland
€ 3.070,- (vooronderzoekssubsidie)

24.
Dallinga, Maarten
Verloren op de Veluwe
Longread | *NRC* (2022)
€ 1.500,-
25.
Debruyne, Arthur
De Mexicaanse methode: Mexico drugskoks
Boek | Ambo|Anthos Uitgevers
€ 18.570,-
26.
Deceuninck, Zoë (e.a.)
Spoorloos: het geld van NL4SU
Artikel | Follow the Money (verschenen in
2021)
€ 1.700,-
27.
Deceuninck, Zoë (e.a.)
Surilines
Multimediaal project | Sonodocs, AfroMagazine
(2022)
€ 9.250,- (Lira Fondssubsidie)
28.
Dekker, Angela
Hoe groot zal de invloed zijn van de Convention
Citoyenne du Climat (CCC), het Franse
Burgerberaad voor het Klimaat op de
parlementaire democratie?
Longread | *De Groene Amsterdammer*
(verschenen in 2021)
€ 3.960,-
29.
Deurvorst, Jan Maarten
Datacentra tussen de aardappelen
Podcast | NH Radio (2021)
€ 2.250,-
30.
Dillen, Manon (e.a.)
Indonesische belastingontwijking via Nederland
Longread | The Investigative Desk (2021)
€ 6.000,- (vooronderzoekssubsidie)
31.
Dirks, Esmee
Woonfraude/illegale verhuur in Amsterdam
Radio reportage | Pointer Radio (2021)
€ 3.470,-
32.
Dupont-Nivet, Daphné
Boeren verbouwen koolstof om het klimaat te
redden
Longread | *De Groene Amsterdammer* (2021)
€ 3.135,-
33.
Eijkholt, Sabine (e.a.)
Van Wie is de Grond?
Documentaire | Omroep Gelderland (2022)
€ 6.000,- (vooronderzoekssubsidie)
34.
Es, Ana van
De Grote Bagdad spoorlijn
Boek | De Bezige Bij (2023)
€ 20.000,- (Lira Boekensubsidie)
35.
Estrada, Adrián
De omsluiting van Nuevo Santa Rosa
Longread | *De Groene Amsterdammer* (2021)
€ 7.500,-
36.
Faber, Hedzer (e.a.)
Infiltratie van drugscriminelen in de visserij
Serie artikelen | *Leeuwarder Courant*,
Noordhollands Dagblad (2021)
€ 8.475,-

37.
Gelderen, Ron van
Ik, zwerver
Boek | Nieuw Amsterdam (2022)
€ 12.160,-
38.
Gercama, Ingrid (e.a.)
Gouden keeltjes uit de Amazone
Longread | *De Groene Amsterdammer* (2022)
€ 9.990,-
39.
Gercama, Ingrid (e.a.)
Witte bloemen, Zwarte Zee: Sneeuwkllokjes-
exploitatie in de Bergen van Georgië
Reportage | *De Groene Amsterdammer*
(verschenen in 2021)
€ 2.640,- (aanvullende subsidie)
40.
Groen, Leonie
Hoe de Deen verdween
Longread | *Noordhollands Dagblad* (verschenen
in 2021)
€ 4.600,-
41.
Haan, Willem de
"Uit overtuiging"
Boek | Uitgeverij Passage (2022)
€ 11.450,-
42.
Haitsma, Marlies
Vaccineren in de FoodValley
Artikel en fotografie | BDUmedia, Bureau
Spotlight (2021)
€ 1.870,- (ingetrokken door aanvrager)
43.
Hordijk, Lucien
Operatie Oxford
Longread | The Investigative Desk, Follow the
Money (2021)
€ 3.500,- (ingetrokken door aanvrager)
44.
Hrudová, Julie
Chasing Amsterdam
Fotoboek en serie fotografie | Ipso Facto
Uitgeverij, *Het Parool* (verschenen in 2021)
€ 8.450,-
45.
Janssen, Gerard
Hackers
Boek | Uitgeverij Thomas Rap (2022)
€ 3.050,- (aanvullende subsidie)
46.
Kuijsters, Marleen
Hoe vergaat het de 400 Tilburgse
statushouders?
Longread | *Brabants Dagblad* (verschenen
2021)
€ 4.500,-
47.
Luimes, Tim (e.a.)
Het asfalt dat niemand wil maar er toch komt
Artikel | *Vrij Nederland* (2021)
€ 2.300,- (vooronderzoekssubsidie, ingetrokken
door aanvragers)
48.
Meent, Yvonne van de (e.a.)
De onzichtbare academische onderklasse
Longread | *Folia* (2021)
€ 4.250,- (vooronderzoekssubsidie)

49.
Meinardi, Floris
Actie Amelisseweerd
Documentaire | RTV Utrecht
€ 5.940,-
50.
Modderkolk, Huib (e.a.)
Niemand die het ziet
Documentaire | BNNVARA (2023)
€ 19.500,-
51.
Musters, Jacobus (e.a.)
De vet-, zout- en suikerstrijd
Artikel | Follow the Money (2021)
€ 3.570,- (vooronderzoekssubsidie, Lira
Fondssubsidie)
52.
Nieto Solis, Sergio (e.a.)
Europese landbouwbeleid en de intensieve
veehouderij in Nederland
Artikel | The Investigative Desk (2021)
€ 3.740,-
53.
Nijpels, Bart
Qatar 2022.
Multimediaal | HUMAN / VPRO (2021)
€ 9.890,-
54.
Nur, Qali (e.a.)
INCIDENT OF TREND? Worden vluchtelingen
systematisch teruggestuurd vanuit Zagreb naar
Bosnië?
Multimediaal | Small Stream Media (2021)
€ 8.980,- (Lira Fondssubsidie)
55.
Partiman, Devika
Ons vergeten ze niet meer
Boek | Uitgeverij Cossee (2022)
€ 4.000,- (startsubsidie)
56.
Peek, Simone
Pedojagen, noodzaak of groot risico?
Artikel en Podcast | Investico (2021)
€ 1.563,- (vooronderzoekssubsidie)
57.
Pols, Gidi (e.a.)
Belastingontwijking van Qatarees staatsfonds
Artikel | *de Volkskrant* (2022)
€ 2.295,- (Lira Fondssubsidie)
58.
Raadschelders, Ellen
Kleine gemeenschappen en groot geld: De
winnaars en verliezers van het Centraal
Suriname Natuurreservaat
Serie artikelen | Small Stream Media, *Trouw*,
OneWorld, *Parbode* (2022)
€ 7.800,-
59.
Salomons, Michelle (e.a.)
Dr. Bones
Podcast en radio-reportage | Argos
(HUMAN/VPRO) (verschenen in 2021)
€ 13.480,-
60.
Samwel, Diederik
Suriname op weg naar het WK 2022
Boek en artikel | Klapwijk & Keijzers Uitgevers,
NRC (2021)
€ 17.600,- (vooronderzoekssubsidie)

61.
Schmidt, Christoph
Europa is een democratisch FEEST
Boek | Arbeiderspers (2022)
€ 6.500,- (Lira Boekensubsidie)
62.
Schoonhoven, Silvan (e.a.)
Uruzgan
Boek | Uitgeverij Nieuw Amsterdam
(verschenen in 2021)
€ 10.035,-
63.
Schot, Evaline
Gentrificatie in Amersfoort
Artikel | *De Stadsbron* (2022)
€ 1.500,-
64.
Slingerland, Claire
Documentaire Dak- en Thuisloze LHBTI jongeren
(2022)
Documentaire | AT5
€ 7.100,-
65.
Smit, Mattijs (e.a.)
Onbeperkt beperkt
Artikel en longread | *Vrij Nederland*
(verschenen in 2021)
€ 4.105,-
66.
Smithuijsen, Doortje
READY PLAYER ONE?
Artikelen | *Vrij Nederland* (verschenen in 2021)
€ 4.500,-
67.
Sorgdrager, Matthijs
Op zoek naar de kansloze asielzoeker
Documentaire | *Dagblad van het Noorden*
(verschenen in 2021)
€ 3.500,-
68.
Staal, Tim
De rechter loopt in, de rechtszoekende raakt
achter
Longread en artikel | *Investico, Trouw* (2021)
€ 1.400,-
69.
Staalduine, Jochem van (e.a.)
De frauderende penningmeester
Artikel | *De Groene Amsterdammer*
(verschenen in 2021)
€ 5.800,-
70.
Staalduine, Jochem van (e.a.)
Oligarchen omzeilen Russische
vennootschapsbelasting via Nederland
Artikel | *NRC, The Investigative Desk*
(verschenen in 2021)
€ 2.500,- (Lira Fondssubsidie)
71.
Stam, David (e.a.)
Aanbestedingsfraude bij Amsterdams
fietsendepot
Longread en video | *Follow the Money* (2022)
€ 8.240,-
72.
Strop, Jan-Hein (e.a.)
De Mondkapjesaffaire
Boek | *Follow the Money* (2022)
€ 6.900,-

73.
Tongerloo, Michelle van
Hoe Nederland corona aanwendde om orde op zaken te stellen in Sint Eustatius - en hoe dit afliep
Longread | *Vrij Nederland* (2021)
€ 1.500,-
74.
Valk, Tobias van der (e.a.)
Middelburg 1596. De eerste Afro-Nederlanders
Longread | *De Groene Amsterdammer* (2021)
€5.550,- (vooronderzoekssubsidie)
75.
Valk, Leendert van der
Jumbo: het onvoorstelbare succes van een Brabantse familiekruidenier
Podcast | BNR Nieuwsradio (2021)
€ 4.300,- (vooronderzoekssubsidie)
76.
Veldkamp, Joan
Jonge Taiwanesezen koesteren hun vrijheid; hoe lang nog?
Serie artikelen | *De Groene Amsterdammer* (2022)
€ 3.950,-
77.
Velthuis, Eric
Early Warning Mission
Longread | *De Groene Amsterdammer* (verschenen in 2021)
€ 5.875,-
78.
Ven, Monique van de
Waarom Veen zich niets laat zeggen
Artikel | *Brabants Dagblad, Algemeen Dagblad* (verschenen in 2021)
€ 2.235,-
79.
Ven, Colet van der
Tbs, je zult het maar krijgen
Longread | *De Groene Amsterdammer* (verschenen in 2021)
€ 2.890,-
80.
Vermond, Bas
Hoe werd ING Bank wederom huisbankier van de overheid?
Artikel | *Quote* (2021)
€ 1.150,- (vooronderzoekssubsidie)
81.
Vié, Julia (e.a.)
Waarom Nederland zo weinig biologisch kippenvlees produceert
Longread | The Investigative Desk (verschenen in 2021)
€ 2.890,- (vooronderzoekssubsidie, Lira Fondssubsidie)
82.
Voeten, Teun
Crystal meth. De Drug van de Duivel
Artikelen en boek | *EW Magazine, Knack, De Morgen, NRC* (2021) en Pelckmans Uitgevers (2022)
€ 19.000,-
83.
Voogt, Felix (e.a.)
Banger voor burgemeester dan voor boeven
Longread | *Vrij Nederland* (2021)
€ 3.225,- (vooronderzoekssubsidie, Lira Fondssubsidie)
84.
Voogt, Felix (e.a.)
Banger voor burgemeester dan voor boeven
Longread | *Vrij Nederland* (2021)
€ 4.400,- (vervolgsubsidie)

85.

Wijngaarden, Mirthe van (e.a.)

De ontwikkeling van het geloof in Noord-
Brabant

Serie artikelen | *Brabants Dagblad* (2021)

€ 4.000,- (vooronderzoekssubsidie, Lira
Fondssubsidie)

86.

Wilhelm-Kooyman, Marjoleine (e.a.)

De race naar de Coolsingel

Serie artikelen | *Vers Beton* (2022)

€ 8.050,-

87.

Woude, Allart van der

Lelylijn dossier Zuidoost-Friesland

Serie artikelen | *Sa! 24 Media* (verschenen in
2021)

€3.000,-

88.

Zweege, Tessel ten

Dat Zou Jij Nooit Toelaten

Boek | Uitgeverij de Geus (2022)

€8.080,-

Bijlage 2B - Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Regeling Onderzoeksjournalistiek

(inclusief afwijzingen van in 2020 ingediende aanvragen)

Binnen de Regeling Onderzoeksjournalistiek zijn in 2021 62 aanvragen afgewezen, waarvan 3 op formele gronden. Een van de redenen om over te gaan tot formele afhandeling is het ontbreken van een geldige intentieverklaring van een onafhankelijk publicerend medium. Ook betrof een formeel afgewezen aanvraag een subsidieverzoek voor een publicatie in eigen beheer.

De adviescommissie heeft 59 aanvragen inhoudelijk afgewezen. De meest voorkomende redenen om verzoeken op inhoudelijke gronden af te wijzen waren:

- twijfels aan het onderzoeksjournalistieke karakter van het project (inhoudelijk of wat betreft methodiek);
- geen heldere onderzoeksvraag en/of niet in overeenstemming met de voorgestelde onderzoeksmethode(n);
- twijfel over neutrale blik, journalistieke distantie en objectiviteit;
- het ontbreken van een journalistiek en/of actuele invalshoek (te algemeen, geschiedkundig, educatief of te persoonlijk van aard);
- de overtuiging dat het voorgestelde project de reguliere verslaggeving niet ontstijgt;
- twijfel over de kwaliteit van het uiteindelijke product (opzet oppervlakkig, ondoordacht werkplan, twijfel over stijl en schrijfvaardigheid);
- te weinig actualiteitswaarde en urgentie, geen toegevoegde waarde;
- te beperkt belang van het onderwerp voor een algemeen publiek (te specialistisch, te particulier);
- de overtuiging dat het project ook zonder de steun van het Fonds tot stand zal komen.

Niet-gehonoreerde projecten

(In het kader van de vertrouwelijkheid zijn de projectnamen aangepast)

A = artikel | B = boek | D = (web)documentaire(serie) | F = fotoproject | P = podcast/radiodocumentaire
|SA = serie artikelen | X = anders (waaronder multimediale projecten) |

Onderwerp	Medium	Aangevraagd
1 Armoede	D	€ 5.700,00
2 Armoede	P	€ 10.000,00
3 Belasting	A	€ 5.000,00
4 Buitenland	B, A	€ 20.000,00
5 Criminaliteit	B	€ 6.000,00
6 Criminaliteit	P	€ 2.422,50
7 Criminaliteit	D, A	€ 6.000,00
8 Cultuur	A	€ 20.000,00
9 Cultuur	A	€ 1.800,00
10 Cultuur	A	€ 5.725,00
11 Cultuur	SA	€ 3.000,00
12 Cultuur	B, D	€ 6.150,00

13	Duurzaamheid	A, P	€ 6.349,00
14	Economie	B	€ 20.000,00
15	Economie	A, D	€ 4.500,00
16	Economie	A	€ 4.750,00
17	Economie	A	€ 3.662,50
18	Financiën	A, D	€ 2.647,00
19	Gezondheidszorg	B	€ 16.245,00
20	Gezondheidszorg	B, P	€ 4.700,00
21	Gezondheidszorg	P	€ 12.670,00
22	Immigratie	A	€ 1.095,00
23	Immigratie	F, X	€ 4.960,00
24	Immigratie	A	€ 8.321,00
25	Immigratie	A	€ 1.799,76
26	Immigratie	F	€ 5.100,00
27	Klimaat/milieu	B	€ 9.260,00
28	Klimaat/milieu	B	€ 13.170,00
29	Klimaat/milieu	A	€ 5.020,00
30	Klimaat/milieu	A	€ 18.100,00
31	Klimaat/milieu	B	€ 3.900,00
32	Klimaat/milieu	B	€ 10.310,00
33	Klimaat/milieu	A	€ 2.285,00
34	Klimaat/milieu	A	€ 4.243,40
35	Koloniale geschiedenis	B	€ 12.500,00
36	Koloniale geschiedenis	D	€ 6.760,00
37	Koloniale geschiedenis	B	€ 10.300,00
38	Maatschappij	B	€ 8.771,00
39	Maatschappij	P	€ 5.000,00
40	Maatschappij	B	€ 19.619,00
41	Maatschappij	B	€ 6.000,00
42	Maatschappij	B	€ 13.966,00
43	Maatschappij	B	€ 18.500,00
44	Maatschappij	B	€ 14.000,00
45	Maatschappij	P, A	€ 6.020,00
46	Onderwijs	A	€ 5.650,00
47	Onderwijs	A	€ 4.228,00
48	Onderwijs	D	€ 8.400,00
49	Politiek	X	€ 6.000,00
50	Politiek	D	€ 9.500,00
51	Rechtspraak/wetgeving	A	€ 3.413,00

52	Rechtspraak/wetgeving	B	€ 10.350,00
53	Religie	A, P	€ 4.000,00
54	Religie	R	€ 1.850,00
55	Religie	B	€ 7.570,00
56	Technologie	SA	€ 3.196,00
57	Transport en verkeer	SA, D	€ 12.472,00
58	Wonen en bouwen	B, X	€ 10.000,00
59	Wonen en bouwen	D	€ 13.985,00

Bijlage 3A - Toegekende subsidies Beurs Expertisebevordering

(inclusief toekenningen van in 2020 ingediende aanvragen)

1. Altena, Ruben
Meestertellers academie
€ 720,-	11. Braak, Sylvana van den
Summer school mixed-media storytelling
€ 3.200,-
2. Altena, Ruben
VVOJ conferentie Brussel
€ 300,-	12. Bruyne, Marnix de
Basiscursus financiële journalistiek
€ 607,-
3. Ayar, Bina
Online cursus Podcast
€ 155,-	13. Corstens, Veerle
Tweedaagse cursus Leren Modereren
€ 2.610,-
4. Bakx, Pim
NVJ cursus onderzoeksjournalistiek
€ 400,-	14. Dijk, Romy van
De Investico Masterclass
€ 6.000,-
5. Bergeijk, Jeroen van
VVOJ-conferentie Brussel
€ 400,-	15. Dillen, Manon
Open Eyes Summer School
€ 3.640,-
6. Bloemink, Sanne
Data als Kans
€ 1.360,-	16. Dupont-Nivet, Daphné
Meestertellers Academie
€ 600,-
7. Boersma, Ans
Podcastschoon Schik
€ 1.175,-	17. El Bouchtili, Sofyan
Het Onderzoekslab The Investigative Desk
€ 1.200,-
8. Booi, Dorine
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-	18. Ganzeboom, Berra
Het Onderzoekslab The Investigative Desk
€ 2.038,-
9. Borst, Bijou van der
Investico Masterclass 2021
€ 6.000,-	19. Geurts, Olaf
Het Onderzoekslab The Investigative Desk
€ 2.715,-
10. Boxel, Tim van
Post-bachelor Onderzoeksjournalistiek
€ 2.330,-	20. Grob, Iris
Meestertellers Academie
€ 1.585,-

<p>21. Haaij, Sarah
Coaching-traject NVJ en Media Movers
€ 790,-</p> <p>22. Hak, Robbert
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>23. Hamming, Liset
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>24. Hamming, Liset
Dataharvest 2021
€ 723,-</p> <p>25. Hanna, Bo
VVOJ conferentie Brussel
€ 300,-</p> <p>26. Hofman, Eva
Data als Kans
€ 540,-</p> <p>27. Juffermans, Janneke
Videoproductie SAE in Amsterdam
€ 1.525,-</p> <p>28. Juffermans, Janneke
Taalcursus voor gevorderden Frans
€ 1.390,-</p> <p>29. Keuchenius, Katja
Workshop verhalende podcast
Meestertellers Academie
€ 595,-</p> <p>30. Keulen, Brechtje
Oorzaken Podcast Academy
€ 1.855,-</p> | <p>31. Koster, Marjolein
Meestertellers Academie – Track
Verhalend Denken
€ 820,-</p> <p>32. Kremer, Wouter
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>33. Krieger, Zaire
Vileine Academy
€ 3.750,-</p> <p>34. Logger, Bram
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>35. Merkens, Jessica
Cursus Literaire Non-Fictie
€ 1.865,-</p> <p>36. Mulder, Frank
Bellingcat Workshop
€ 824,- (ingetrokken door aanvrager)</p> <p>37. Mulder, Frank
Bellingcat Workshop
€ 900,-</p> <p>38. Nieto Solis, Sergio
Cursus Verhalende Journalistiek
€ 650,- (ingetrokken door aanvrager)</p> <p>39. Nieto Solis, Sergio
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>40. Nieuwenhuijzen, Janna
Investico Masterclass
€ 6.000,-</p> |
|--|---|

<p>41. Nijssen, Timo
Investico Masterclass
€ 6.000,-</p> <p>42. Nijssen, Timo
Talentprogramma Onderzoeksjournalistiek
IMPACT
€ 1.961,-</p> <p>43. Oosterhoff, Inge
Masteropleiding Literary Reportage
New York University
€ 10.000,-</p> <p>44. Oul Fakir, Noura
Verlenging Vileine Academy
€ 6.250,-</p> <p>45. Peek, Eva
Investico Masterclass
€ 6.000,- (ingetrokken door aanvrager)</p> <p>46. Peeters, Heleen
Talentprogramma Onderzoeksjournalistiek
IMPACT
€ 1.700,-</p> <p>47. Peters, Lisa
Cursus Leren Modereren
€ 1.050,-</p> <p>48. Piscaer, Lot
Online cursus datajournalistiek van de NVJ
€ 535,-</p> <p>49. Prent, Noémi
Summer School Mixed-Media Storytelling
van Open Eyes Institute
€ 3.200,-</p> <p>50. Ramaer, Jan
Investico Masterclass
€ 6.000,-</p> | <p>51. Rele, Anne ter
Traject International Press Institute
€ 5.544,-</p> <p>52. Schouten Henriette (Jet), Elisabeth
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>53. Smid, Maaïke
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-</p> <p>54. Spanjers, Judith
Basiscursus Financiële Journalistiek
€ 867,-</p> <p>55. Spanjers, Judith
Congres sociaal domein
€ 475,-</p> <p>56. Spiegel, Nynke van
Post HBO-cursus Onderzoeksjournalistiek
€ 1.400,-</p> <p>57. Staalduine, Jochem van
Taalcursus Pools
€ 3.963,-</p> <p>58. Vaghi, Eefje
Winter Podcast School
€ 156,-</p> <p>59. Vié, Julia
Het Onderzoekslab The Investigative Desk
€ 2.038,-</p> <p>60. Visser, Anrike
Dalla Lana Fellowship in Global Journalism
Toronto
€ 17.150,-</p> |
|---|--|

61. Vlaanderen, Katharina
Het Onderzoekslab The Investigative Desk
€ 2.038,-	64. Witlox, Malini
Masterclass Financiële Journalistiek
€ 928,-
62. Weijnen, Parcival
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-	65. Woude, Allart van der
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-
63. Wijnsema, Petra
VVOJ conferentie Brussel
€ 400,-	66. Woude, Allart van der
Web scraping for journalist
€ 235,- (ingetrokken door aanvraag)

Bijlage 3B – Niet-gehonoreerde subsidieverzoeken Beurs Expertisebevordering

(inclusief afwijzingen van in 2020 ingediende aanvragen)

Van de 86 ingediende aanvragen zijn er 12 op inhoudelijke gronden afgewezen. Daarnaast zijn 10 aanvragen ingetrokken: de aanvrager werd niet toegelaten tot de activiteit waarvoor de beurs was aangevraagd, de cursus ging niet door vanwege de coronacrisis of wegens persoonlijke omstandigheden.

De volgende redenen voor het niet honoreren van subsidieaanvragen kwamen voor:

- twijfels over hoe de gekozen activiteit bijdraagt aan de professionele ontwikkeling van de aanvrager op het gebied van onderzoeksjournalistiek;
- ontbreken van minimaal twee jaar (onderzoeks)journalistieke werkervaring of een afgeronde hbo- of wo-opleiding journalistiek;
- niet overeenkomen van leerdoelen aanvrager met leeropbrengsten van scholingsactiviteit;
- niet-overtuigende motivatie of onvolledige/summiere aanvraag.

	Project	Aangevraagd
1	AI op de redactie	€ 902,-
2	Basiscursus Financiële Journalistiek	€ 596,88
3	Columbia University LEDE programma	€ 6.000,-
4	Datajournalistiek voor beginners, Schrijven voor web, Schrijf je verhaalplan en Bouw je eigen website	€ 2.980,-
5	Data als Kans	€ 605,66
6	Digitale marketing	€ 800,-
7	Het Onderzoekslab	€ 1.400,-
8	Investico Masterclass	€ 6.000,-
9	Investico Masterclass	€ 6.000,-
10	Investico Masterclass	€ 6.000,-
11	Late Summer School	€ 2.490,-
12	Podcasts maken	€ 324,-

Bijlage 4 – Financiële afwikkeling

Bij de bepaling van de omvang van het subsidiebedrag wordt uitgegaan van de volgende normen:

Regeling Projectsubsidies

- Onkosten (reis-, verblijf- en kantoorkosten) worden à fond perdu toegekend;
- Honorariumbijdrage van maximaal € 2.300 per fulltime maand (het aantal maanden is begrensd, de maximaal toe te kennen subsidie bedraagt € 20.000);
- Er kan alleen subsidie worden aangevraagd voor nog te verrichten werkzaamheden/nog te maken onkosten, gerekend vanaf indiening van de aanvraag;
- Bij boekprojecten moesten tot 2019 honoraria tot 75% van het uitgekeerde bedrag worden terugbetaald uit eventueel te ontvangen royalty's. In 2020 en 2021 werd als coronamaatregel afgezien van deze terugbetaling. In 2022 wordt een aangepaste royaltyregeling van kracht;
- Van de toegekende subsidie wordt bij aanvang twee derde deel uitgekeerd, het resterende bedrag wordt overgemaakt nadat het project is voltooid, de publicatie in het bezit is van het Fonds BJP en aan alle andere voorwaarden is voldaan;
- Desgevraagd moet de ontvanger van subsidiegelden een afrekening overleggen van de gemaakte kosten.

Het is mogelijk dat bij wijze van uitzondering, op grond van het bijzondere karakter van een aanvraag of project, van deze regels wordt afgeweken.

Beurs Expertisebevordering

- Onkosten (reis-, verblijf- en kantoorkosten) worden à fond perdu toegekend;
- Tegemoetkoming in de tijdsinvestering van maximaal € 2.000 per fulltime maand;
- Er kan alleen een beurs worden aangevraagd voor nog plaats te vinden scholingsactiviteiten, gerekend vanaf indiening van de aanvraag;
- Van de toegekende subsidie wordt bij aanvang twee derde deel uitgekeerd, het resterende bedrag wordt overgemaakt nadat de activiteit is afgerond en de evaluatie is ingevuld;
- Desgevraagd moet de ontvanger van subsidiegelden een afrekening overleggen van de gemaakte kosten.

Het Fonds kan ertoe besluiten de subsidie of beurs geheel of gedeeltelijk terug te vorderen dan wel de resterende subsidie niet uit te betalen, indien:

- Het project niet, of niet geheel, wordt uitgevoerd binnen de afgesproken termijn;
- Het project niet overeenkomstig de door het Fonds BJP gehonoreerde aanvraag is uitgevoerd;
- De aanvrager in strijd handelt met de in de leidraad vastgelegde voorwaarden;
- Een voor de beoordeling van de aanvraag relevante omstandigheid niet of onjuist is vermeld;
- De door het Fonds BJP verleende steun niet in de publicatie(s) is vermeld.

Het Fonds kan, op grond van een met redenen omkleed verzoek van degene aan wie subsidie is verleend, besluiten van terugvordering af te zien.

Bijlage 5A – Afgeronde projecten Regeling Bijzondere Journalistiek 2021

H.W.R. was hier

Arbouw, Ernst

[Boek](#) | Atlas Contact

Het Oordeel

Banning, Jan

De zaak Christina Boyer

[Fotoboek](#) | Schilt Publishing

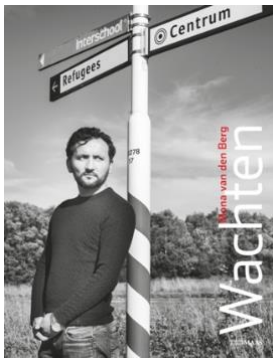

Daar praten wij niet over

De erfenis van een oorlogsverleden

Beek, Miloe van

[Boek](#) | Uitgeverij Orlando

Wachten

Berg, Mona van den

[Fotoboek](#) | Uitgeverij Jurgen Maas

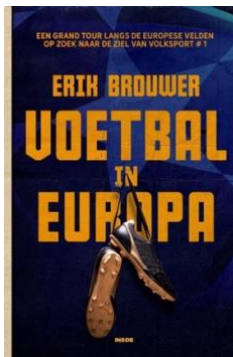

Code Rood

Het verhaal achter het corona-beleid

Broer, Thijs en Kee, Peter

[Boek](#) | Uitgeverij Pluim

Voetbal in Europa

Brouwer, Erik

[Boek](#) | Inside

Nu de wereld niet meer kijkt

Leven in Egypte na de Arabische lente

Cousin, Eduard

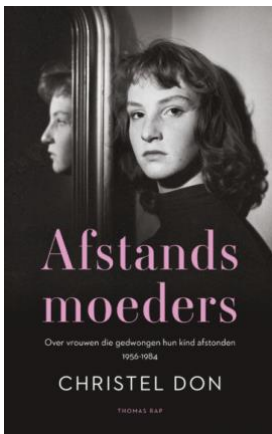
[Boek](#) | Atlas Contact

Nederland droogteland

Didde, René

[Boek](#) | Uitgeverij Lias

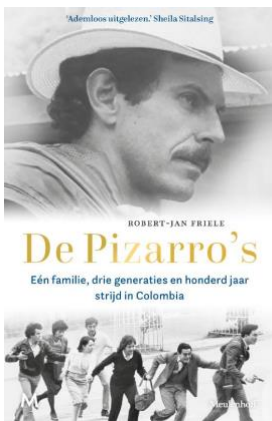

Afstandsmoeders

Over vrouwen die gedwongen hun kind afstonden 1956-1984

Don, Christel

[Boek](#) | Uitgeverij Thomas Rap

De Pizarro's

Eén familie, drie generaties en honderd jaar strijd in Colombia

Friele, Robert-Jan

[Boek](#) | Uitgeverij Meulenhoff

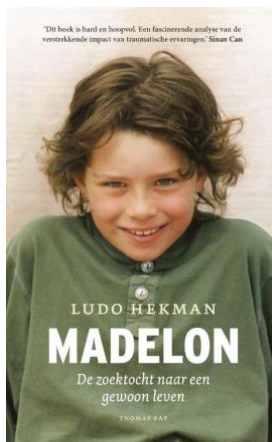

Klein theater, groot hart

Een ode aan het kleine theater in Nederland

Hanenberg, Patrick van den

[Boek](#) | Uitgeverij Rubinstein

Madelon

De zoektocht naar een gewoon leven

Hekman, Ludo

[Boek](#) | Thomas Rap

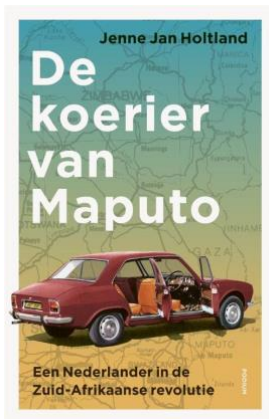
Jens Cotta in het bos van Bad Frankenhausen in de Oost-Duitse deelstaat Thüringen
© Rosa Hofgärtner/ Isabel Seeger

Klimaatverandering in Duitsland

'Het bos is een spiegel'

Hofgärtner, Rosa en Seeger, Isabel

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

De koerier van Maputo
Een Nederlander in de Zuid-Afrikaanse revolutie

Holtland, Jenne Jan

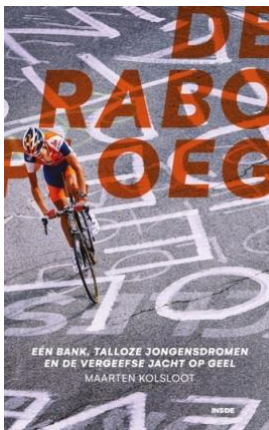
[Boek](#) | Uitgeverij Podium

Oliebollen-Nel
De oorlog van een kermisdiva

Jong, Michèl de

[Boek](#) | Nijgh & Van Ditmar

De Raboploeg
Eén bank, talloze jongensdromen en de
vergeefse jacht op geel

Kolsloot, Maarten

[Boek](#) | Overamstel Uitgevers

De gast uit het Rifgebergte

Mourigh, Khalid

[Boek](#) | Uitgeverij Cossee

Nieuwe eeuwelingen

Levensverhalen van honderdjarigen

Oord, Steffie van den

[Boek](#) | Querido

De Vrije Republiek Liberia

Raalte, Jeroen van

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Van toets naar toets

Het georganiseerde wantrouwen in het onderwijs

Ros, Bea

[Serie artikelen](#) | Didactief Online, *De Groene Amsterdammer*

Leerlingen van groep 8 van De Regenboog in Leiderdorp bogen zich in april over de Centrale Eindtoets, een van de vijf toegestane eindtoetsen op de basisschool
© Lee van Lierhout

De aanslag die onze levens veranderde
Hoe een aanslag op Israëliëse toeristen in
Egypte een Iraanse bootvluchteling naar
Nederland bracht

Sadeghi, Bahram

[Boek](#) | Uitgeverij Atlas contact

Lodewijk

De val van een politiek talent

Scholten, Wilfred

[Boek](#) | Ambo Anthos

Een wonderbaarlijk politicus

Hans van Mierlo, 1931-2010

Smeets, Hubert

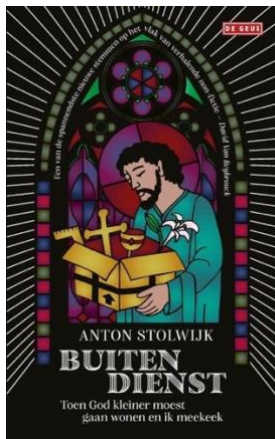
[Boek](#) | De Bezige Bij

Sjahrir – Wissel op de toekomst
Brieven van de Indonesische nationalist aan zijn
geliefde

Snoek, Kees

[Boek](#) | Uitgeverij van Oorschot

Buiten dienst

Stolwijk, Anton

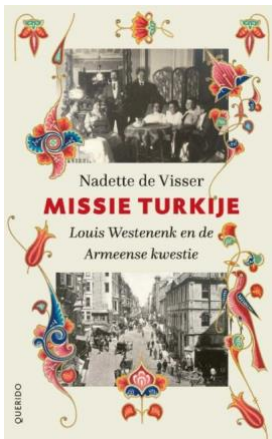
[Boek](#) | Uitgeverij De Geus

‘Lamentations of Judas’ in Zuid-Afrika
‘Eigenlijk zijn we allemaal slachtoffer’

Velthuis, Eric

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Missie Turkije
Louis Westenek en de Armeense kwestie
Visser, Nadette de
[Boek](#) | Querido

Groen Amsterdam
Vuijsje, Herman
[Artikel](#) | *HP/De Tijd*

Een Khoi-dorp aan de oever van de Oranjerivier in Zuid-Afrika. 1856
© Stefano Bianchetti / Getty Images

De goede kolonist
Louis Anthing en de uitroeiing van de Bushmen
Vries, Fred de
[Serie artikelen](#) | *De Groene Amsterdammer,*
Elsevier Weekblad

Vijfhonderd meter namen
De Holocaust en de pijn van de herinnering
Wagt, Wim de
[Boek](#) | Boom uitgevers Amsterdam

Mijn oma de soldaat

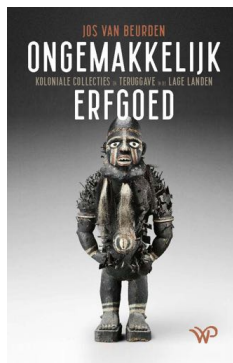
Wallast, Jorien

[Podcastserie](#) | NPO Radio 1 (KRO-NCRV)

Bijlage 5B – Afgeronde projecten Regeling Onderzoeksjournalistiek 2021

Meester van de medicijnen
Hoe een apotheker strijdt tegen dure geneesmiddelen
Berkhout, Karel
[Boek](#) | Ambo Anthos

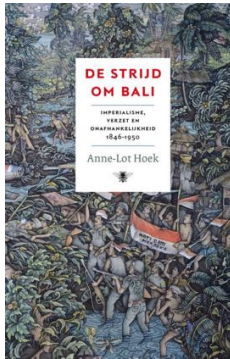
Ongemakkelijk Erfgoed
Koloniale collecties en teruggave in de Lage Landen
Beurden, Jos van
[Boek](#) | Walburg Pers

Gronings goud
Boersema, Wendelmoet
[Boek](#) | Ambo Anthos

De belofte van de social impact bond
Publieke doelen bereiken met privaat geld
Bosma, Menno en Veen, Hans van de
[Boek](#) | Uitgeverij SWP

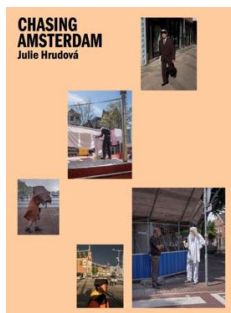

De strijd om Bali

Imperialisme, verzet en onafhankelijkheid 1846-1950

Hoek, Anne-Lotte

[Boek](#) | De Bezige Bij

Chasing Amsterdam

Hrudová, Julie

[Boek](#) | Ipso Facto

De Machine

In de ban van Booking.com

Rengers, Merijn, Kooijman, Joris en Bronzwaer, Stijn

[Boek](#) | Lebowski

Tussen kunst en cash

Hoe geld de Nederlandse kunstwereld corrupteert

Ribbens, Arjen en Os, Pieter van

[Boek](#) | Das Mag

Nieuwe kruisvaarders

De heilige alliantie tussen orthodoxe christenen en radicaal-rechtse populistten

Rietveld, Sander

[Boek](#) | Prometheus

Schaduwoorlog Uruzgan

Schoonhoven, Silvan en Joolen, Olof van

[Boek](#) | Nieuw Amsterdam

Onverwacht

Siepe, Lejo

[Boek](#) | Uitgeverij Passage

Geen golf te hoog

Verkley, Hugo

[Boek](#) | Ambo Anthos

Sluiproute Brussel

De Europese lobby voor de bv Nederland

Witteman, Lise

[Boek](#) | Ambo Anthos

De dubieuze werkwijze van een Twentse schade-expert

Altena, Ruben

[Serie artikelen](#) | *Tubantia*

De nieuwe inburgeringswet

Zo vinden nieuwkomers hun weg in Nederland

Buijs, Marieke

[Serie artikelen](#) | *Vrij Nederland, Trouw*

Hoe Microsoft wil verdienen aan zijn gluurprogrammatuur

Beens, Pieter, El Bouchtili, Sofyan en Lecq, Machteld van der

[Artikel](#) | *Vrij Nederland*

Hoe Wageningen University & Research in de tang van het bedrijfsleven zit

Bergh, Irene van den, Källner, Remy en Luimes, Tim

[Serie artikelen](#) | *Vrij Nederland*

De sneeuwklakjeshandel met Georgië

Witte bloemen van de Zwarte Zee

Bertrams, Nathalie en Gercama, Ingrid

[Artikel en TV-reportage](#) | *De Groene Amsterdammer*
en ARTE

Politieke druk op rekenkamers

Boer, Hester den en Logger, Bram

[Artikel](#) | *Binnenlands Bestuur*

Duivenmelkers en het grote geld

Bons, Martin

[Artikel](#) | *HP / De Tijd*

Deplatforming

Bos, Menno van den en Kist, Reinier

[Artikel en podcast](#) | *NRC*

Doe er maar wat ijs op

Braak, Sylvana van den en Woutersen, Emiel

[Artikelen](#) | *De Groene Amsterdammer*, *Investico* en *Trouw*

Uitbuiting in Aziatische horeca

Braak, Sylvana van den, Kuijpers, Karlijn en Wouters, Emiel

[Artikel](#) | *Investico*, *de Groene Amsterdammer* en *Trouw*

Gebrekkige registratie van arbeidsmigranten

Braak, Sylvana van den, Woutersen, Emiel, Linde, Irene van der en Weel, Ingrid

[Artikel](#) | *Trouw*, *De Groene Amsterdammer* en Onderzoekspatform *Investico*

Insjallah – Nida's emancipatiestrijd

Cooiman, Justus

[Documentaire en artikel](#) | RTV Rijnmond

Samen met je burens – Samen leven, samen wonen

Creemers, Eric en Blom, Ron

[Documentaire](#) | OPEN Rotterdam

Hoe ver reikt de arm van de industrie op de OK?

Dahl, Ilona

[Artikel](#) | *Follow the Money, Argos, Small Stream Media*

Covid-miljoen voor Suriname belandt bij bedrijfsleven

Deceuninck, Zoë

[Artikel](#) | *Follow the Money*

De Franse Burgerraad voor het klimaat blijkt een wassen neus.

'Macron heeft ons verraden'

Dekker, Angela

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Mathilde Imer over de 'kandidaat van het volk': 'Als we met twee miljoen zijn, moeten de politici wel naar ons luisteren.' Parijs, 12 juni
© Thomas Dierckx

Corona laat haar sporen na in een volkswijk op Curaçao
Ditzhuijzen, Jeannette van en Wolfert, Sinaya
[Artikel](#) | *Trouw*

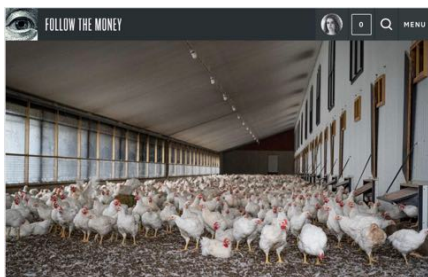
70 jaar Molukkers in Overijssel
Dries, Ditta op den en Harink, Rikkert
[Artikelen](#) | *Tubantia, De Stentor, Historisch Tijdschrift Overijssel, MijnStadMijnDorp, Marinjo*

Ongewenste zorgvragers
Dungen, Lotje van den, Heilbron, Belia en Kuijpers, Karlijn
[Serie artikelen](#) | *Dagblad van het Noorden, De Groene Amsterdammer, Tubantia, Investico, EenVandaag*

Windmolens de natuur in
Dupont-Nivet, Daphné en Estrada, Adrián
[Serie artikelen](#) | *De Groene Amsterdammer, Trouw, Een Vandaag, Investico*

De Beter Leven-kip bezorgt vooral supermarkten een beter leven

Ganzeboom, Berra, Vié, Julia en Vlaanderen, Katharina

[Artikel](#) | Follow The Money

DE GROENE AMSTERDAMMER

Oud, stram en zonder verblijfsvergunning
'Ik hoop nog steeds op een goed plekje in Nederland'

Ze kwamen meer dan dertig jaar geleden naar Nederland en bouwden zonder papieren een bestaan op. Nu ze ouder zijn, is dat steeds lastiger. 'Voeger was het beter, toen kon je koningin Juliana nog een brief schrijven.'

Frédérique Geerdink

31 mei 2021

23 mei 2021 - Amsterdam. Het Pandoroket in Amsterdam.

Oud, stram en zonder verblijfsvergunning 'Ik hoop nog steeds op een goed plekje in Nederland'

Geerdink, Frédérique

[Artikel](#) | De Groene Amsterdammer

AH en Jumbo: de grote clash. Niet Jumbo maar Albert Heijn krijgt Deen, samen met Vomar en Dekamarkt, maar moet er goed voor betalen

Groen, Leonie

[Artikel](#) | Noordhollands Dagblad

De trieste oogst van de oliepalm

Groot, Jeroen

[Artikel](#) | Het Financiële Dagblad

Gemeentegeheimen

Hamming, Liset en Hollander, Olivia den

[Artikel](#) | Local Focus, Small Stream Media

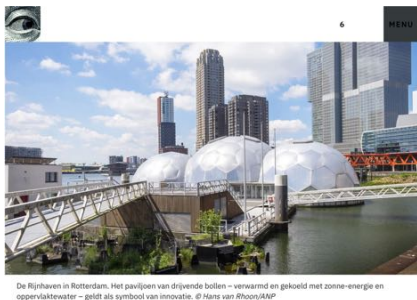
Een beer in achtertuin
Hup, David en Noppen, Michiel van
[Artikel](#) | Natuurfotografie

Jantine was 16 toen haar naaktfoto's online
verschenen. Nu confronteert ze de dader
Jongebloed, Jantine
[Artikel](#) | *de Volkskrant Magazine, De Morgen*

Op doorreis: Vrij verkeer voor dieren in de EU
Kemman, Alex
[Artikel](#) | *Trouw*

De Rijnhaven in Rotterdam. Het paviljoen van drijvende bollen – verwarmd en gekoeld met zonne-energie en oppervlaktewater – geldt als symbool van innovatie. © Mans van Rhoon/ANP

Het subsidie-oerwoud: het enige oerwoud dat nooit
wordt omgehakt
Koning, Bart
[Artikel](#) | Follow the Money

Verblijfsvergunning te koop

Kootstra, Anouk en Kuijpers, Karlijn

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer, Trouw*

In de ADHD-fabriek is de diagnose binnen één dag gesteld

Kootstra, Anouk en Heilbron, Belia

[Artikelen en radio-uitzending](#) | Onderzoekspatform Investico, *Trouw, De Groene Amsterdammer* en Argos

Hoe vergaat het de 400 Tilburgse statushouders?

Kuijsters, Marleen

[Artikel](#) | *Brabants Dagblad*

Undercover bij de Action

Lieman, Rens

[Artikelen](#) | *Noordhollands Dagblad, Haarlems Dagblad, Leidsch Dagblad, IJmuider Courant* en *De Gooi- en Eemlander*

Van wie is de vis?

Logger, Bram en Weijnen, Parcival

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Hoe boeren pesticiden toch op grote schaal blijven gebruiken

Luimes, Tim en Vanheste, Tomas

[Artikelen](#) | *Vrij Nederland* en *Knack*

Infiltratie van drugscriminelen in de visserij

Maas, Michel en Faber, Hedzer

[Artikelen](#) | *Noordhollands Dagblad* en *Leeuwarder Courant*

Verborgen alcoholleed

Meent, Yvonne van de

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

De prijs van scholing

Het verdienmodel van omscholingsmonopolist NCOI

Muntz, Thomas, Salomons, Michelle en Woutersen, Emiel

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*, *Trouw*, *Investico*

Regenbooggemeenten

Nieuwkoop, Barbara

[Artikel](#) | *Vrij Nederland*

Zakendoen in Qatar

Nijpels, Bart

[Radio-uitzending en artikel](#) | Argos (Human/VPRO)

Voor Chinese tech-investeerdere is Lagos de ideale proeftuin: lage kosten, weinig regels

Nijssen, Timo en Hermus, Simoon

[Artikel](#) | *De Volkskrant*

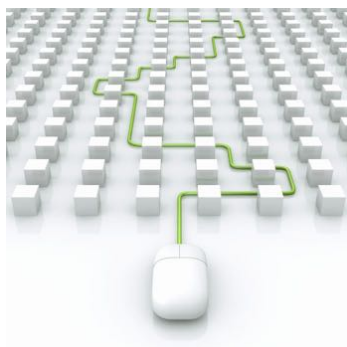

Coke & Co.

De harde waarheid over cocaïnehandel

Pol, Wim van de

[Serie artikelen](#) | Follow the Money

Arbeidsmigranten

Een stadion vol arbeidsmigranten in Twentse gemeenten, maar waar wonen ze?

Ponsteen, Sharon

[Serie artikelen](#) | *Tubantia* en Small Stream Media

Duopolie Nederlandse dagbladen

Ramaer, Joost

[Artikel](#) | *Vrij Nederland*

Krantenkoning Christian Van Thillo

De man die ons medialandschap verschaalde

Ramaer, Joost en Keken, Kim van

[Artikel](#) | *Vrij Nederland*

Nederlandse SS-bewakers in Auschwitz

Reurs, Stijn

[Artikel, TV- en radio-uitzending](#) |

Trouw en *EenVandaag*

Dr. Bones

Salomons, Michelle en Beek, Hansje van de

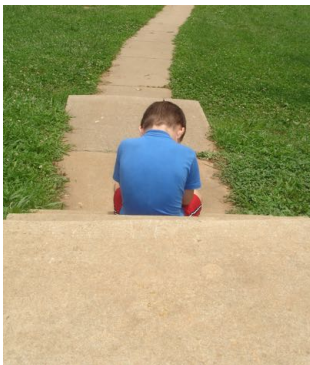
[Podcast](#) | Argos

Confucius Instituut

Sengers, Fred

[Artikel](#) | *Dagblad van het Noorden*

Jeugdzorg

Meldingen van kindermishandeling

Sjerps, Marieke

[Artikel](#) | *HP / De Tijd*

Opmars particulier onderwijs Suriname

Sluisdom, Renate

[Artikelen](#) | *Afro Magazine* en *Parbode*

Digitale verslavingen

Smithuijsen, Doortje

[Artikelen](#) | *Vrij Nederland*

Bedrijfsadvocaten en ethiek

De butlers van de Zuidas

Smolders, Annerie en Fogteloo, Margreet

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Marokkaanse jongeren in Ter Apel

Sorgdrager, Matthijs

[Artikel en video](#) | *Dagblad van het Noorden*

Oligarchen gaan Poetins coronarekening betalen, nu hij het belastingverdrag met Nederland heeft opgeschort

Staalduine, Jochem van en Pols, Gidi

[Artikel](#) | *NRC Handelsblad*

De vingers in de clubkas

Frauderende penningmeesters

Staalduine, Jochem van en Bont, Fabian de

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Hoe Gazprom greep op Nederland kreeg

Sys, Mira en Keyzer, Ties

[Artikelen](#) | *Follow the Money*

Transparantie gevoelige gemeentebesluiten

Tengeler, Key

[Artikelen](#) | *Kijk op Bodengraven-Reeuwijk*

1619

Valk, Leendert van der

[Artikel](#) | *NRC Handelsblad*

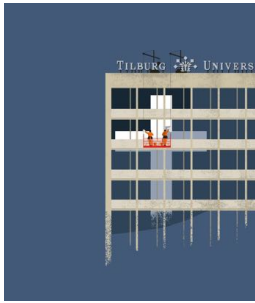

TBS: de gebreken en zegeningen van het systeem

'Zonder zijn we een stuk slechter af'

Ven, Colet van der

[Artikel](#) | *De Groene Amsterdammer*

Universiteit Tilburg stoft katholieke identiteit af

Ven, Monique van de

[Artikelen](#) | *Brabants Dagblad*

Inwoners van Veen hoeven geen auto's van anderen
in de fik te steken, die kopen ze gewoon zelf

Ven, Monique van de

[Artikel](#) | *Brabants Dagblad* en *Algemeen Dagblad*

Als het mis gaat in de windmolen

Visscher, Marco

[Artikel](#) | *EW Magazine*

De Deventer mediazaak

Wietsma, Annegriet

[Podcast](#) | Argos

Lelylijn en Deltaplan

Een uitdagende blauwdruk voor het noorden

Woude, Allart van der

[Artikelen](#) | Sa!Media, Actief Media en Ying Media
(Groot Heerenveen)

Het lot van uitgezette Soedanezen

Zeeuw, Huib de en Laarhoven, Kasper van

[Artikelen](#) | *NRC Handelsblad*

Impact coronacrisis op mkb in Amersfoort

Zeeuw, Huib de

[Artikelen](#) | De Stad Amersfoort en *De Groene Amsterdammer*

Begroting Fonds BJP 2022 Cultuurnota RB	begroot 2022 - origineel
A: BATEN	
Royalty's	40.000
BIS subsidie	423.000
Subsidie Lira fonds	12.000
overige subsidies/donaties	15.000
	<hr/>
TOTAAL BATEN	490.000
	<hr/> <hr/>
B: LASTEN EN RESULTAAT	
<u>Beheerslasten materieel</u>	
Huisvesting	10.000
Kantoorkosten	8.000
Boekhouding/salarisadministratie	3.000
Accountant	6.000
Bestuurskosten / RVT	2.500
Algemene Publiciteitskosten /representatie	2.000
Afschrijvingen	500
Advies	0
Verzekeringen	750
	<hr/>
Totaal beheerslasten materieel	32.750
<u>Beheerslasten personeel</u>	
Salarissen	105.000
	<hr/>
Totaal beheerslasten personeel	105.000
Totaal beheerslasten	137.750
<u>Activiteitenlasten materieel</u>	
<i>a. Projectsubsidies</i>	
Regeling Bijzondere Journalistiek ingetrokken subsidies	330.250 -20.000
Lira Fonds subsidie	12.000
<i>b. Nieuwe Journalistiek</i>	
	7.000
<i>c. Prijzen (Brusse) en stipendia</i>	
	23.000
	<hr/>
Totaal activiteitenlasten materieel	352.250
<u>Activiteitenlasten operationeel</u>	
Adviescommissies	0
Coördinatie	0
Projectmedewerkers	0
Voorlichting en communicatie	0
Ontwikkeling onderzoek en evaluatie	0
Automatisering AO	0
(Juridisch) advies	0
	<hr/>
Totaal activiteitenlasten operationeel	0
Totaal activiteitenlasten	352.250
	<hr/> <hr/>
TOTAAL LASTEN	490.000

Begroting 2022 zoals ingediend in BIS-aanvraag 2021-2024. Begroting werd opgesteld voorafgaand aan aanpassing van de grondslag zoals toegelicht in jaarrekening 2021, p. 5.

**Begroting 2022 Activiteitenplan projectsubsidie
Onderzoeksjournalistiek Fonds BJP (Mediabegroting) RO begroot 2022**

A: BATEN

Projectsubsidie Regeling Onderzoeksjournalistiek 2022	1.749.877
af: negatieve rente	<u>0</u>

TOTAAL BATEN **1.749.877**

B: LASTEN EN RESULTAAT

Beheerslasten materieel

Huisvesting	24.000
Kantoorkosten	18.000
Boekhouding/salarisadministratie	12.000
Accountant	10.000
Bestuurskosten/RvT	3.000
Algemene Publiciteitskosten /representatie	10.000
Afschrijvingen	6.000
Advies	1.000
Verzekeringen	<u>750</u>

Totaal beheerslasten materieel **84.750**

Beheerslasten personeel

Salarissen	<u>177.534</u>
------------	----------------

Totaal beheerslasten personeel **177.534**

Totaal beheerslasten **262.284**

Activiteitenlasten materieel

a. Projectsubsidies

Regeling Onderzoeksjournalistiek ingetrokken subsidies	565.843
---	---------

b. Regeling Talentontwikkeling

Beurs Jong Talent	645.000
Beurs Expertisebevordering	120.000

<i>c. Prijzen (Brusse) en stipendia</i>	18.000
---	--------

Totaal activiteitenlasten materieel **1.348.843**

Activiteitenlasten operationeel

Adviescommissies	15.000
Coördinatie	55.000
Projectmedewerkers	0
Voorlichting en communicatie	37.500
Ontwikkeling onderzoek en evaluatie	20.000
Automatisering AO	7.500
(Juridisch) advies	<u>3.750</u>

Totaal activiteitenlasten operationeel **138.750**

Totaal activiteitenlasten **1.487.593**

TOTAAL LASTEN **1.749.877**

JAARREKENING 2021

van

STICHTING FONDS BIJZONDERE JOURNALISTIEKE
PROJECTEN

INHOUD

pag.

jaarrekening 2021

balans per 31 december 2021	1
exploitatie rekening over 2021	2
grondslagen van waardering en resultaatbepaling	4
toelichting op de balans per 31 december 2021	6
toelichting op exploitatie rekening over 2021	9
bijlage regeling onderzoeksjournalistiek 2021-2022	13
bijlage regeling onderzoeksjournalistiek 2018-2020	14
controleverklaring van de onafhankelijke accountant	15

BALANS (na resultaatverdeling) PER 31 DECEMBER 2021

	31-12-2021		31-12-2020			31-12-2021		31-12-2020	
	€	€	€	€		€	€	€	€
ACTIVA					PASSIVA				
<i>vaste activa</i>									
materiële vaste activa		16.440		19.366	eigen vermogen				
					algemene reserve		242.801		130.776
<i>vlottende activa</i>									
vorderingen en overlopende activa	87.076		78.164		voorzieningen				
					voorziening personeel		-		53.676
liquide middelen	3.416.204		3.165.105						
		3.503.280		3.243.269	kortlopende schulden				
					vooruitontvangen subsidie OCW	1.708.273		1.484.856	
					nog te betalen subsidies	1.517.197		1.529.562	
					belastingen en premies sociale verzekeringen	6.288		8.500	
					overige schulden	45.161		55.265	
							3.276.919		3.078.183
totaal activa		<u>3.519.720</u>		<u>3.262.635</u>	totaal passiva		<u>3.519.720</u>		<u>3.262.635</u>

EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

	exploitatie 2021 €	begroting 2021 €	exploitatie 2020 €
<i>baten</i>			
directe opbrengsten			
overige inkomsten			
royalties/overige inkomsten	36	-	6.479
<i>totale opbrengsten</i>	36	-	6.479
subsidie Ministerie OCW			
structurele subsidie OCW	423.000	423.000	434.594
loon- en prijsbijstelling	33.209	-	12.565
overige bijdragen			
verleende subsidie Lirafonds startsubsidie	20.000	20.000	20.000
verleende subsidie Lirafonds non-fictieboeken	50.000	50.000	50.000
subsidie Waterschap AGV	10.000	10.000	-
totale subsidies en bijdragen	536.209	503.000	517.159
totale baten	536.245	503.000	523.638
<i>lasten</i>			
beheerlasten			
beheerlasten materieel	26.241	27.700	25.897
beheerlasten personeel	30.133	32.800	127.991
totaal beheerlasten	56.374	60.500	127.991
activiteitenlasten			
activiteitenlasten materieel	321.775	396.250	382.454
activiteitenlasten personeel	43.422	46.250	-
totale lasten	421.571	503.000	510.445
saldo uit gewone bedrijfsvoering	114.674	-	13.193
saldo rentebaten en- lasten	- 2.649	-	- 1.895
exploitatieresultaat	112.025	-	11.298

EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

	<u>exploitatie 2021</u> €	<u>begroting 2021</u> €	<u>exploitatie 2020</u> €
Het exploitatieresultaat is als volgt verdeeld:			
- mutatie algemene reserve	<u>112.025</u>	<u>-</u>	<u>- 14.599</u>

Deze begroting 2021 is de aangepaste begroting, besproken en goedgekeurd door OCW en door RvT.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De jaarrekening is ingericht overeenkomstig de eisen die in het kader van de Wet op het specifieke cultuurbeleid van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen worden gesteld. De eisen in het kader van de Wet op het specifieke cultuurbeleid zijn vervat in bepalingen uit het Bekostigingsbesluit cultuuruitingen. De eisen zijn beschreven in het Handboek financiële verantwoording cultuursubsidies instellingen. RJ 640 'Organisaties zonder winststreven' wordt toegepast.

Rechtsvorm : Stichting.

Handelsregister : Ingeschreven onder dossiernummer 412094428.

grondslagen van waardering

Tenzij hieronder anders is vermeld zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

materiële vaste activa

De bedrijfsmiddelen zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde onder aftrek van de afschrijvingen. De afschrijving bedraagt een vast percentage van de aanschafwaarde en vindt plaats naar tijdsgelang op basis van de verwachte economische levensduur. Hierbij wordt rekening gehouden met de fiscale regelgeving.

Het afschrijvingspercentage bedraagt:

computer: 20%.

grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het saldo van de op de verslagperiode betrekking hebbende opbrengsten en kosten. De kosten zijn gewaardeerd tegen historische uitgaafprijzen.

De verantwoording van royalty's vindt plaats op basis van ontvangen opgaven van uitgevers tot en met het moment van vaststellen van de jaarrekening.

De verleende subsidies worden verantwoord in het jaar waarin de commissie het besluit tot toezegging heeft genomen.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

subsidie

Het Fonds BJP ontving in 2021 van OCW enerzijds middelen voor de Regeling Bijzondere Journalistiek (RB), anderzijds voor de Regeling Onderzoeksjournalistiek (RO). De middelen RB worden verantwoord via de exploitatierekening. De middelen RO worden verantwoord in twee bijlages : één voor de subsidietoekenning van 2021-2022, waarvoor de besteding tot 31-12-2022 loopt en één voor de subsidietoekenning 2018-2020, waarvoor de besteding tot 31-12-2024 loopt. Met ingang van 2021 worden kosten die specifiek binnen RB of RO gemaakt worden toegerekend aan de betreffende regeling, algemene (beheers)kosten worden verrekend volgens een vaste verdeelsleutel naar rato van de inkomsten (75% RO vs. 25% RB). Door deze aangepaste financiële administratie is het lastig de exploitatie van 2021 met die van 2020 te vergelijken.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

materiële vaste activa

het verloop van de materiële vaste activa in 2021 is als volgt:

	Totaal	Computers	Meubilair
	€	€	€
aanschafwaarde begin boekjaar	37.337	32.362	4.975
cum. afschrijvingen	- 17.971	- 12.996	- 4.975
boekwaarde per begin boekjaar	19.366	19.366	-
 <i>mutaties in boekjaar</i>			
investeringen	3.620	3.620	-
desinvestering buiten gebruik totaal afgeschreven	-7.695	-2.720	- 4.975
desinvestering afschrijving	7.695	2.720	4.975
afschrijvingen	- 6.546	- 6.546	-
aanschafwaarde per ultimo boekjaar	33.262	33.262	-
cum. afschrijvingen tot en met 2021	- 16.822	- 16.822	-
boekwaarde per ultimo boekjaar	16.440	16.440	-
	31-12-2021		31-12-2020
	€		€
 vorderingen en overlopende activa			
nog te ontvangen subsidie Lirafonds startsubsidie	20.000		20.000
nog te ontvangen subsidie Lirafonds non-fictieboeken	50.000		50.000
nog te ontvangen subsidie Waterschap AGV	5.000		-
waarborgsom	190		190
voortbetaalde kosten	11.886		7.974
	87.076		78.164
 liquide middelen			
ABN-AMRO hoog rendement deposito	3.336.569		2.736.568
ABN-AMRO bank 54.58.58.836	79.553		428.365
ABN-AMRO bank 83.38.96.776	82		172
	3.416.204		3.165.105

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
eigen vermogen		
algemene reserve	242.801	130.776

Het verloop van het eigen vermogen kan als volgt worden weergegeven:

algemene reserve

saldo per 1 januari	130.776	145.375
bij: resultaatbestemming	112.025	- 14.599
saldo per 31 december	242.801	130.776

De algemene reserve geeft het vrij besteedbaar vermogen van de organisatie weer. Het bestuur streeft naar een omvang van het vermogen gelijk aan de jaarlijkse beheerlasten. Deze omvang is gewenst om de projecten te kunnen afwickelen en de verplichtingen richting personeel en derden bij discontinuïteit te kunnen voldoen.

voorziening personeel

saldo per 1 januari	53.676	-
bij: dotatie	- 53.676	53.676
saldo per 31 december	-	53.676

vooritontvangen subsidie OCW

nog te besteden RO project 2018-2020	1.508.910	1.484.856
nog te besteden RO project 2021-2022	199.363	-
	1.708.273	1.484.856

nog te betalen subsidies

nog te betalen subsidies	1.517.197	1.529.562
--------------------------	-----------	-----------

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
belastingen en premies sociale verzekering		
loonheffing december	<u>6.288</u>	<u>8.500</u>
overige schulden		
accountant	11.011	7.623
reservering vakantiegeld	8.581	11.896
nog te betalen salarissen	480	992
boekhouding/salarisadministratie	4.840	4.840
crediteuren	8.465	11.572
nog te betalen bedrijfskosten	5.534	12.092
nog te betalen nieuwe journalistiek	5.000	5.000
nog te betalen activiteitenlasten (voucher)	<u>1.250</u>	<u>1.250</u>
	<u>45.161</u>	<u>55.265</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De door het Fonds BJP gehanteerde recoupementregeling voor boekprojecten voorziet in een royaltyafdracht van maximaal 75% van de verstrekte honorariumsubsidie. Van de bedragen die het Fonds BJP op basis van dit royaltyrecht tegemoet kan zien, is echter geen betrouwbare inschatting te maken vanwege de volgende omstandigheden:

De ontwikkeling van de boekverkoop is een uiterst onzekere factor, op basis waarvan geen voorspellingen zijn te doen. Bovendien heeft het royaltyrecht betrekking op alle boekpublicaties waarvoor sinds de oprichting van het Fonds BJP in 1990 een honorariumsubsidie is verstrekt. Over het gros van deze boekprojecten ontvangt het fonds al geruime tijd geen royalty-inkomsten meer aangezien de verkoop is gestagneerd. Hiervoor geldt echter geen vaste termijn. Het is immers niet uitgesloten dat een boek na verloop van tijd weer gaat verkopen vanwege een hernieuwde actualiteitswaarde.

Het royaltyrecht houdt geen rekening met het voorschot dat door de uitgever zelf aan de auteur is verstrekt. Wanneer hiervan sprake is, dan zal de uitgever dit voorschot namelijk altijd eerst met de auteur verrekenen voordat afdracht aan het Fonds BJP plaatsvindt.

In verband met de coronacrisis heeft het Fonds BJP in 2021 en 2020 afgezien van het ontvangen van zijn aandeel van de uit te keren royalty's over de boekverkoop in 2020 en 2019.

Vanaf 1 augustus 2019 is er een huurovereenkomst Prinsengracht 91 te Amsterdam voor 3 jaar. Huurprijs per jaar € 26.243. Einddatum 31 juli 2022. Opzegtermijn 6 maanden. Niet opgezegd per 1 januari 2022, dus nieuwe einddatum 31 juli 2025.

OCW heeft een toezegging gedaan van € 446.981 per jaar voor de jaren 2021 t/m 2024. Dit is het geadviseerde bedrag van prijspeil 2018 ad € 423.000 vermeerderd met een loon- en prijsbijstelling over 2019 ad € 11.421 en 2020 ad € 12.560.

TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

	exploitatie 2021 €	begroting 2021 €	exploitatie 2020 €
<i>beheerlasten</i>			
beheerlasten materieel			
huisvesting	7.931	8.000	7.810
kantoorkosten	3.771	6.000	7.516
accountantskosten	4.190	3.500	2.608
boekhouding/salarisadministratie	5.456	4.000	5.121
algemene publiciteitskosten	2.283	4.000	779
bestuurskosten/RVT	1.492	1.000	1.846
afschrijvingskosten	617	400	-
advies	116	500	-
verzekeringen	385	300	217
	26.241	27.700	25.897
 beheerlasten personeel			
salarissen	19.886	32.800	95.338
reservering vakantiegeld	1.632	-	2.087
sociale lasten	4.326	-	9.357
ziekteverzuimverzekering	1.417	-	5.255
pensioenlasten	841	-	7.926
werkkosten	549	-	6.282
diversen (scholing)	1.482	-	1.746
	30.133	32.800	127.991

TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

	exploitatie 2021 €	begroting 2021 €	exploitatie 2020 €
<i>activiteitenlasten</i>			
activiteitenlasten materieel			
verleende subsidies OCW	253.655	330.250	303.385
verleende subsidie Lirafonds startsubsidie	20.000	20.000	20.000
verleende subsidie Lirafonds non-fictieboeken	50.000	50.000	50.000
Brusseprijs	6.126	6.000	17.169
subsidie ingetrokken projecten	- 8.006	- 10.000	- 8.100
	321.775	396.250	382.454

Voor specificatie van de post verleende subsidies 2021 verwijzen wij naar het Bestuursverslag.

activiteitenlasten personeel

adviescommissie	2.707	5.000	-
coördinatie	18.744	20.000	-
voorlichting en communicatie	16.175	12.500	-
ontwikkeling onderzoek en evaluatie	3.504	5.000	-
automatisering AO	2.292	2.500	-
(juridisch) advies	-	1.250	-
	43.422	46.250	-

TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

prestatieverantwoording

overige instellingen	<u>2021</u>	voorgenomen activiteiten	<u>2020</u>
toegekende projecten (RB)	34		53
toegekende Brusseprijs	1		1

De WNT is van toepassing op Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten. Het voor Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum) (2020: € 201.000).

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

WNT-verantwoording 2021 Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten

Gegevens 2021	J.E.W. Terburg
<i>Functiegegevens</i>	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking	ja
<i>Bezoldiging 2021</i>	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	63.988
Beloningen betaalbaar op termijn	-
Beloningen betaalbaar op termijn	1.846
	<hr/>
subtotaal	65.834
	<hr/>
af: onverschuldigd betaald bedrag	-
	<hr/>
totaal bezoldiging 2021	65.834
	<hr/> <hr/>
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	209.000

TOELICHTING OP EXPLOITATIEREKENING OVER 2021

WNT-verantwoording 2020 Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten

Gegevens 2020	J.P. Swinkels	J.E.W. Terburg
<i>Functiegegevens</i>	Directeur	Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 24/12	25/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking	ja	ja
 <i>Bezoldiging 2020</i>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	82.261	964
Overeengekomen vergoeding wegens beëindiging dienstverband	53.676	-
Beloningen betaalbaar op termijn	11.008	73
subtotaal	<u>146.945</u>	<u>1.037</u>
af: onverschuldigd betaald bedrag	<u>-</u>	<u>-</u>
totaal bezoldiging 2020	<u>146.945</u>	<u>1.037</u>
<i>Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum</i>	<i>197.135</i>	<i>3.844</i>

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Interim Raad van Toezicht van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten vanaf 1 juli 2020 t/m 14 januari 2021:

P.F.P.M. Bril, voorzitter ad interim
R.C. Janssen, lid ad interim
J.A.B. Leppink, uitgetreden per 23 november 2020, lid ad interim
M.J.P.H. Josten, lid ad interim
A. Daruvalla, lid ad interim
L.H. de Jong, lid ad interim

Raad van Toezicht van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten vanaf 15 januari 2021:

L. van Eupen, voorzitter
A. Westerhof
R.C. Janssen
M.J.P.H. Josten, uitgetreden 15 december 2021
A. Daruvalla
L.H. de Jong

De leden van de RvT doen hun werk onbezoldigd. De leden die daar voor kiezen ontvangen vacatiegeld.

BIJLAGE REGELING ONDERZOEKSJOURNALISTIEK 2021-2022

	exploitatie 2021	begroting 2021
	€	€
subsidie Ministerie OCW		
Regeling Onderzoeksjournalistiek projectsubsidies	1.000.000	1.000.000
Regeling Onderzoeksjournalistiek talentontwikkeling	600.000	600.000
loon- en prijsbijstelling	149.877	114.612
subsidie RO ingetrokken projecten	18.670	-
subsidie RO BEB ingetrokken	17.017	-
subsidie RO jong talent ingetrokken	30.900	-
	<u>1.816.464</u>	<u>1.714.612</u>
 regeling onderzoeksjournalistiek (RO)		
RO subsidie projecten	458.944	548.112
RO beurs jong talent	642.619	630.000
RO beurs Expertisebevordering	141.451	120.000
RO Brusseprijs	18.380	18.000
RO adviescommissies	8.121	15.000
RO coördinatie	33.057	60.000
RO pr, voorlichting en communicatie	48.525	37.500
RO ontwikkeling, onderzoek en evaluatie	10.511	15.000
RO automatisering AO configureren databestand	6.874	7.500
RO beheerslasten personeel	158.139	175.000
RO beheerslasten huisvesting	23.794	24.000
RO beheerslasten kantoor	11.312	18.000
RO beheerslasten administratie	16.367	12.000
RO beheerslasten accountant	12.569	10.000
RO beheerslasten publiciteit	6.850	10.000
RO beheerslasten bestuur/RVT	4.477	3.000
RO beheerslasten afschrijvingen	5.929	6.000
RO beheerslasten juridisch advies	348	4.750
RO beheerslasten verzekeringen	1.155	750
RO negatieve rente	7.679	-
	<u>1.617.101</u>	<u>1.714.612</u>
 ontvangen		
RO onderzoek	1.000.000	
RO talentontwikkeling	600.000	
loon prijsindexatie	149.877	
	<u>1.749.877</u>	
 totaal ontvangen		
1.749.877		
 uitgegeven		
RO onderzoek	458.944	
RO talentontwikkeling	642.619	
RO expertisebevordering	141.451	
RO overig	366.408	
RO negatieve rente	7.679	
subsidie RO ingetrokken projecten	- 66.587	
	<u>1.550.514</u>	
 totaal lasten		
1.550.514		
 over uit boekjaar balans		
<u>199.363</u>		

BIJLAGE REGELING ONDERZOEKSJOURNALISTIEK 2018-2020

	exploitatie 2021 €	begroting 2021 €	exploitatie 2018 t/m 2020 €	begroot 2018 t/m 2020 €	exploitatie 2020 €	begroting 2020 €	exploitatie 2019 €	begroting 2019 €	exploitatie 2018 €	begroting 2018 €
subsidie Ministerie OCW										
Regeling Onderzoeksjournalistiek projectsubsidies	-	-	3.000.000	3.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Regeling Onderzoeksjournalistiek talentontwikkeling	-	-	1.800.000	1.800.000	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000	600.000
loon- en prijsbijstelling	-	-	190.041	-	114.612	-	75.429	-	-	-
subsidie RO ingetrokken projecten	34.915	-	34.949	-	19.789	-	15.160	-	-	-
subsidie RO BEB ingetrokken	2.570	-	795	-	795	-	-	-	-	-
subsidie RO jong talent ingetrokken	46.569	-	6.645	-	6.645	-	-	-	-	-
	<u>84.054</u>	<u>-</u>	<u>5.032.430</u>	<u>4.800.000</u>	<u>1.741.841</u>	<u>1.600.000</u>	<u>1.690.589</u>	<u>1.600.000</u>	<u>1.600.000</u>	<u>1.600.000</u>
regeling onderzoeksjournalistiek (RO)										
RO subsidie projecten	-	-	1.724.347	2.260.000	710.703	730.000	588.425	730.000	425.219	800.000
RO beurs jong talent	60.000	60.000	835.810	1.200.000	554.700	400.000	281.110	400.000	-	400.000
RO beurs Expertisebevordering	-	-	199.114	360.000	124.513	120.000	74.601	120.000	-	120.000
RO adviescommissies	-	-	28.331	41.000	15.342	12.000	11.989	12.000	1.000	17.000
RO coördinatie	-	-	96.130	120.000	49.435	25.000	25.000	25.000	21.695	70.000
RO projectmedewerkers	-	-	205.120	230.000	125.310	115.000	79.810	115.000	-	-
RO pr, voorlichting en communicatie	-	-	105.126	121.000	51.638	43.000	31.320	43.000	22.168	35.000
RO ontwikkeling, onderzoek en evaluatie	-	-	35.702	75.000	30.479	20.000	3.585	20.000	1.638	35.000
RO automatisering AO configureren databestand	-	-	25.481	60.000	10.417	30.000	15.064	30.000	-	-
RO beheerslasten personeel	-	-	124.996	130.000	54.031	25.000	25.000	25.000	45.965	80.000
RO beheerslasten huisvesting	-	-	43.432	41.000	23.432	16.500	16.500	16.500	3.500	8.000
RO beheerslasten verhuizing	-	-	12.000	36.000	-	18.000	12.000	18.000	-	-
RO beheerslasten kantoor	-	-	43.888	45.000	24.888	15.000	15.000	15.000	4.000	15.000
RO beheerslasten administratie	-	-	25.102	14.000	18.124	4.000	5.227	4.000	1.751	6.000
RO beheerslasten accountant	-	-	15.797	15.000	7.825	4.500	4.500	4.500	3.472	6.000
RO beheerslasten bestuur/RVT	-	-	9.588	15.000	5.539	7.000	1.454	7.000	2.595	1.000
RO beheerslasten representatie	-	-	583	10.000	502	4.000	81	4.000	-	2.000
RO beheerslasten afschrijvingen	-	-	10.276	13.000	5.849	4.000	4.032	4.000	395	5.000
RO beheerslasten juridisch advies	-	-	5.101	12.000	1.268	6.000	3.833	6.000	-	-
RO beheerslasten verzekeringen	-	-	1.650	2.000	650	1.000	1.000	1.000	-	-
	<u>60.000</u>	<u>60.000</u>	<u>3.547.574</u>	<u>4.800.000</u>	<u>1.814.645</u>	<u>1.600.000</u>	<u>1.199.531</u>	<u>1.600.000</u>	<u>533.398</u>	<u>1.600.000</u>
ontvangen										
RO onderzoek	-	-	3.000.000		1.000.000		1.000.000		1.000.000	
RO talentontwikkeling	-	-	1.800.000		600.000		600.000		600.000	
loon prijsindexatie	-	-	190.041		114.612		75.429		-	
totaal ontvangen	-	-	4.990.041		1.714.612		1.675.429		1.600.000	
uitgegeven										
RO onderzoek	-	-	1.724.347		710.703		588.425		425.219	
RO talentontwikkeling	60.000		835.810		554.700		281.110		-	
RO expertisebevordering	-	-	199.114		124.513		74.601		-	
RO overig	-	-	788.303		424.729		255.395		108.179	
subsidie RO ingetrokken projecten	- 84.054		-42.389		- 27.229		-15.160		-	
totaal lasten	-24.054		3.505.185		1.787.416		1.184.371		533.398	
over uit boekjaar balans	1.508.910		1.484.856		1.484.856		1.557.660		1.066.602	

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de in dit rapport op pagina 1 tot en met 12 opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol instellingen 2021-2024.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1) de balans per 31 december 2021;
- 2) de staat van baten en lasten over 2021; en
- 3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse Controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Regeling Controleprotocol WNT 2021. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf betreffende overige aangelegenheden

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Utrechtseweg 51
1213 TL Hilversum
T 035 623 98 19

Jan Willem Brouwersstraat 16-1
1071 LJ Amsterdam
T 020 379 26 00

BTW NL8175.87.822.B.01
KVK 32053904
BANK NL19 RABO 0114 1665 79
www.kamphuisberghuizen.nl

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiele afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiele afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven" en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 "Organisaties zonder winststreven", het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol instellingen 2021-2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de instelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiele fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Hilversum, 30 maart 2022

KAMPHUIS & BERGHUIZEN
Accountants/Belastingadviseurs

w.g.

T. Wagenaar AA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, de Regeling Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.